Elektronicznie
podpisany przez
Jaroslaw Deminet
Data: 2011.06.28
14:22:07 +02'00'

Zatwierdzono
na posiedzeniu Rady Ministrów
w dniu 22 lutego 2011 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

Donald TUSK

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Ücker

Warszawa, 2011

KZGW Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej

Sfinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na zamówienie Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej

Spis treści:

1. Stosowane skróty i pojęcia 4517
2. Planowanie w gospodarowaniu wodami zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną 4519
3. Ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza 4521
   Wody powierzchniowe 4522
      Odwzorowanie położenia granic części wód powierzchniowych 4522
      Odwzorowanie ekoregionów 4522
   Wody podziemne 4523
      Odwzorowanie położenia granic części wód podziemnych 4523
4. Podsumowanie znaczących oddziaływań i wpływów działalności człowieka na stan wód powierzchniowych i podziemnych 4524
5. Zmiany klimatu a gospodarowanie wodami w pierwszym cyklu planistycznym 4525
   Obserwowane i prognozowane skutki globalnego ocieplenia w Polsce 4525
6. Określenie i odwzorowanie obszarów chronionych 4528
7. Monitoring wód oraz ocena stanu 4531
8. Cele środowiskowe oraz odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych 4532
   Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych, ustalonych na mocy Art. 4 RDW 4532
   Cele środowiskowe dla wód podziemnych ustalonych na mocy Art. 4 RDW 4533
   Odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych (derogacje) 4538
9. Podsumowanie analizy ekonomicznej korzystania z wód 4540
   Charakterystyka ekonomiczna obszaru dorzecza 4540
10. Podsumowanie programów działań zapisanych w Programie wodno-środowiskowym kraju . . 4541
11. Wykaz pozostałych programów i planów wraz z krótką charakterystyką 4553
   Krajowe dokumenty o charakterze planistycznym i rozwojowym 4554
      Strategia Rozwoju Kraju 2007—2015 4554
      Narodowy Plan Rozwoju 2007—2013 4555
      Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego 4556
      Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 4557
      Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009—2012 z perspektywą do roku 2016 4558
      Krajowy Program Zwiększenia Lesistości (aktualizacja 2003 r.) 4565
      Strategia Rozwoju Energetyki Odnawialnej 4567
      Krajowa Strategia Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej . . 4568
      Strategia Ochrony Obszarów Wodno-Błotnych w Polsce 4569
      Sektorowe programy operacyjne na lata 2007—2013 4571
      Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007—2013 4571
      Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 4573
      Regionalne Programy Operacyjne na lata 2007—2013 4575
      Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007—2013 4577
      Strategia Gospodarki Wodnej 2005 r. 4578
      Projekt Polityki wodnej państwa do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016) 4581
      Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych z 2003 r. 4585
      Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych z 2005 r. 4587
      Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych z 2009 r. 4589
   Regionalne dokumenty o charakterze planistycznym i rozwojowym 4590
      Strategie rozwoju dla województw 4590
      Wojewódzki program ochrony środowiska i plan gospodarki odpadami 4591
      Plany ochrony dla obszarów Natura 2000 4593
12. Krótka charakterystyka działań zastosowanych w celu informowania społeczeństwa, opis wyników i dokonanych na tej podstawie zmian w planie 4595
   I tura konsultacji społecznych 4595

II tura konsultacji społecznych 4596
III tura konsultacji społecznych 4598
Podsumowanie wyników 4599
13. Wykaz właściwych władz 4601
14. Punkty kontaktowe i procedury pozyskiwania źródłowej dokumentacji i informacji wykorzystanej do sporządzenia PGW 4614
15. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Ücker 4617
16. Literatura 4621
17. Spis tabel 4624
18. Spis rysunków 4625

Załączniki:

Załącznik nr 1 — mapy:

- Mapa 1. Granica obszaru dorzecza Ücker 4626
- Mapa 2. Scalone części wód powierzchniowych – obszar dorzecza Ücker 4627
- Mapa 3. Jednolite części wód podziemnych – obszar dorzecza Ücker 4628
- Mapa 4. Ekoregiony – obszar dorzecza Ücker 4629
- Mapa 5. Ocena stanu ilościowego jednolitych części wód podziemnych – obszar dorzecza Ücker 4630
- Mapa 6. Ocena stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych – obszar dorzecza Ücker 4631
- Mapa 7. Wykaz wód podziemnych przeznaczonych do poboru wody w celu zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia – obszar dorzecza Ücker 4632
- Mapa 8. Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie – obszar dorzecza Ücker 4633

Załącznik nr 2 — Charakterystyka jednolitych części wód 4634

Załącznik nr 3 — Mapy do celów planistycznych:

- Mapa nr 1. Granice obszarów dorzeczy i regionów wodnych 4635
- Mapa nr 2. Jednolite części wód powierzchniowych 4636
- Mapa nr 3. Scalone części wód powierzchniowych 4637
- Mapa nr 4. Jednolite części wód podziemnych 4638
- Mapa nr 5. Typy jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych 4639
- Mapa nr 6. Typy jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych 4640
- Mapa nr 7. Typy jednolitych części wód powierzchniowych przybrzeżnych i przejściowych 4641
- Mapa nr 8. Ekoregiony 4642
- Mapa nr 9. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych 4643
- Mapa nr 10. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych, przejściowych i przybrzeżnych 4644
- Mapa nr 11. Ocena stanu ilościowego jednolitych części wód podziemnych 4645
- Mapa nr 12. Ocena stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych 4646
- Mapa nr 13. Sieć monitoringu wód powierzchniowych 4647
- Mapa nr 14. Sieć monitoringu wód podziemnych 4648
- Mapa nr 15. Wykaz wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych . 4649
- Mapa nr 16. Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych do poboru wody w celu zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia 4650
- Mapa nr 17. Wykaz wód podziemnych przeznaczonych do poboru wody w celu zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia 4651
- Mapa nr 18. Obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych 4652
- Mapa nr 19. Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie 4653
- Mapa nr 20. Punktowe i obszarowe źródła zanieczyszczeń 4654

1. Stosowane skróty i pojęcia

GIOŚ	*Główny Inspektor Ochrony Środowiska*
GUS	*Główny Urząd Statystyczny*
GZWP	*Główny Zbiornik Wód Podziemnych*
IPPC	*zintegrowane zapobieganie i ograniczanie zanieczyszczeń*
JCWP	*jednolita część wód powierzchniowych*
JCWPd	*jednolita część wód podziemnych*
KE	*Komisja Europejska*
KPOŚK	*Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych*
KZGW	*Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej*
MŚ	*Ministerstwo Środowiska*
MKOOpZ	*Międzynarodowa Komisja Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem*
NFOŚiGW	*Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej*
PGW	*plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza*
PWŚK	*Program wodno-środowiskowy kraju*
RDW	*dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna*
RZGW	*regionalny zarząd gospodarki wodnej*
SCWP	*scalona część wód powierzchniowych*
UE	*Unia Europejska*
WFOŚiGW	*wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej*

Dorzecze – obszar, z którego całkowity odpływ wód powierzchniowych następuje ciekami naturalnymi przez jedno ujście do morza.

Obszar dorzecza – obszar lądu i morza, składający się z jednego lub wielu sąsiadujących ze sobą dorzeczy wraz ze związanymi z nimi wodami podziemnymi oraz morskimi wodami wewnętrznymi i wodami przybrzeżnymi, będący główną jednostką przestrzenną w gospodarowaniu wodami

Jednolita część wód podziemnych – oznacza określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Jednolita część wód powierzchniowych – oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych (jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wody, rzeka, struga, strumień, potok, kanał, lub ich część, morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne).

Scalona część wód powierzchniowych – jednolite części wód, które zostały zgrupowane na potrzeby opracowywania planów gospodarowania wodami i ich aktualizacji.

2. Planowanie w gospodarowaniu wodami zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną

Od czasu akcesji Polski do Unii Europejskiej nastąpił szereg zmian w polityce kraju. Wiele wysiłku włożono m. in. w dostosowanie polskiego prawodawstwa do przepisów UE. Zmienione zostały m.in. przepisy ustawy – Prawo wodne w celu transpozycji przepisów wspólnotowych w zakresie polityki wodnej UE. Politykę tą wyznaczają trzy podstawowe dyrektywy:

- dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 5, str. 275, z późn. zm.), tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW),
- dyrektywa 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (Dz. Urz. UE L 372 z 27.12.2006, str. 19),
- dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz. Urz. UE L 288 z 6.11.2007, str. 27).

Zmiany wprowadzone przepisami ww. dyrektyw mają przede wszystkim usprawnić działanie obecnie funkcjonujących systemów planowania i zarządzania w gospodarce wodnej państw członkowskich.

RDW weszła w życie dnia 22 grudnia 2000 r. Najważniejszym przesłaniem RDW jest ochrona zasobów wodnych dla przyszłych pokoleń. Wprowadza ona zintegrowaną politykę wodną mająca na celu zapewnienie ludziom dostępu do czystej wody pitnej po rozsądnej cenie, która umożliwi rozwój gospodarczy i społeczny przy równoczesnym poszanowaniu potrzeb środowiska naturalnego. Głównym celem RDW jest osiągnięcie dobrego stanu wszystkich części wód, poprzez określenie i wdrożenie koniecznych działań w ramach zintegrowanych programów działań w państwach członkowskich do 2015 roku.

Zgodnie z przepisami RDW planowanie gospodarowaniem wodami odbywa się w podziale na obszary dorzeczy. Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.) w chwili obecnej na obszarze Polski wyznaczonych jest 10 obszarów dorzeczy: Wisły, Odry, Dniestru, Dunaju, Jarftu, Łaby, Niemna, Pregoły, Świeżej i Ücker. Dla każdego obszaru dorzecza opracowuje się plan gospodarowania wodami. Niniejszy dokument jest zatem jednym z dziesięciu PGW na obszarze Polski.

Według RDW plany gospodarowania wodami są narzędziem planistycznym, które ma usprawnić proces osiągania celów środowiskowych. Stanowić one będą fundament podejmowania decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych oraz zasady

gospodarowania wodami w przyszłości. PGW będą miały wpływ nie tylko na kształtowanie gospodarki wodnej, ale także na inne sektory gospodarki, w tym: przemysł, rolnictwo, leśnictwo, gospodarkę komunalną, transport, rybołówstwo czy turystykę. PGW powinny zostać uwzględnione w dokumentach planistycznych na poziomie krajowym i regionalnym, np. w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województw czy w wojewódzkich planach zagospodarowania przestrzennego.

PGW jako dokumenty, które obejmują działania zmierzające do spełnienia celów RDW w zakresie osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód, a w szczególności ekosystemów wodnych i od wód zależnych - nie stoją w sprzeczności z realizacją działań mogących wpłynąć na pogorszenie stanu wód, o ile działania te służą nadrzędnemu celowi społecznemu lub wynikają z przyjętych polityk, planów lub programów, a ich realizacja jest uzasadniona pod względem ekonomicznym, społecznym lub gospodarczym.

PGW jest syntezą prac przeprowadzonych na obszarze dorzecza w pierwszym cyklu planistycznym i zawiera takie elementy jak:

- ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza,
- podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- wykaz obszarów chronionych,
- mapę sieci monitoringu, wraz z prezentacją programów monitoringowych,
- ustalenie celów środowiskowych dla jednolitych części wód i obszarów chronionych,
- podsumowanie wyników analizy ekonomicznej związanej z korzystaniem z wód,
- podsumowanie działań zawartych w programie wodno – środowiskowym kraju,
- wykaz innych szczegółowych programów i planów gospodarowania dotyczących zlewni, sektorów gospodarki, problemów lub typów wód, wraz z omówieniem zawartości tych programów i planów,
- podsumowanie działań zastosowanych w celu informowania społeczeństwa i konsultacji społecznych, opis wyników i dokonanych na tej podstawie zmian w planie,
- wykaz organów właściwych w sprawach gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,
- informacje o sposobach i procedurach pozyskiwania informacji i dokumentacji źródłowej wykorzystanej do sporządzenia planu oraz informacji o spodziewanych wynikach realizacji planu.

W PGW szczególną rolę zajmuje podsumowanie programów działań zawartych w PWŚK. Działania te winny zostać zrealizowane na obszarze dorzecza, w celu zapewnienia utrzymania lub poprawy jakości wszystkich wód do 2015 r., a w uzasadnionych przypadkach w terminie późniejszym. Dotyczą one zarówno konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych jak i środków o charakterze administracyjnym, ekonomicznym, badawczym, informacyjnym czy edukacyjnym.

3. Ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza

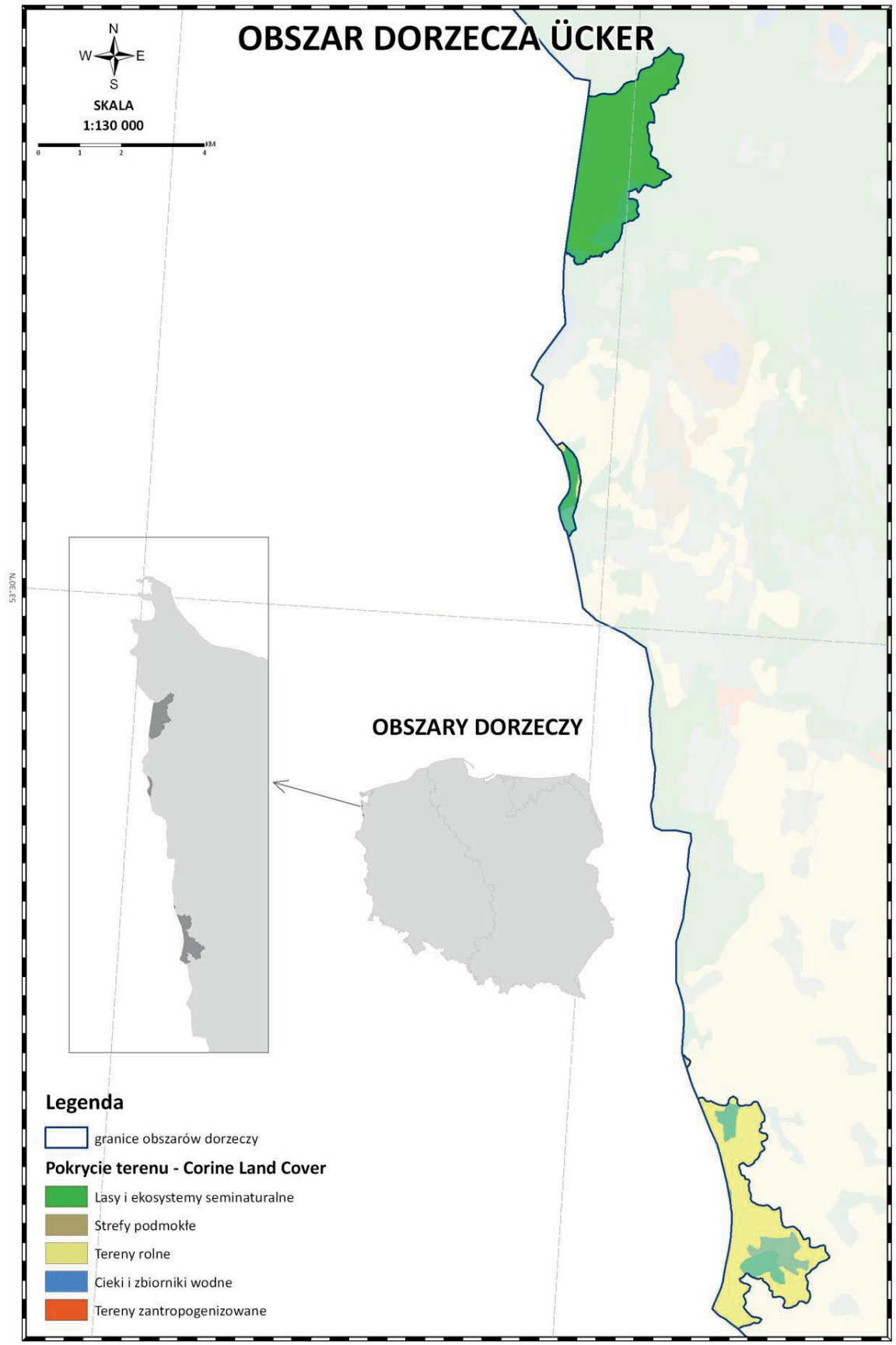

Rysunek 1. Pokrycie terenu obszaru dorzecza Ücker

Główną rzeką tego obszaru dorzecza jest Ücker o długości całkowitej 103 km, przebiegająca praktycznie w całości na obszarze Republiki Federalnej Niemiec. Źródła Ücker zlokalizowane są w pobliżu miejscowości Alt Temmen, na wysokości 69 m n.p.m. Ücker uchodzi do Zalewu Szczecińskiego.

Według Mapy Podziału Hydrograficznego Polski (MPHP), na terenie Polski, na obszarze dorzecza Ücker nie zidentyfikowano żadnych cieków. Powierzchnia obszaru dorzecza Ücker w granicach Polski wynosi ok. 15 km^2, co stanowi poniżej 1% powierzchni kraju. Obszar dorzecza położony jest w północno - zachodniej części kraju. Wg podziału administracyjnego, obszar dorzecza Ücker leży w zachodniej części województwa zachodnio – pomorskiego.

Na obszarze dorzecza występują dwie formy użytkowania terenu – lasy i systemy seminaturalne, które zajmują ok. 52 % powierzchni tj. 7,6 km^2 oraz tereny rolne o łącznej powierzchni 7,4 km^2 (tj. ok. 48%). Strukturę użytkowanie gruntów na obszarze dorzecza Ücker przedstawia rysunek nr 1.

Wody podziemne związane są z osadami czwartorzędowymi doliny Odry. Ich jakość jest niska (III klasa wg klasyfikacji PIOŚ). Są to wody wielojonowe charakteryzujące się podwyższoną zawartością żelaza, manganu, jonów amonowych, wysoką barwą i mętnością (Wiśniowski, 2007). Na obszarze dorzecza Ücker brak jest ujęć wód podziemnych. W południowej części dorzecza znajduje się niewielki fragment GZWP nr 122 – Dolina kopalna Szczecin. Dla tego zbiornika wykonano dokumentację hydrogeologiczną, która została zatwierdzona przez Komisję Dokumentacji Hydrogeologicznych, a określająca zasoby dyspozycyjne wód podziemnych oraz zaproponowano w niej granice obszaru ochronnego GZWP (na podstawie Polityki resortu w dziedzinie hydrogeologii na lata 2008 – 2015, Ministerstwo Środowiska, 2008).

Granicę obszaru dorzecza Ücker na obszarze Polski zobrazowano na mapie nr 1 (załącznik nr 1).

Wody powierzchniowe

Odwzorowanie położenia granic części wód powierzchniowych

Na obszarze międzynarodowego dorzecza Ücker, w granicach Polski nie wyznaczono żadnej jednolitej części wód.

Odwzorowanie ekoregionów

Obszar dorzecza Ücker leży w obrębie ekoregionu Równin Centralnych. Odwzorowanie położenia granic ekoregionów przedstawia mapa nr 4 (załącznik nr 1).

Wody podziemne

Odwzorowanie położenia granic części wód podziemnych

W wyniku podziału obszaru Polski na jednolite części wód podziemnych wyznaczono 161 JCWPd. Przy wydzielaniu JCWPd brano pod uwagę szereg materiałów i podziałów obowiązujących w hydrogeologii. Są to m.in. Atlas hydrogeologiczny Polski, Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000, mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, obszary bilansowe wydzielone w obszarach wodnych, Mapa Podziału Hydrograficznego Polski, różnego typu ekosystemy. Głównymi kryteriami przy wyznaczaniu JCWPd były:

- związek hydrauliczny wód podziemnych z wodami powierzchniowymi,
- typ ośrodka geologicznego i rozciągłości poziomów wodonośnych, granice hydrauliczne i hydrostrukturalne, warunki zasilania wód podziemnych,
- związek wód podziemnych z ekosystemami bagiennymi (obszary sieci Natura 2000),
- rozmieszczenie punktów monitoringu wód podziemnych,
- strefy poboru wód podziemnych kształtujące regionalny układ krążenia (aglomeracji miejsko-przemysłowych i górnictwa),
- charakter i zasięg antropogenicznego oddziaływania oraz stopnia przekształcenia chemizmu wód podziemnych,
- grupowania jednorodnych jednolitych części wód podziemnych o zbliżonym stanie chemicznym i ilościowym (agregacja według wybranego kryterium jednorodności).

Obszar dorzecza Ücker obejmuje niewielki fragment JCWPd o numerze 6900 003. Odwzorowanie położenia granic części wód podziemnych przedstawia mapa nr 3 (załącznik nr 1).

Charakterystyka JCWPd o numerze 6900 003 została zamieszczona w załączniku nr 2.

4. Podsumowanie znaczących oddziaływań i wpływów działalności człowieka na stan wód powierzchniowych i podziemnych

W ramach charakterystyki obszaru dorzecza, zgodnie z art. 5 RDW, w Polsce dokonano analizy mającej na celu identyfikację znaczących oddziaływań antropogenicznych (presji) na wody oraz oceny wpływu działalności człowieka na środowisko wodne. Prace te miały na celu dostarczenie informacji niezbędnych do wykonania oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych przez jednolite części wód na obszarze dorzecza. Do identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych wykorzystano m.in. dane gromadzone w jednostkach administracji w zakresie użytkowania wód, w tym pobory wody, zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych, wielkość nawożenia, hodowlę zwierząt. Uwzględniono również dostępne dane z monitoringu wód w zakresie poszczególnych wskaźników fizykochemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych.

W wyniku przeprowadzonej analizy nie zidentyfikowano żadnych znaczących oddziaływań antropogenicznych na obszarze dorzecza Ücker w granicach kraju.

Niedobory wód podziemnych

Stopień wykorzystania zasobów wód podziemnych został opracowany przez zespół pod kierownictwem T. Hordejuka (2008). Został on wyrażony w procentach jako stosunek poboru całkowitego do zasobów wód podziemnych. Na tej podstawie można określić szacunkowy stopień wielkości rezerw wód podziemnych, który został wyrażony w 5 stopniowej skali (bardzo wysoki, wysoki, umiarkowany, niski, brak rezerw) Dla obszaru dorzecza Ücker określony został jako bardzo wysoki. Stopień wykorzystania zasobów wód podziemnych oszacowany został na 14,3 %.

Na obszarze dorzecza Ücker nie stwierdzono wystąpienia lejów depresji o znaczeniu regionalnym ani obszarów na których miało miejsce trwałe obniżenie zwierciadła wód podziemnych wywołane czynnikiem antropogenicznym.

5. Zmiany klimatu a gospodarowanie wodami w pierwszym cyklu planistycznym

W poniższym rozdziale omówiono zmiany klimatu na przestrzeni wielolecia 1971 – 2005.

Obszar dorzecza Ücker charakteryzuje się klimatem umiarkowanym, o przewadze wiatrów zachodnich, północno-zachodnich i północnych o prędkości 2 – 5 m/s z częstotliwością występowania 40%. Duża liczba zbiorników wodnych oraz powierzchnia lasów determinują wysoką wilgotność powietrza. Średnia roczna temperatura kształtuje się na poziomie 8,5°C, a średnia roczna wysokość opadów 500 - 600 mm. Najwięcej opadów przypada na miesiące letnie - zwłaszcza lipiec. Natomiast najdłuższy okres bezopadowy przypada na marzec, maj i październik.

Ze względu na wysokość opadów notowaną w poszczególnych latach na obszarze dorzecza Ücker zaobserwować można trend rosnący.

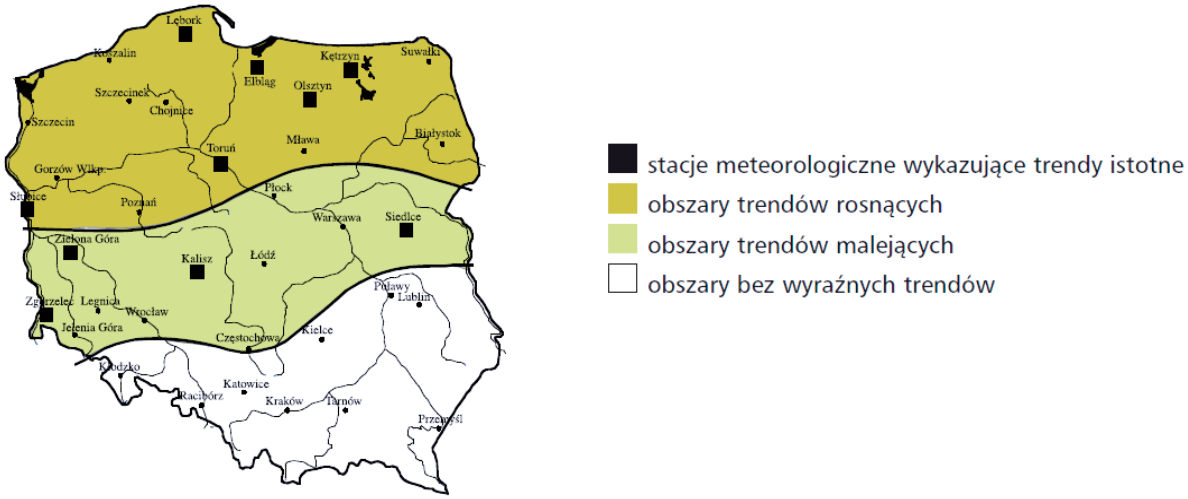

Rysunek 2. Trendy rocznych sum opadów atmosferycznych na obszarze Polski w okresie 1891-2000
Źródło: Zawora T., Ziernicka A. 2003. Precipitation variability in time in Poland in the light of multi-annual mean values (1891-2000). Studia Geograficzne 75 Acta Universitatis Wratislaviensis No 2542, Wrocław 2003, 123-128.

Obserwowane i prognozowane skutki globalnego ocieplenia w Polsce

Badania dotyczące zmian granic zasięgów regionów rolniczo-klimatycznych na obszarze Polski wykazały, że powierzchnia regionu umiarkowanie ciepłego i ciepłego o sumie temperatury ≥10,0°C wynoszącej odpowiednio 2400 – 2800 i 2800 – 3200°C w okresie 1971-2000 wynosiła odpowiednio 62 i 0%. Dla scenariusza podniesienia się temperatury powietrza o 1°C wartości te będą wynosiły 75 i 22%. Przy niezmienionej sumie opadów atmosferycznych i podwyższonej temperaturze powietrza na skutek zwiększonego parowania wzrośnie powierzchnia regionów o niedostatecznym uwilgotnieniu atmosfery

i zmniejszy się powierzchnia regionów wilgotnych i optymalnego uwilgotnienia. Dla scenariusza wzrostu temperatury powietrza o 1°C powierzchnia regionów wilgotnego, optymalnego uwilgotnienia i umiarkowanie suchego na obszarze Polski zmieni się z 10, 70 i 20% do 9, 48 i 43% (rys. 3, 4) (Ziernicka-Wojtaszek 2009). Zasięgi regionów wilgotnościowych określone były przez wartości współczynnika hydrotermicznego Sielianinowa K=10P/t w okresie od czerwca do sierpnia gdzie P oznacza sumę opadów, a t sumę średnią dobową temperatury. Z ekstrapolacji trendu temperatury powietrza można przyjąć, że wspomniane wyżej zmiany zaistnieją na początku trzeciej dekady XXI.

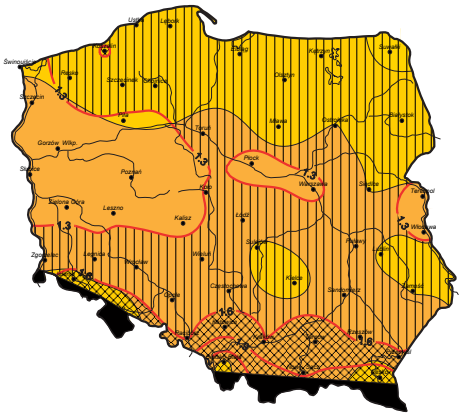

Regiony termiczne

	Suma temperatury ≥10°C
Chłodny	1600° – 2000°
Umiarkowanie chłodny	2000° – 2400°
Umiarkowanie ciepły	2400° – 2800°
Ciepły	2800° – 2900°
Bardzo ciepły	3200° – 3600°

Rysunek 3. Regiony pluwiotermiczne na obszarze Polski w latach 1971-2000

Źródło: Ziernicka-Wojtaszek A. 2009. Weryfikacja rolniczo-klimatycznych regionalizacji Polski w świetle współczesnych zmian klimatu. Acta Agrophysica 13 (3), 803-812.

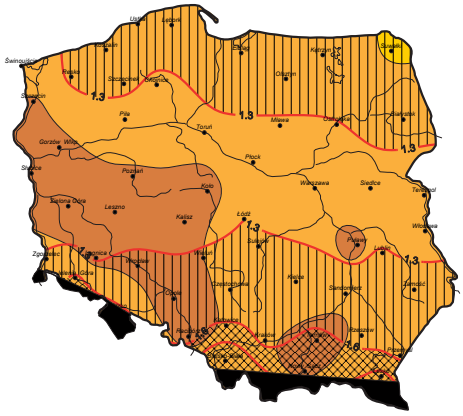

Regiony wilgotnościowe

	Wartości współczynnika hydrotermicznego
Umiarkowanie suchy	1,0 – 1,3
Optymalnego wilgotnienia	1,3 – 1,6
Wilgotny	> 1,6

Rysunek 4. Regiony pluwiotermiczne na obszarze Polski w latach 1971-2000 scenariusz +1°C

Źródło: Ziernicka-Wojtaszek A. 2009. Weryfikacja rolniczo-klimatycznych regionalizacji Polski w świetle współczesnych zmian klimatu. Acta Agrophysica 13 (3), 803-812.

W celu sprawdzenia powiększania się zjawiska suszy w ostatnim 10-leciu XX w. porównano wartości temperatury, opadów i stopnia uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby w okresie 1971-2000 i 1991-2000. Stwierdzono, że wzrost temperatury powietrza wyniósł 0,5 °C, suma opadów atmosferycznych wzrosła o 11 mm, natomiast stopień uwilgotnienia gleby zmniejszył się o 0,5 w przyjętej skali.

Umowna skala wilgotności wierzchniej warstwy gleby przedstawia się następująco:
0 – wilgotność klęskowo niedostateczna,
10 – wilgotność niedostateczna,
20 – wilgotność dostateczna,
30 – wilgotność nadmierna,
40 – wilgotność klęskowo nadmierna.

Można zauważyć, że przy wzroście temperatury powietrza i nieznacznym wzroście sumy opadów atmosferycznych nastąpiło powiększenie się zjawiska suszy na skutek zwiększonej ewapotranspiracji. Potwierdzają to badania Pressa (1963), z których wynika iż przy wzroście temperatury powietrza o 1,0 °C wartość optymalna opadów atmosferycznych w skali miesiąca powinny być wyższa o 5 mm. Ziernicka (2004) wykazała, że przy wzroście temperatury powietrza o 1,0 °C, niedobór opadów okresie wegetacyjnym IV-X wyniesie 6,3 mm, a przy wzroście temperatury o 2,0 °C – 14,5 mm na obszarze Polski bez uwzględnienia zróżnicowania regionalnego.
W związku z rosnącą wartością współczynnika zmienności opadów i wzrostem częstości występowania zachmurzenia typu konwekcyjnego należy spodziewać się zwiększenia częstości zarówno powodzi, opadów o dużej intensywności jak i okresów suszy. Fakt ten należy uwzględnić w analizie dynamiki zmian zanieczyszczeń wody zależnych w dużej mierze od stanów wody i wartości przepływów.

Obserwowany i prognozowany wzrost temperatury powietrza spowodowany współczesnymi zmianami klimatu może wpłynąć na procesy fizyczne, chemiczne i biologiczne w ciekach i zbiornikach wodnych, a niekiedy prowadzić do pogorszenia jakości wody. Dla potrzeb przyszłych planów niezbędne jest uwzględnienie badań nad zmianami klimatu w celu podjęcia właściwych działań zapobiegających pogorszeniu stanu wód.

Na podstawie pozyskanych danych dla obszaru Polski oraz założonego horyzontu czasowego dla pierwszego cyklu planistycznego wg RDW można stwierdzić, iż przewidywane zmiany klimatu Polski, a więc także na obszarze dorzecza Ücker nie będą znaczące.

6. Określenie i odwzorowanie obszarów chronionych

RDW wymaga od państw członkowskich dokonywania przeglądu oraz uaktualniania rejestru obszarów chronionych (art. 6). W Polsce przegląd ten miał miejsce w roku 2007, czyli cztery lata po sporządzeniu pierwszego rejestru tych obszarów w roku 2003, którego zawartość była przedmiotem Raportu do KE w roku 2005. Prace przeprowadzone w 2007 roku miały na celu aktualizację wykazów:

- wód powierzchniowych i podziemnych, które są lub mogą być wykorzystywane dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia - wyznaczonych na mocy RDW ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, transponowanej ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne,
- części wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym obszary wyznaczone jako kąpieliska – wyznaczone na mocy dyrektywy Rady 76/160/EWG z dnia 8 grudnia 1975 r. dotyczącej jakości wody w kąpieliskach (Dz. Urz. WE L 31 z 05.02.1976, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 1, str. 26) (uchylonej dyrektywą 2006/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006 r. dotyczącą zarządzania jakością wody w kąpieliskach i uchylającą dyrektywę 76/160/EWG (Dz. Urz. UE L 64 z 04.03.2006, str. 37)), transponowanej przez ustawę z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, a w szczególności przez rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 października 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda w kąpieliskach (Dz. U. Nr 183, poz.1530),
- wód powierzchniowych i podziemnych uznanych za wrażliwe oraz obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych, z których należy ograniczyć odpływ azotu do tych wód - wyznaczonych na mocy dyrektywy Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r., dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego transponowanej do polskiego prawodawstwa poprzez:
  - ustawę z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne,
  - ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.),
  - ustawę z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 147, poz. 1033),

  oraz rozporządzenia wykonawcze do ww. ustaw:
  - rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. Nr 241, poz. 2093),

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. z 2003 r. Nr 4, poz. 44),
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz. U. Nr 80, poz. 479),

- obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie – w tym obszarów wyznaczonych na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wersja ujednolicona) (Dz. Urz. UE L 20 z 26.01.2010, str. 7), transponowanej przez ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.), a w szczególności przez:
  - rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133),

  oraz na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 2, str. 102), transponowanej również przez ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a w szczególności przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510).

W odniesieniu do wykazu obszarów przeznaczonych do ochrony gatunków wodnych o znaczeniu ekonomicznym, podtrzymano decyzję o braku potrzeb wyznaczania tego typu obszarów, z uwagi na brak ekonomicznego znaczenia gatunków występujących w wodach poza urządzeniami specjalnie do tego wyznaczonymi.

W przypadku wykazu obszarów wrażliwych na substancje biogenne pochodzenia komunalnego, stanowiącego element wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L 135 z 30.05.1991, str. 40; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 2, str. 26), przyjęto kontynuację zasięgu występowania obszaru na terenie całego kraju.

Dla obszaru dorzecza Ücker zostały sporządzone następujące wykazy:

- *Wykaz jednolitych części wód podziemnych wykorzystywanych do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia; g*raficzne odwzorowanie wykazu przedstawione zostało na mapie nr 7 (załącznik nr 1),
- *Wykaz obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie; g*raficzne odwzorowanie wykazu przedstawione zostało na mapie nr 8 (załącznik nr 1). Na mapie przedstawiono obszary Natura 2000 zgodnie ze stanem na styczeń 2009 r.,
- *Wykaz obszarów wrażliwych na substancje biogenne pochodzenia komunalnego*; ze względu na zasięg występowania obszaru na terenie całego kraju, mapa nie została załączona.

7. Monitoring wód oraz ocena stanu

Program monitoringu środowiska został opracowany w celu dokonania spójnej i jednolitej oceny stanu części wód we wszystkich obszarach dorzeczy oraz w sposób zgodny z działaniami w tym zakresie podejmowanymi na terenie całego obszaru UE. Cele ustanowienia programów monitoringu, zgodnie z wymogami unijnymi, to:

- weryfikacja podstaw oceny oraz dotrzymania celów środowiskowych,
- umożliwienie jednolitej klasyfikacji wód w ramach UE,
- obserwowanie długoterminowych zmian oraz identyfikowanie trendów,
- pomoc przy planowaniu oraz kontroli skuteczności działań,
- ustalanie natężenia zanieczyszczeń oraz wywieranych przez nie oddziaływań.

Wskazane kryteria stanowią podstawę wyboru lokalizacji punktów monitoringowych w JCWP, w zależności od rodzaju monitoringu oraz kategorii wód powierzchniowych.

Zasady organizacji i funkcjonowania monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych zostały opracowane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska zgodnie z wymaganiami RDW.

Na obszarze dorzecza Ücker, w granicach kraju, nie prowadzi się monitoringu wód powierzchniowych, wód podziemnych czy obszarów chronionych.

8. Cele środowiskowe oraz odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych, ustalonych na mocy Art. 4 RDW

W pierwszym cyklu planowania gospodarowania wodami w Polsce, cele środowiskowe dla części wód zostały oparte głównie na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162 poz. 1008).

Zastosowane podejście, polegające na przyjęciu za cele środowiskowe wartości granicznych odpowiadających dobremu stanowi wód, związane było z niekompletnym zrealizowaniem prac w zakresie opracowania warunków referencyjnych dla poszczególnych typów wód, a tym samym brakiem możliwości ustalenia wartości celów środowiskowych wg charakterystycznych wymagań względem poszczególnych typów we wszystkich kategoriach wód. Dodatkowo, z uwagi na trwające prace w zakresie opracowywania metodyk oceny stanu hydromorfologicznego oraz fakt, że monitoring w zakresie badań stanu chemicznego jest jeszcze w fazie kształtowania i rozbudowy ustalenie celów środowiskowych zostało oparte o dostępne wartości graniczne wskaźników podanych w rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Przy ustalaniu celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych brano pod uwagę aktualny stan JCWP w związku z wymaganym zgodnie z RDW warunkiem niepogarszania ich stanu. Dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ponadto, ustalając cele uwzględniano także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Dla obszarów chronionych funkcjonujących na obszarach dorzeczy, nie zostały obecnie podwyższone cele środowiskowe, z uwagi na częstokroć wyższe wymagania w stosunku do wartości granicznych wskaźników jakości wody przyjętych jako wartości graniczne dla dobrego stanu ekologicznego bądź dla dobrego lub powyżej dobrego

potencjału ekologicznego wód, niż w poszczególnych aktach prawa, regulujących sposób postępowania i wymagania co do stanu wód w obrębie obszarów chronionych. Wyjątkiem w tym zakresie będą prawdopodobnie wymagania zgodne z wymogami wynikającymi z planów ochrony dla obszarów NATURA 2000 wyznaczonych na podstawie dyrektywy 79/409/EWG oraz dyrektywy 92/43/EWG. Jednak w obecnym cyklu planistycznym z uwagi na brak planów ochrony ww. obszarów, nie zostaną zaostrzone cele środowiskowe dla części wód, na których takie obszary zostały wyznaczone, a warunkiem koniecznym dla utrzymania ich prawidłowego stanu jest dotrzymanie przez wody wskaźników określonych rozporządzeniem dla dobrego stanu. Weryfikacja celów środowiskowych uwzględniająca występowanie obszarów chronionych będzie miała miejsce w kolejnych cyklach planistycznych.

Na obszarze dorzecza Ücker, w granicach kraju, nie wyznaczono części wód powierzchniowych, dlatego nie ustalono celów środowiskowych.

Cele środowiskowe dla wód podziemnych ustalonych na mocy Art. 4 RDW

Zgodnie z definicją umieszczoną w RDW dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony jako co najmniej „dobry".

RDW w art. 4 przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW)
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym , celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

Stan chemiczny wód podziemnych

Ocena stanu chemicznego wód podziemnych prowadzona jest głównie na podstawie wartości progowych elementów fizykochemicznych określających stan chemiczny wód

podziemnych odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896). Zgodnie z powyższym cele środowiskowe są reprezentowane przez wartości progowe, określone dla klasy III jakości wód podziemnych, przy jednoczesnym uwzględnieniu zapisów mówiących, że stan chemiczny uznaje się za dobry w przypadku gdy przekroczenia wartości progowych dla dobrego stanu chemicznego występują, ale są one związane z naturalnie podwyższonym tłem niektórych jonów lub ich wskaźników.

Dodatkowymi parametrami które uwzględniane są w wyznaczaniu celów środowiskowych są:

- brak efektów zasolenia występującego na skutek oddziaływania antropogenicznego (nadmierna eksploatacja wód podziemnych, ascenzja wód zasolonych),
- zmiany przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW), świadczącej o ogólnej mineralizacji, na takim poziomie, że nie wykazują efektów zasolenia wód podziemnych,
- wskaźniki fizykochemiczne wód podziemnych są na takim poziomie, że nie zagrażają osiągnięciu celów środowiskowych przez wody powierzchniowe.

Stan ilościowy wód podziemnych

Głównym wyznacznikiem dobrego stanu ilościowego dla jednolitych części wód podziemnych jest zapewnienie zasobów wód podziemnych dostępnych do zagospodarowania przy długoterminowej średniorocznej wartości poboru z ujęć wód podziemnych. Opisane jest to wzorem:

$$\Delta Q = ZD - PU^*$$

Gdzie:

ZD – dostępne do zagospodarowania zasoby JCWPd

PU – całkowity pobór wód podziemnych (w tym odwodnienia)

* - wg Herbich (2006)

Dodatkowymi parametrami które uwzględniane są w wyznaczaniu celów środowiskowych są:

- poziom wód podziemnych nie podlega takim wahaniom, które mogłyby doprowadzić do:
  - niespełnienia celów środowiskowych przez wody powierzchniowe,
  - wystąpienia znacznych obniżeń zwierciadła wód podziemnych,
  - wystąpienia szkód w ekosystemach lądowych zależnych od wód podziemnych,

- kierunki zmian krążenia wód podziemnych nie powodują intruzji wód słonych.

Poniżej zestawiono w ujęciu tabelarycznym informacje o wartościach granicznych wybranych wskaźników jakości fizykochemicznej wód ustalonych jako cele środowiskowe dla jednolitych części wód podziemnych (tab. nr 1). W tabeli nr 2 podano również parametry dla ustalenia celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych na obszarze dorzecza oraz informację o ilościach części wód wykazująca obecnie dobry stan chemiczny i ilościowy.

Tabela 1. Wartości graniczne wybranych wskaźników jakości fizykochemicznej wód ustalonych jako cele środowiskowe dla jednolitych części wód podziemnych

Nazwa wskaźnika	**Tło hydrogeochemiczne[1)] (zakres wartości stężeń charakterystycznych)**	**Wartość dla bardzo dobrego stanu chemicznego**	**Wartość dla dobrego stanu chemicznego**	**Wartość dla umiarkowanego stanu chemicznego**
		klasa I	**klasa II**	**klasa III**
ELEMENTY OGÓLNE				
Odczyn (pH)	6,5 – 8,5	6,5 – 9,5		
Ogólny węgiel organiczny (mgC/l)	1 - 10	5	10*)	10*)
Przewodność elektrolityczna w 20 ° (µS/cm)	200 - 700	700	2500*)	2500*)
Temperatura (°C)	4 - 20	<10	12	16
Tlen rozpuszczony (mg/l)	0 - 5	> 1	0,5 - 1	< 0,5[1]
ELEMENTY NIEORGANICZNE				
Amonowy jon ($mgNH_4/l$)	0 - 1	0,5	1,0	1,5
Antymon[H] (mgSb/l)	0 – 0,001	0,005*)	0,005*)	0,005*)
Arsen[H] (mgAs/l)	0,00005 – 0,02	0,01*)	0,01*)	0,02
Azotany[H] ($mgNO_3/l$)	0 - 5	10	25	50
Azotyny[H] ($mg\ NO_2/l$)	0 – 0,3	0,03	0,15	0,5
Bar (mgBa/l)	0,01 – 0,3	0,3	0,5	0,7
Beryl (mgBe/l)	0 – 0,0005	0,0005	0,05	0,1
Bor[H] (mgB/l)	0,01 – 0,50	0,5	1*)	1*)
Chlorki (mgCl/l)	2 - 60	60	150	250
Chrom[H] (mgCr/l)	0,0001 – 0,01	0,01	0,05*)	0,05*)
Cyjanki wolne[H]	-	0,1	0,05*)	0,05*)

(mgCN/l)				
Cyna (mgSn/l)	0 – 0,02	0,02	0,1	0,2
Cynk (mgZn/l)	0,005 – 0,05	0,05	0,5	1
Fluorki^{H} (mgF/l)	0,05 – 0,5	0,5	1	1,5
Fosforany (mgPO_4/l)	0,01 - 1	0,5*)	0,5*)	1
Glin^{H} (mgAl/l)	0,05 – 0,1	0,1	0,2	0,2
Kadm^{H} (mgCd/l)	0,0001 – 0,0005	0,001	0,003	0,005
Kobalt (mgCo/l)	0 – 0,001	0,02	0,05	0,2
Magnez (mgMg/l)	0,5 - 30	30	50	100
Mangan (mgMn/l)	0,01 – 0,4	0,05	0,4	1*)
Miedź (mgCu/l)	0,001 – 0,02	0,01	0,05	0,2
Molibden (mgMo/l)	0 – 0,003	0,003	0,02*)	0,02*)
Nikiel^{H} (mgNi/l)	0,001 – 0,005	0,005	0,01	0,02
Ołów^{H} (mgPb/l)	0,001 – 0,01	0,01	0,025	0,1*)
Potas (mgK/l)	0,5 - 10	10*)	10*)	15
Rtęć^{H} (mgHg/l)	0,00005 – 0,001	0,001*)	0,001*)	0,001*)
Selen^{H} (mgSe/l)	0,00001 – 0,005	0,005	0,01*)	0,01*)
Siarczany (mgSO_4/l)	5 – 60	60	250*)	250*)
Sód (mgNa/l)	1 – 60	60	200*)	200*)
Srebro^{H} (mgAg/l)	0 – 0,001	0,001	0,05	0,1*)
Tal (mgTl/l)	0 - 0,01	0,001	0,01	0,02
Tytan (mgTi/l)	0 – 0,01	0,01	0,05	0,1
Uran (mgU/l)	0,000003 – 0,0003	0,009	0,009	0,03
Wanad (mgV/l)	0,000006 – 0,004	0,004	0,02	0,05
Wapń (mgCa/l)	2 - 200	50	100	200
Wodorowęglany (mgHCO_3/l)	60 - 360	200	350	500
Żelazo (mgFe/l)	0,02 - 5	0,2	1	5
ELEMENTY ORGANICZNE				
AOX^{H} – adsorbowe związki chloroorganiczne (mgCl/l)	0 – 0,0001	0,01	0,02	0,06
Benzo(a)piren^{H} (mg/l)	0,000001 – 0,00001	0,00001	0,00002	0,00005
Benzen^{H}	0	0,001	0,005	0,01
BTX^{H} - lotne	0	0,005	0,03	0,1*)

węglowodory aromatyczne				
Fenole (indeks fenolowy)	0 – 0,001	0,001	0,005	0,01
Substancje ropopochodne	0	0,01	0,1	0,3
Pestycydy[2) H] (mg/l)	0	0,0001*)	0,0001*)	0,0001*)
Suma pestycydów[3)H] (mg/l)	0	0,0001*)	0,0001*)	0,0001*)
Substancje powierzchniowo czynne anionowe (mg/l)	0	0,0005*)	0,0005*)	0,0005*)
Substancje powierzchniowo czynne anionowe i nieanionowe (mg/l)	0	0,1	0,2	0,5
Tetrachloroeten [H] (mg /l)	0 - 0005	0,001	0,01	0,05
Trichloroeten [H] (mg /l)	0 – 0,003	0,001	0,01	0,05
WWA[H] – wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (mg/l)	0,000001 – 0,0001	0,0001	0,0002	0,0003

W przypadku metali podane wartości graniczne odnoszą się do ich formy rozpuszczonej.

[1)] Tło hydrogeochemiczne wg Katalogu wybranych fizycznych i chemicznych wskaźników zanieczyszczeń wód podziemnych i metod ich oznaczania - S. Witczak, A. F. Adamczyk, 1995 (zmodyfikowane).

[2)] Termin „pestycydy" obejmuje organiczne: insektycydy, herbicydy, fungicydy, nematocydy, akarycydy, algicydy, rodentycydy, slimicydy, a także produkty pochodne oraz ich pochodne metabolity, a także produkty ich rozkładu i reakcji; oznacza się jedynie te pestycydy, których występowania w wodzie można oczekiwać; określone dla pestycydów wartości graniczne stosuje się do każdego poszczególnego pestycydu.

[3)] Suma pestycydów oznacza sumaryczna zawartość poszczególnych pestycydów wykrytych i oznaczonych ilościowo w ramach badań monitoringowych

[H] - element fizykochemiczny, dla którego nie dopuszcza się przekroczenia wartości granicznej przy określaniu klasy jakości wód podziemnych w punkcie pomiarowym

**[)] Brak dostatecznych podstaw do zróżnicowania wartości granicznych w niektórych klasach jakości; przy klasyfikacji do oceny przyjmuje się klasę o najwyższej jakości spośród klas posiadających tę samą wartość graniczną*

Tabela 2. Parametry dla ustalenia celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych na obszarze dorzecza

Nazwa parametru	Wartość progowa dla parametru	Liczba wszystkich JCWPd	Liczba JCWPd wykazująca obecnie dobry stan chemiczny i ilościowy
PARAMETRY CHEMICZNE		1	1
Wskaźniki fizyko-chemiczne	Określona dla klasy III wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896)		
Występowanie efektów zasolenia	Nie występuje		
Zmiany PEW świadczące o zasoleniu	Nie występuje		
Zagrożenie dla osiągnięcia celów środowiskowych przez wody powierzchniowe	Nie występuje		
PARAMETRY ILOŚCIOWE			
Pobór wód podziemnych	Nieprzekraczanie dostępnych zasobów do zagospodarowania		
Znaczne zmiany położenia zwierciadła wody	Nie występują		
Zmiana kierunków krążenia wody	Nie występuje		

Odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych (derogacje)

Zgodnie z art. 4 RDW cele środowiskowe powinny zostać osiągnięte do 2015 roku.

Dyrektywa przewiduje odstępstwa od założonych celów środowiskowych, jeżeli ich osiągnięcie dla danej części wód w ustalonym terminie nie będzie możliwe z określonych przyczyn.

W myśl art. 4 RDW, odstępstwa zdefiniowane są następująco:

- odstępstwa czasowe – dobry stan wód może zostać osiągnięty do roku 2021 lub najpóźniej do 2027 (art. 4.4 RDW),
- ustalenie celów mniej rygorystycznych (art. 4.5 RDW),

- czasowe pogorszenie stanu wód (art. 4.6 RDW),
- nieosiągnięcie celów ze względu na realizację nowych inwestycji (art. 4.7 RDW).

Odstępstwa czasowe, czyli przedłużenie terminu realizacji zadań RDW do 2021 lub 2027 roku, można wyznaczyć dla części wód ze względu na:

- brak możliwości technicznych wdrażania działań,
- dysproporcjonalne koszty wdrożenia działań,
- warunki naturalne niepozwalające na poprawę stanu części wód.

Dążenie do osiągnięcia celów mniej rygorystycznych jest możliwe dla tych części wód, które zostały zmienione w wyniku działalności człowieka w taki sposób, że doprowadzenie ich do stanu (potencjału) dobrego jest niemożliwe ze względu na:

- brak możliwości technicznych wdrożenia działań,
- dysproporcjonalne koszty wdrożenia działań.

RDW dopuszcza wyznaczenie derogacji dla jednolitych części wód również w sytuacji, gdy osiągnięcie celów jest niemożliwe w wyniku:

- nowych zmian w charakterystykach fizycznych jednolitych części wód,
- nowych form zrównoważonej działalności gospodarczej człowieka.

Stosowanie powyższych odstępstw w osiągnięciu celów środowiskowych możliwe jest w określonych warunkach, wymienionych w art. 4 RDW.

Na obszarze dorzecza Ücker została wyznaczona jedna JCWPd, która osiągnie do 2015 r. cele środowiskowe zgodnie z RDW, dlatego nie wskazano derogacji.

9. Podsumowanie analizy ekonomicznej korzystania z wód

Podstawowym celem analizy ekonomicznej korzystania z wód jest zwrotu kosztów za usługi wodne, zarówno na poziomie finansowym, jak i ekonomicznym dla poszczególnych sektorów gospodarki i form korzystania z wód oraz określenie stopnia wdrożenia zasady „zanieczyszczający płaci" oraz „użytkownik płaci".

Jednak dla obszaru dorzecza Ücker, ze względu na jego niewielki obszar oraz charakter zagospodarowania, dokonywanie obliczeń, które zostały wykonane dla większych obszarów dorzeczy, byłoby bezcelowe.

Charakterystyka ekonomiczna obszaru dorzecza

Obszar dorzecza Ücker, leżący w granicach Polski wynosi ok. 15 km^2, tj. poniżej 1 % powierzchni całego kraju. Na podstawie danych GUS obliczono, że obszar dorzecza na koniec 2007 r. zamieszkiwany był przez 1 495 osób. Stopa bezrobocia na tym obszarze kształtowała się na poziomie 0,3%.

Ze względu na małą powierzchnię obszaru dorzecza Ücker, nie przedstawiono danych dotyczących średniego wynagrodzenia brutto oraz procentowego udziału podmiotów gospodarczych, gdyż uśrednianie danych gminnych byłoby błędne.

10. Podsumowanie programów działań zapisanych w Programie wodno – środowiskowym kraju

W programie wodno-środowiskowym kraju zostały zebrane wyłącznie działania, zmierzające do utrzymania lub poprawy stanu wód, a których rozpoczęcie realizacji powinno nastąpić najpóźniej do 22 grudnia 2012 r.

W opracowanym po raz pierwszy dokumencie, działania których wykonanie pozwoli osiągnąć cele środowiskowe w terminie do 2015 r. wynikają wprost z innych przyjętych już programów lub planów, tak więc będą one realizowane zgodnie z ich wewnętrznymi harmonogramami, nie generując przy tym żadnych dodatkowych kosztów dla budżetu Państwa. Przykładem mogą być tu działania wynikające wprost z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, zawierającego między innymi informacje o nakładach na inwestycje planowane do poniesienia w najbliższych latach, a których realizacja jest niezbędna w celu wypełnienia przez Polskę zobowiązań Traktatu Akcesyjnego w obszarze „Środowisko". Kolejnym przykładem działań ujętych w pierwszym PWŚK, a wynikających bezpośrednio z innych zatwierdzonych przez stosowne organy dokumentów są działania z krajowego i wojewódzkich programów zwiększania lesistości. Szczegółowe informacje dot. sposobu doboru działań w PWŚK a podsumowanych w PGW zostało przedstawione poniżej.

Działania wymienione w PWŚK dla poszczególnych SCWP i JCWPd, uwzględniają podział na działania podstawowe i uzupełniające, zgodnie z art. 113a ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, w zależności od wyników oceny zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. Zaproponowane programy dla poszczególnych SCWP stanowią zbiór efektywnych, skutecznych i realnych do wykonania działań. Tak opracowane programy zagregowano następnie dla wszystkich obszarów dorzeczy wyznaczonych w Polsce.

Reasumując, celem PWŚK jest przedstawienie zestawień działań, których wypełnienie w określonym czasie pozwoli uzyskać efekty w postaci lepszego stanu wód. Analiza możliwości technicznych, finansowych oraz czasowych wykazała, iż niektóre z części wód nie osiągną do 2015 r. założonych celów środowiskowych. Przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne i RDW dopuszczają takie „odstępstwo" w formie przedłużenia terminów lub ustalenia mniej rygorystycznych celów. Wszystkie tego typu przypadki należy opisać i uzasadnić. Ustalenia zawarte w PWŚK powinny zostać przeniesione do innych dokumentów szczebla krajowego i regionalnego, poprzez uwzględnienie ich zapisów w strategiach, programach operacyjnych i rozwojowych, planach zagospodarowania przestrzennego oraz studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a także w planach i programach tematycznych związanych w sposób bezpośredni bądź pośredni z gospodarką wodną. Taka sytuacja powinna umożliwić pełne wdrożenie zaplanowanych działań.

PWŚK uwzględnia wymagania RDW, w tym podział działań na działania podstawowe i działania uzupełniające. Działania podstawowe skierowane są do realizacji niemal we wszystkich częściach wód (tam gdzie jest to wymagane na podstawie wyników analiz sporządzonych na podstawie art. 5 RDW), na terenie całego kraju. W ramach działań podstawowych zastosowano podział na dwie grupy, tj. działania podstawowe grupy A i B.

Działania podstawowe grupy A wynikają z:

- Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Programu wyposażenia aglomeracji poniżej 2000 RLM w oczyszczalnie ścieków i systemy kanalizacji zbiorczej,
- Programu wyposażenia zakładów przemysłu rolno-spożywczego o wielkości nie mniejszej niż 4000 RLM odprowadzających ścieki bezpośrednio do wód w urządzenia zapewniające wymagane przez polskie prawo standardy ochrony wód,
- programów przyjętych dla obszarów wrażliwych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego,
- działań zapobiegających zanieczyszczeniu wód substancjami zanieczyszczającymi lub grupami substancji zanieczyszczających, stanowiących poważne zagrożenie dla środowiska wodnego lub za jego pośrednictwem środowiska przyrodniczego.

Działania podstawowe grupy B obejmują:

- działania dla silnie zmienionych i sztucznych części wód pozwalające na osiągnięcie przez te części wód dobrego potencjału,
- działania wymagane na mocy części A załącznika VI RDW (działania wymagane w pozostałych dyrektywach),
- zestawienie pozostałych działań podstawowych wymagane na mocy art. 11 ust. 3 RDW.

Działania podstawowe wynikają z przepisów aktów prawa krajowego oraz wspólnotowego w zakresie ochrony i przywracania właściwego stanu wód oraz ekosystemów od wód zależnych, czyli pozwalają na wypełnienie zobowiązań następujących dyrektyw zdefiniowanych w załączniku VI część A (zgodnie z art. 11 pkt 3a RDW):

- dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych,
- dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz. Urz. WE L 375 z 31.12.1991, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 2, str. 68),

- dyrektywa 2006/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006 r. dotycząca zarządzania jakością wody w kąpieliskach i uchylająca dyrektywę 76/160/EWG (Dz. Urz. UE L 64 z 04.03.2006, str. 37),
- dyrektywa Rady 98/83/WE z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE L 330 z 05.12.1998, str. 32; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 4, str. 9),
- dyrektywa Rady 86/278/EWG z dnia 12 czerwca 1986 r. w sprawie ochrony środowiska, w szczególności gleby, w przypadku wykorzystywania osadów ściekowych w rolnictwie (Dz. Urz. UE L 181 z 04.07.1986, str. 6; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 1, str. 265),
- dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7; Polskie wydanie specjalne Dz. Urz. UE rozdz. 15, t. 2, str. 102, z późn. zm.),
- dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wersja ujednolicona) (Dz. Urz. UE L 20 z 26.01.2010, str. 7),
- dyrektywa Rady 91/414/EWG z dnia 15 lipca 1991 r. dotycząca wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin (Dz. Urz. WE L z 19.08.1991, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 3, t. 11, str. 332),
- dyrektywa Rady 96/82/WE z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi (Dz. Urz. WE L 10 z 14.01.1997, str. 13; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 2, str. 410),
- dyrektywa 2008/1/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 stycznia 2008 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2008, str. 8),
- dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15. t. 1, str. 248),
- dyrektywa Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1991 r. zmieniająca dyrektywę 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre publiczne i prywatne przedsięwzięcia na środowisko (Dz. Urz. WE L 73 z 14.03.1997, str. 5; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 3, str. 151),
- dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę 90/313/EWG (Dz. Urz. UE L 41 z 14.02.203, str. 26; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 7, str. 375).

W PWŚK zawarto również działania, wynikające z przepisów następujących dyrektyw:

- dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz. Urz. UE L 143 z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 8, str. 357),
- dyrektywa 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (Dz. Urz. UE L 372 z 27.12.2006, str. 19).

Zadania wynikające z realizacji przepisów dyrektywy 91/271/EWG obejmują realizację inwestycji związanych z wdrażaniem zapisów KPOŚK, Programu wyposażenia aglomeracji poniżej 2000 RLM w oczyszczalnie ścieków i systemy kanalizacji zbiorczej oraz Programu wyposażenia zakładów przemysłu rolno - spożywczego o wielkości nie mniejszej niż 4000 RLM, odprowadzających ścieki bezpośrednio do wód, w urządzenia zapewniające wymagane przez polskie prawo standardy ochrony wód. Działania zidentyfikowane dla SCWP dotyczą budowy, rozbudowy bądź modernizacji obiektów oczyszczalni ścieków oraz budowy bądź modernizacji systemów kanalizacyjnych, dążących dla zapewnienia prawidłowego zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych oraz ścieków przemysłowych biologicznie rozkładalnych z niektórych dziedzin przemysłu, które nie są odprowadzane do oczyszczalni komunalnych, w celu redukcji ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska. Wszystkie zadania w tym zakresie mają ściśle określony termin wdrożenia wynikający ze stanowiska negocjacyjnego Polski w obszarze „Środowisko".

Dyrektywa 91/676/EWG wskazuje jako konieczne do realizacji, w celu ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego, programy opracowane dla obszarów wyznaczonych jako szczególnie narażone na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych. W PWŚK zostały wskazane do realizacji zadania pochodzące ze wspomnianych programów działań tam gdzie zostały one ustalone, natomiast na pozostałych obszarach w ramach określenia działań uzupełniających, pozwalających na osiągnięcie przez wody założonych celów, zostały wskazane działania polegające na ograniczeniu odpływu związków azotu do wód z powierzchni użytkowanych rolniczo, głównie poprzez: *prowadzenie monitoringu wód*, w*spieranie rolnictwa ekologicznego i rolnictwa zrównoważonego* oraz prowadzenie właściwej techniki gospodarowania w zakresie uprawy roślin i hodowli zwierząt, ograniczającej straty związków azotowych do wód, np.:, *przechowywanie nawozów naturalnych w odpowiednich warunkach.*

Z dyrektywy 2006/7/WE przeniesiono do PWŚK zadania mające na celu kontrolowanie wody w kąpieliskach, zarządzanie jakością tej wody oraz udostępnianie

społeczeństwu tych informacji. Wdrożenie powyższych wymagań nastąpi poprzez wskazanie jako koniecznych do realizacji działań typu: o*bjęcie nadzorem sanitarnym wody w kąpielisku i wykonywanie oceny jakości wody* oraz i*nformowanie mieszkańców o jakości wody w kąpielisku.* Należy zaznaczyć, iż wszelkie działania polegające na ograniczaniu zrzutów substancji zanieczyszczających z poszczególnych sektorów (komunalny, przemysłowy, rolnictwo) będą miały pozytywny wpływ na poprawę stanu wody w kąpieliskach.

Dyrektywa 98/83/WE wskazała konieczność realizacji działań mających na celu spełnianie przez wody wykorzystywane do zaopatrzenia ludności, odpowiednich norm jakościowych. Działania te zostały przetransponowane do PWŚK poprzez następujące zapisy: o*pracowanie oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia; informowanie mieszkańców o jakości wody przeznaczonej do spożycia*. Ponadto, tak jak w przypadku dyrektywy 2006/7/WE, wszelkie działania ograniczające zanieczyszczenie wód ze źródeł punktowych i rozproszonych będą realizować cele niniejszej dyrektywy.

Dyrektywa 86/278/EWG ma na celu niedopuszczenie do negatywnego oddziaływania stosowanych w państwach członkowskich osadów ściekowych na środowisko naturalne oraz na ludzi i zwierzęta. Realizacja założeń tej dyrektywy została zapewniona poprzez umieszczenie w PWŚK zadania: z*agospodarowanie osadów ściekowych*. Obowiązek ten regulowany jest również poprzez krajowe akty prawne, tj. przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. Nr 137, poz. 924) oraz przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz. 984, z późn. zm.).

Dyrektywa 92/43/EWG wskazuje na konieczność stworzenia spójnej Europejskiej Sieci Ekologicznej specjalnych obszarów ochrony siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków, która pozwoli zachować te siedliska w odpowiednim dla nich stanie lub odtworzyć właściwe warunki dla uzyskania takiego stanu. Dyrektywa ta wskazuje również wymogi związane z realizacją inwestycji na obszarach Natura 2000.

Polska jako państwo członkowskie stworzyła listę potencjalnych obszarów ochrony siedlisk i przekazała do Komisji Europejskiej. W PWŚK zostały uwzględnione odpowiednie działania zmierzające do utrzymania siedlisk we właściwym stanie, w zakresie zagadnień uzależnionych od stanu wód. Główne działania stanowiące w PWŚK element zapewniający wdrażanie tejże dyrektywy to: *ochrona, zachowanie i przywracanie biotopów i naturalnych siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory*; *opracowanie i wdrożenie planu ochrony obszaru prawnie chronionego; ochrona, zachowanie ekosystemów od wód zależnych zgodnie z planami ochrony obszarów prawnie chronionych; kompleksowa ochrona układu hydrologicznego poprzez ochronę źródlisk i zapobieganie erozji; tworzenie korytarzy ekologicznych i stref buforowych.*

Dyrektywa 79/409/EWG dotyczy ochrony wszystkich gatunków ptaków naturalnie występujących w stanie dzikim na europejskim terytorium państw członkowskich. Zadania związane z wdrażaniem dyrektywy skierowane są na ochronę, gospodarowanie i regulowanie liczebności tych gatunków. Działania przewidziane w PWŚK dotyczą prawidłowego gospodarowania na wyznaczonych obszarach NATURA 2000, do której należą obszary wytyczone zgodnie z przepisami dyrektywy 79/409/EWG. Zadania przewidziane do wdrożenia na obszarach ochrony gatunkowej są tożsame z działaniami wdrażanymi na obszarach siedliskowych, oczywiście z uwzględnieniem cech charakterystycznych rozpatrywanego obszaru.

Dyrektywa 91/414/EWG (zmieniona dyrektywami: 2005/25/WE, 2006/75/WE, 2008/69/WE, 2009/82/WE, 2009/116/WE oraz 2009/117/WE) ustanawia w państwach członkowskich jednolite zasady dopuszczania do obrotu środków ochrony roślin oraz dopuszczania przez KE substancji aktywnych do stosowania w środkach ochrony roślin. W Polsce zagadnienia dotyczące wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu reguluje ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, z późn. zm.) implementująca przepisy przedmiotowej dyrektywy. Aktem wykonawczym do ww. ustawy jest rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 maja 2005 r. w sprawie zakresu badań, informacji i danych dotyczących środka ochrony roślin i substancji aktywnej oraz zasad sporządzania ich oceny (Dz. U. Nr 100, poz. 839, z późn. zm.), które określa zakres dokumentacji wymaganej do uzyskania zezwolenia na dopuszczenie środka ochrony roślin do obrotu. Proponowane działanie wynikające i pozwalające na spełnienie celów dyrektywy 91/414/EWG to przede wszystkim: o*bowiązek stosowania środków ochrony roślin, dopuszczonych do obrotu* zgodnie z ustawą z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin.

Dyrektywa 96/82/WE wskazuje na konieczność eliminowania lub zmniejszenia skutków dla środowiska z tytułu nadzwyczajnych zagrożeń, a także doskonalenie istniejącego systemu ratowniczego na wypadek zaistnienia awarii i klęsk żywiołowych. Jak zapisano w Polityce Ekologicznej Państwa do roku 2025 należy osiągnąć taki stan, aby awaryjność przemysłowych instalacji niebezpiecznych oraz środków transportowych (rurociągów, samochodów, wagonów kolejowych, statków) nie przekraczała średnich wskaźników dla państw OECD. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r - Prawo ochrony środowiska obok podstawowych definicji i przepisów ogólnych w zakresie przeciwdziałania, zapobiegania i ograniczania skutków poważnych awarii przemysłowych określa również obowiązki prowadzącego zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowej, obowiązki organów administracji związane z awarią przemysłową oraz współpracę międzynarodową w tym samym zakresie pomiędzy różnymi instytucjami. Proponowane działania pozwalające na spełnienie celów dyrektywy 96/82/WE to przede wszystkim: o*pracowanie programu zapobiegania poważnym awariom przez zakłady o zwiększonym bądź dużym ryzyku; opracowanie wewnętrznego i zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego przez*

odpowiedzialne służby; opracowanie planów operacyjno-ratowniczych dla wszystkich gmin, w których znajdują się obiekty niebezpieczne; opracowanie wojewódzkich planów zarządzania ryzykiem dla wszystkich województw oraz planów powiatowych dla tych powiatów, na terenie których znajduje się więcej niż 5 obiektów niebezpiecznych; zorganizowanie na szczeblu centralnym systemu analizy doświadczeń z przebiegu zaistniałych awarii i przebiegu akcji ratowniczych; prowadzenie krajowego rejestru obiektów niebezpiecznych; opracowanie programu informowania społeczeństwa o nadzwyczajnych zagrożeniach środowiska i edukacji w tym zakresie, obejmującego działania na szczeblu lokalnym, regionalnym i centralnym; prace legislacyjne w analizowanym zakresie.

Dyrektywa 2008/1/WE dotyczy zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (IPPC). Uchyla ona dyrektywę 96/61/WE, której przepisy zostały transponowane do polskiego prawa ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r - Prawo ochrony środowiska oraz poprzez akty wykonawcze do tej ustawy. Dyrektywa 2008/1/WE stanowi, że wszystkie istniejące instalacje, których funkcjonowanie, ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej w nich działalności, mogą powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska, powinny uzyskać pozwolenie zintegrowane, natomiast wszystkie nowe instalacje muszą uzyskać pozwolenie zintegrowane przed uruchomieniem. Proponowane działania wynikające i pozwalające na spełnienie celów dyrektywy 2008/1/WE to przede wszystkim: u*zyskanie pozwolenia zintegrowanego w celu zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli przez zakłady prowadzące rodzaje działalności wymienione w rozporządzeniu w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości; kontrola przestrzegania warunków w zakresie dopuszczalnych wartości emisji substancji zanieczyszczających środowisko; wydanie rozporządzenia Ministra Środowiska „w sprawie minimalnych wymagań wynikających z najlepszej dostępnej techniki, jakie muszą spełniać instalacje”.*

Dyrektywa 97/11/WE zmieniająca dyrektywę 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu skutków wywieranych przez niektóre publiczne i prywatne przedsięwzięcia na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 73 z 14.03.1997, str. 5; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 3 str. 151), w polskim prawie ma umocowanie w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.), która wprowadza procedurę administracyjną – postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ). Postępowanie to wszczyna się dla przedsięwzięć mogących znacząco, bądź mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko lub obszar Natura 2000. Ponadto procedura, określona ww. ustawą przewiduje proces strategicznej oceny na środowisko dla projektów, m.in. dla programów w dziedzinie gospodarki wodnej, który nie jest regulowany przepisami dyrektywy 97/11/WE. Proces OOŚ

obejmuje wielokierunkową i kompleksową analizę stanu środowiska oraz wskazuje potencjalne pozytywne jak i negatywne oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

Dyrektywa 2003/4/WE określa konieczność udostępniania informacji o stanie wód, powietrza, gleby, przyrody itp., jak również informacji o działaniach lub środkach wpływających na środowisko lub zmierzających do jego ochrony, włączając podejmowane środki administracyjne oraz programy działania. Dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie do wdrożenia ustaw, rozporządzeń i zarządzeń mających na celu umożliwienie społeczeństwu dostępu do informacji o środowisku będących w posiadaniu władz publicznych. Zaproponowane działania wpisane do PWŚK realizujące obowiązki nałożone dyrektywą 2003/4/WE to: p*rowadzenie bazy danych o środowisku i udostępnianie informacji przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska; publiczne udostępnianie informacji w zakresie planów ochrony środowiska i planów gospodarki odpadami; informowanie mieszkańców o jakości wody przeznaczonej do spożycia; informowanie mieszkańców o jakości wody w kąpielisku; przestrzeganie trybu postępowania w sprawach ocen oddziaływania na środowisko.*

Dyrektywa 2004/35/WE została zaimplementowana do polskiego prawa ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. Nr 75, poz. 493, z późn. zm.). Ustawa określa zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku. Przepisy ustawy stosuje się do zagrożenia szkodą w środowisku wywołaną emisją rozproszoną, pochodzącą z wielu źródeł, gdy jest możliwe ustalenie związku przyczynowego między bezpośrednim zagrożeniem szkodą w środowisku lub szkodą w środowisku, a działalnością podmiotu korzystającego ze środowiska. Proponowane działania wynikające i pozwalające na spełnienie celów dyrektywy 2004/35/WE to: p*rowadzenie rejestru szkód w środowisku; prowadzenie działań naprawczych i kompensacyjnych w przypadku powstania szkody w środowisku.*

Dyrektywa 2006/118/WE określa kryteria oceny i stanu chemicznego wód podziemnych, a w szczególności normy jakości wód podziemnych. Dyrektywa reguluje sposób monitoringu wód podziemnych, określa sposób identyfikacji znaczących i utrzymujących się trendów wzrostowych zanieczyszczeń oraz inicjowanie działań mających na celu odwrócenie tych trendów. Określone są również środki zapobiegania wprowadzaniu zanieczyszczeń do wód podziemnych lub ich ograniczenia. Niniejsza dyrektywa została częściowo przetransponowana do prawodawstwa polskiego za pomocą rozporządzenia w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych. Działania zidentyfikowane jako zapewniające wdrożenie niniejszej dyrektywy to przede wszystkim: o*kreślenie dodatkowych punktów monitoringu jakości wód podziemnych; odizolowanie ognisk zanieczyszczeń; monitoring diagnostyczny dla potencjalnych ognisk zanieczyszczeń; systematyczna rekultywacja i rewitalizacja terenów użytkowanych wcześniej jako*

składowiska; uzupełnienie monitoringu dla eksploatowanych, wyłączonych z eksploatacji, rekultywowanych i zamkniętych składowisk odpadów oraz innych instalacji unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

Oprócz powyższych działań wynikających z realizacji dyrektyw wskazanych w załączniku VI A RDW, uwzględnione zostały działania podstawowe wymagane art. 11 pkt 3 (b-l) RDW, realizujące cele wymienione w RDW, w tym:

- działania służące spełnieniu wymogów art. 9, służące wdrożeniu zasady zwrotu kosztów usług wodnych (art. 11 pkt 3b RDW), zidentyfikowane jako: *analiza polityki opłat za wodę i ścieki; wprowadzenie koniecznych, wynikających z analizy, zmian w polityce opłat za wodę i ścieki; analiza opłat i koncesji za korzystanie z zasobów wodnych; analiza zwolnień z opłat za korzystanie z zasobów wodnych,*
- działania służące propagowaniu skutecznego i zrównoważonego korzystania z wody w celu niedopuszczenia do zagrożenia realizacji celów określonych w art. 4 (art. 11 pkt 3c RDW), zidentyfikowane jako: *skuteczne wprowadzenie programu racjonalizacji zużycia wody w zakładach przemysłowych; propagowanie idei zrównoważonego rozwoju i upowszechnienie informacji o podejmowanych działaniach, akcjach, kampaniach na rzecz aktywnej ochrony środowiska,*
- działania służące spełnieniu wymogów art. 7, włącznie ze środkami zabezpieczenia jakości wody w celu zredukowania poziomu uzdatniania wymaganego przy produkcji wody do picia (art. 11 pkt 3d RDW), zidentyfikowane jako: *opracowanie warunków korzystania z wód regionu; opracowanie warunków korzystania z wód zlewni; opracowanie warunków korzystania z wód zlewni dla obszaru o podwyższonych celach środowiskowych,*
- działania służące kontroli poboru wody słodkiej powierzchniowej i podziemnej oraz retencja wody słodkiej powierzchniowej, w tym wykazy poborów wód i wymagane uprawnienia dla poboru i retencji (art. 11 pkt 3e RDW), zidentyfikowane jako: *weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód, zwłaszcza na terenach o znacznym rozdysponowaniu wód zasobów wodnych; wprowadzenie ograniczeń w zużyciu wód na cele inne niż socjalno-bytowe, produkcji żywności i artykułów farmaceutycznych; weryfikacja zapisów instrukcji gospodarowania wodą,*
- działania służące ograniczeniu zanieczyszczeń, łącznie z wymogiem uprzedniego uzyskania zezwolenia na sztuczne zasilanie lub uzupełnianie części wód podziemnych (art. 11 pkt 3f RDW),
- działania służące kontroli zrzutów ze źródeł punktowych mogących przyczynić się do zanieczyszczenia (art. 11 pkt 3g RDW), zidentyfikowane jako: *działania wynikające z konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej, np.*

prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków i wdrożenie harmonogramu wywozu nieczystości płynnych i osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni; kontrola przestrzegania harmonogramu wywozu ścieków; kontrola przestrzegania warunków w zakresie dopuszczalnych wartości emisji substancji zanieczyszczających środowisko,

- działania służące zapobieganiu lub kontroli wprowadzania zanieczyszczeń ze źródeł rozproszonych (art. 11 pkt 3h RDW), zidentyfikowane jako: *stosowanie środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu; uzyskania pozwolenia zintegrowanego w celu zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli przez zakłady prowadzące rodzaje działalności wymienione w rozporządzeniu w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości; kontrola przestrzegania warunków w zakresie dopuszczalnych wartości emisji substancji zanieczyszczających środowisko; prowadzenie rejestru szkód w środowisku; prowadzenie działań naprawczych i kompensacyjnych w przypadku powstania szkody w środowisku; opracowanie wewnętrznego i zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego przez odpowiedzialne służby,*
- działania służące kontroli nad innymi znaczącymi niekorzystnymi oddziaływaniami na stan wody, a w szczególności oddziaływania hydromorfologiczne (art. 11 pkt 3i RDW): *przeprowadzenie kontroli gospodarowania wodami w zakresie posiadanych pozwoleń oraz kontrole interwencyjne,*
- działania służące zakazom bezpośredniego zrzucania zanieczyszczeń do wód podziemnych (art. 11 pkt 3j RDW): *zakaz wprowadzania ścieków do wód,*
- działania służące eliminowaniu zanieczyszczenia wód powierzchniowych substancjami określonymi w wykazie substancji priorytetowych (art. 11 pkt 3k RDW), zidentyfikowano jako: *eliminacja zanieczyszczenia wód przez priorytetowe substancje niebezpieczne (wykaz I dyrektywy 76/464/EWG), poprzez: przeprowadzenie spisu zrzutów zawierających te substancje, ustalenie norm emisji tych substancji w zrzutach do wód bądź urządzeń kanalizacyjnych, wydawanie zezwoleń na odprowadzanie ścieków zawierających te substancje, opracowanie programów specjalnych ograniczania emisji priorytetowych substancji niebezpiecznych; ograniczenie zanieczyszczeń wód substancjami niebezpiecznymi (wykaz II dyrektywy 76/464/EWG), poprzez: przeprowadzenie spisu zrzutów zawierających te substancje, ustalenie norm emisji tych substancji w zrzutach do wód bądź urządzeń kanalizacyjnych, wydawanie zezwoleń na odprowadzanie ścieków zawierających te substancje, opracowanie programów mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wody,*

- inne działania służące zapobieganiu stratom zanieczyszczeń z technicznych instalacji oraz służących zapobieganiu i/lub redukcję przypadkowych wydarzeń mogących zanieczyszczać wodę (art. 11 pkt 3l RDW), zidentyfikowanych jako: *przeprowadzenie przez WIOŚ działań kontrolnych w zakresie wdrażania dyrektywy 2006/11/WE w sprawie zanieczyszczenia spowodowanego niektórymi substancjami niebezpiecznymi odprowadzanymi do środowiska wodnego oraz dyrektywy 80/68/EWG w sprawie ochrony wód gruntowych przed zanieczyszczeniem przez niektóre substancje niebezpieczne; opracowanie planów operacyjno-ratowniczych dla wszystkich gmin, w których znajdują się obiekty niebezpieczne; opracowanie wojewódzkich planów zarządzania ryzykiem dla wszystkich województw oraz planów powiatowych dla tych powiatów, na terenie których znajduje się więcej niż 5 obiektów niebezpiecznych (z liczby ok. 1200 obiektów niebezpiecznych na terytorium kraju).*

Drugi rodzaj działań wskazanych przez RDW oraz przetransponowanych do polskiego prawodawstwa poprzez ustawę z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne to działania uzupełniające, opracowane i wdrażane w uzupełnieniu do działań podstawowych dla realizacji celów wskazanych w art. 4 RDW. Dyrektywa zawiera otwartą listę działań uzupełniających w załączniku VI B, natomiast ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne w art. 113a ust. 3 wskazuje następujące działania tego typu:

- środki prawne, administracyjne i ekonomiczne niezbędne do zapewnienia optymalnego wdrożenia przyjętych działań,
- wynegocjowane porozumienia dotyczące korzystania ze środowiska,
- działania na rzecz ograniczenia emisji,
- zasady dobrej praktyki,
- rekonstrukcję terenów podmokłych,
- działania służące efektywnemu korzystaniu z wody i ponownemu jej wykorzystaniu, między innymi promowanie technologii polegających na efektywnym wykorzystaniu wody w przemyśle i wodooszczędnych technik nawodnień,
- przedsięwzięcia techniczne, badawcze, rozwojowe, demonstracyjne i edukacyjne.

Celem wypełnienia obowiązku opracowania PWŚK, wykonany został Katalog działań zawierający zbiór działań, spośród których dokonywano wyboru w trakcie opracowywania programów dla poszczególnych części wód. Katalog składa się z dwóch części, tj. z części pierwszej, w której zawarto działania skierowane do wszystkich części wód bez względu na status zagrożenia nieosiągnięciem celów środowiskowych (obowiązujące na terenie całego kraju działania podstawowe) oraz z części drugiej, w której umieszczono działania wybierane

jako działania podstawowe (tam gdzie zostały one zaplanowane), bądź te same działania jako działania uzupełniające, jeżeli zachodziła taka potrzeba, np. konieczność redukcji ładunku azotu poprzez budowę oczyszczalni ścieków, nie objętej wcześniej KPOŚK.

Przy wyborze działań dla poszczególnych części wód kierowano się przede wszystkim wynikami oceny ryzyka nieosiągnięcia przez wody dobrego stanu oraz identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceną ich wpływu na stan wód, jak również przepisami istniejących aktów prawnych, programów i dokumentów realizujących te przepisy, w zakresie spełniania wymagań nałożonych na Polskę i wypełnienia zadań wskazanych w aktach prawnych UE. Znaczącą rolę przy wyborze działań miały również wyniki konsultacji społecznych istotnych problemów gospodarki wodnej. W efekcie doboru działań dla poszczególnych części wód, jak już wspomniano powyżej, działanie określone jako podstawowe, w niektórych częściach wód może stanowić działanie uzupełniające zmierzające do osiągnięcia założonych celów. Przeprowadzona weryfikacja oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych po uwzględnieniu zaplanowanych i będących w trakcie realizacji działań podstawowych, zwłaszcza działań związanych z realizacją przepisów dyrektywy 91/271/EWG, pozwoliła na precyzyjne wskazanie odpowiednich działań uzupełniających tam gdzie to rzeczywiście konieczne.

Posumowanie programu działań na obszarze dorzecza Ücker

- nie przewiduje się działań na obszarze dorzecza Ücker.

Podsumowanie programów działań na obszarze dorzecza Ücker

- nie przewiduje się działań na obszarze dorzecza Ücker.

11. Wykaz pozostałych programów i planów wraz z krótką charakterystyką

Ustalenia PGW powinny znaleźć odzwierciedlenie w aktualizacjach dokumentów planistycznych i programowych na poziomie krajowym i regionalnym. Obowiązek adaptacji dotyczy przede wszystkim dokumentów powiązanych z procesem planowania.

Dokumentem nadrzędnym dla planów gospodarowania wodami jest Narodowa Strategia Gospodarowania Wodami. Pośrednio powiązane dokumenty planistyczne i programowe, dotykające zagadnień gospodarowania wodami/ochrony zasobów wodnych w innych obszarach środowiskowych czy innych sektorach działalności, powinny uwzględniać najważniejsze kwestie planowania w gospodarce wodnej. Prezentowane poniżej dokumenty krajowe i regionalne dotyczą przedmiotowych zagadnień i powinny być realizowane w zależności od potrzeb przy jednoczesnym zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.

Dokumenty planistyczne i programowe na poziomie krajowym w zależności od stopnia zbieżności tematycznej, w mniejszym, bądź większym stopniu powinny uwzględniać ustalenia PGW. Aktualnie w niektórych pojawiają się jedynie krótkie wzmianki o prowadzonych pracach planistycznych, inne natomiast w istotny sposób dotykają tych tematów. Szereg dokumentów na tym szczeblu powstawał około 2005 roku, więc kolejne aktualizacje tych programów w sposób bardziej szczegółowy powinny uwzględniać założenia i cele planowania gospodarowania wodami.

Na poziomie regionalnym obserwowana jest podobna sytuacja. W poszczególnych dokumentach pojawiają się wzmianki o prowadzonych pracach związanych z opracowaniem PWŚK i PGW, inne natomiast, np. wojewódzkie programy ochrony środowiska uwzględniają w sposób dość szczegółowy wykonane, czy planowane do wykonania zadania i prace w tym zakresie, uwzględniając je w swoich harmonogramach i kosztorysach. Z czasem aktualizacje poszczególnych dokumentów powinny zawierać coraz dokładniejsze informacje i elementy wypracowane w ramach procesu planowania gospodarowania wodami. Dotychczas to proces planowania gospodarowania wodami w dużym stopniu bazował na zapisach dokumentów planistycznych i programowych szczebla regionalnego, z uwagi na potrzebę uwzględnienia już zaplanowanych do realizacji polityk i programów, oczywiście jeżeli są one zgodne z założeniami i celami RDW. Na tak powstałej bazie zaplanowano odpowiednie zadania „dopełniające” dla uzyskania efektu celowego, które następnie będą musiały zostać uwzględnione i przeniesione na poziom krajowy i regionalny do realizacji.

Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne ustalenia PGW oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planów przeciwdziałania skutkom suszy uwzględnia się w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województwa, w planach zagospodarowania przestrzennego województwa, studium uwarunkowań

i kierunków zagospodarowania gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Wprowadzenie powyższego przepisu reguluje kwestie spójności powstających dokumentów w tych dwóch płaszczyznach bezpośrednio i ściśle ze sobą powiązanych. Realnie taka zmiana będzie odczuwalna dopiero po aktualizacji poszczególnych dokumentów związanych z kształtowaniem gospodarki przestrzennej kraju.

KRAJOWE DOKUMENTY O CHARAKTERZE PLANISTYCZNYM I ROZWOJOWYM

Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015

1. Tytuł dokumentu

Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015.

2. Zatwierdzenie

Dokument zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 roku.

3. Realizacja zapisów

2007 – 2015.

4. Tematyka

Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015 jest nadrzędnym dokumentem polityki rozwoju społeczno – gospodarczego Polski. Wyznacza priorytetowe cele tej polityki i określa ich realizację na przestrzeni kilkunastu lat. Dokument ten, stanowi podstawę do tworzenia innych opracowań na szczeblu rządowym i samorządu terytorialnego oraz umożliwia racjonalne wykorzystanie środków finansowych pozyskanych z Unii Europejskiej.

Głównym celem strategii jest zmniejszenie istniejącego dystansu rozwojowego Polski, wobec krajów Unii, poprzez podniesienie poziomu i jakości życia swoich obywateli.

5. Wskazanie finansowania

- środki krajowe w kwocie 11,9 mld EUR z:
  - budżetu państwa,
  - budżetu jednostek samorządu terytorialnego,
  - budżetu innych podmiotów sektora finansów publicznych,
  - funduszy celowych,
  - środki prywatnych podmiotów gospodarczych w kwocie 6,4 mld EUR,
- publiczne środki wspólnotowe w kwocie 86 mld EUR z:
  - Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
  - Europejskiego Funduszu Społecznego,
  - Funduszu Spójności,
  - Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w kwocie 13,2 mld EUR, współfinansowanie w kwocie 3,9 mld EUR,

- Europejskiego Funduszu Rybackiego w kwocie 0,7 mld EUR + współfinansowanie w kwocie 0,1 mld EUR,
- pozostałe źródła finansowania z:
  - Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
  - Norweskiego Obszaru Gospodarczego.

6. Działania przewidziane do realizacji

Założenia określają następujące priorytety Strategii:

- wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki w sektorze gospodarki wodnej realizacja powyższego założenia przejawia się poprzez modernizację rybołówstwa i przetwórstwa rybnego,
- poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej,
- wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości,
- budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa,
- rozwój obszarów wiejskich,
- rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

Narodowy Plan Rozwoju 2007 – 2013

1. Tytuł dokumentu

„Narodowy Plan Rozwoju 2007 – 2013".

2. Zatwierdzenie

Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 6 września 2005 r.

3. Realizacja zapisów

2007 – 2013.

4. Tematyka

Narodowy Plan Rozwoju jest kompleksowym programem rozwoju społecznego i koncepcją modernizacji polskiej gospodarki. NPR ma za zadanie ukierunkować i ustabilizować działanie instytucji publicznych i społecznych, sprzyjać realizowaniu interesów różnych grup ludności. W ten sposób stanie się narzędziem programowania i koordynowania działań podmiotów publicznych, prywatnych i społecznych. Dla osiągnięcia celów rozwojowych określonych w NPR planowane jest podjęcie działań równocześnie w trzech wymiarach, tj.:

- *strukturalnym* - oddziaływanie na cechy strukturalne gospodarki,
- *przestrzennym* - oddziaływanie na zagospodarowanie przestrzeni kraju,
- *regionalnym* - oddziaływanie na rozwój i konkurencyjność regionów (województw).

Jako główne cele strategiczne zostały wymienione:

- utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego,

- wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia,
- podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej (zmniejszenie regionalnego zróżnicowania poziomu dochodów i dostępność komunikacyjna do regionów.

5. Wskazanie finansowania

Plan finansowany będzie z następujących źródeł:

- publiczne fundusze krajowe – 40,5 mld euro,
- krajowe środki prywatne – 28,0 mld euro,
- publiczne środki unijne oraz inne źródła zagraniczne – 73,6 mld euro.

Łączna kwota finansowania – 142,1 mld euro.

6. Działania przewidziane do realizacji

Do realizacji priorytetów Narodowego Planu Rozwoju zaproponowano 117 działań ujętych w 24 kierunkach. Działania te wynikają z dokumentów strategicznych (horyzontalnych, sektorowych i regionalnych) i stanowią podstawę do opracowania programów operacyjnych.

Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego

1. Tytuł dokumentu

„Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007 – 2013".

2. Zatwierdzenie

NSRR została przyjęta przez Radę Ministrów dnia 2 października 2007 r.

3. Realizacja zapisów

2007 – 2013.

4. Tematyka

NSRR jest dokumentem określającym uwarunkowania, cele i kierunki wspierania rozwoju regionalnego przez państwo oraz koordynacji polityki sektorowej w województwach. Dokument określa priorytety i kryteria wyodrębniania obszarów wsparcia, zasady i kryteria wsparcia finansowego programów wojewódzkich z punktu widzenia polityki państwa. NSRR wskazuje również sposób koordynacji działań wszystkich ministrów oraz funduszy celowych, które są zgodne z celami i zasadami polityki rozwoju regionalnego państwa.

5. Wskazanie finansowania

Strategia finansowana będzie z następujących źródeł:

- publiczne fundusze krajowe,
- krajowe środki prywatne,
- publiczne środki unijne oraz inne źródła zagraniczne.

6. Działania przewidziane do realizacji

Realizacja działań Strategii będzie ukierunkowana na spełnienie założonych celów strategicznych:

- większa konkurencyjność województw,
- większa spójność społeczna, gospodarcza przestrzenna,
- szybszy wzrost- wyrównywanie szans rozwojowych.

Dla każdego z wymienionych celów zdefiniowano szereg działań priorytetowych, których realizacja pozwoli na wypełnienie założeń Strategii.

Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

1. Tytuł dokumentu

Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju

2. Zatwierdzenie

Koncepcja została przyjęta w dniu 5 października 1999 r. przez Radę Ministrów oraz w dniu 17 listopada 2000 r. przez Sejm Rzeczpospolitej Polskiej (M.P. z 2001 r. Nr 26, poz. 432).

3. Realizacja zapisów

Okres około 25 lat począwszy od roku 1999.

4.Tematyka

Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju jest podstawowym dokumentem określającym zasady polityki państwa w dziedzinie przestrzennego zagospodarowania kraju. Zawiera ogólne kierunki rozwoju poszczególnych struktur i elementów przestrzennych, uwzględniające uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, priorytety oraz sektorowe założenia rozwojowe, w tym stwierdzenie, że stan ilościowy i jakościowy zasobów wodnych jest jednym z podstawowych problemów strategicznych Polski, warunkującym rozwój cywilizacyjny.

Zgodnie z Koncepcją, cele strategiczne sektora gospodarki wodnej oprócz problemów kształtowania ilości i jakości zasobów wodnych powinny uwzględniać także problematykę ochrony przed powodzią. Szczególny nacisk położony jest na użytkowe aspekty gospodarki wodnej – zarówno w kontekście zapewnienia zaopatrzenia w wodę, ochrony jakości wód jak i racjonalizacji zużycia wody przez odbiorców przemysłowych i gospodarkę komunalną, modernizacji dróg wodnych oraz ochronę przed powodzią. Realizacji celów strategicznych ma służyć proekologiczne gospodarowanie zasobami wód, poddanie regułom gospodarki rynkowej użytkowania wód w gospodarce, zintegrowanie działań prowadzonych na poziomach lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym, zagospodarowanie szlaków śródlądowych, budowę zadaniowych zbiorników retencyjnych i stymulowanie małej retencji Z uwagi na termin opracowania KPPZK (1999 r.), nie uwzględnia ona istotnych zmian w obecnych uwarunkowaniach istniejących w kraju (chociażby przystąpienie do UE).

W minionych latach przystępowano do opracowania nowej koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, jednak prace te nie były finalizowane. Obecnie trwa przygotowywanie dokumentu Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030, mającego zastąpić w systemie prawa dokument obecnie obowiązujący. W roku 2010 planowane są konsultacje projektu KPZK 2030 i opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji tego projektu.

Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

1.Tytuł dokumentu

„Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016".

2.Zatwierdzenie

Zatwierdzony przez Sejm RP w dniu 22 maja 2009 r.

3.Realizacja zapisów

W latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

4.Tematyka

Dokument w głównej mierze określa zasady postępowania wobec środowiska oraz określa priorytety jego ochrony. Idea polega na zasadzie zrównoważonego rozwoju.
Posiada strukturę podobną do "Polityki ekologicznej Państwa na lata 2003 - 2006", jednakże inaczej akcentuje potrzebę działań uznanych jako priorytetowe.

5.Wskazanie finansowania

Szacuje się, że niezbędne nakłady na wykonanie zadań określonych w polityce ekologicznej na lata 2009-2012 wyniosą 66,2 mld zł (ceny 2007 r.), a na lata 2013-2016 – 63,5 mld zł.

Źródła finansowania:

- środki prywatne,
- środki publiczne a w nich NFOŚiGW, budżety jednostek samorządu terytorialnego, budżet państwa oraz środki zagraniczne (środki w ramach pomocy Unii Europejskiej oraz środki z Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Instrumentu Szwajcarskiego oraz innej pomocy bilateralnej).

Przewidywane koszty:

- ochrona powietrza atmosferycznego – 19,3 mld zł,
- ochrona wód i gospodarka wodna – 36,1 mld zł,
- gospodarka odpadami – 6,7 mld zł,
- na inne cele polityki ekologicznej dotyczące przedsięwzięć w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi, ochrony powierzchni ziemi, ochrony przyrody, różnorodności przyrodniczej i krajobrazu, działalność badawczo-rozwojową w ochronie środowiska, monitoring oraz pozostałą

działalność w ochronie środowiska (poważne awarie, chemikalia, biotechnologie i GMO, promieniowanie jonizujące) - 4,1 mld zł.

6.Działania przewidziane do realizacji

Działania systemowe wyszczególnione w dokumencie to:

I. Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych

- rozwój metodologii wykonywania ocen oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych oraz szkolenia dla projektodawców tych dokumentów oraz dla osób oceniających.

II. Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska

- zastosowanie systemu „zielonych zamówień" w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego organizowanych przez wszystkie instytucje korzystające ze środków publicznych, eliminacja z rynku wyrobów szkodliwych dla środowiska, promocja tworzenia „zielonych miejsc pracy" z wykorzystaniem funduszy Unii Europejskiej, promocja transferu do Polski najnowszych technologii służących ochronie środowiska przez finansowanie projektów w ramach programów unijnych, wykonanie analizy dotyczącej możliwości wprowadzenia w Polsce „zielonej" reformy podatkowej, przeprowadzenie ogólnopolskiej kampanii społecznej kształtującej zrównoważone wzorce konsumpcji, wprowadzenie etykiet informujących o produktach ekologicznych i ich promocja wśród społeczeństwa, opracowanie krajowego planu wycofania proszków do prania zawierających fosforany, wsparcie zastosowania pojazdów o niskiej emisji i wysokiej efektywności energetycznej z napędami alternatywnymi oraz wypracowanie rozwiązań hamujących napływ do krajowego parku zagranicznych pojazdów o niekorzystnych parametrach ekologicznych i energetycznych.

III. Zarządzanie środowiskowe

- stworzenie mechanizmów stymulujących przystępowanie przedsiębiorstw i instytucji do systemów zarządzania środowiskowego. Do mechanizmów tych należą:
  - wprowadzanie „zielonych zamówień" promujących w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego firmy posiadające certyfikaty zarządzania środowiskowego przez uzyskanie przez nie dodatkowych punktów,
  - upowszechnienie wśród społeczeństwa logo EMAS i normy ISO 14001 a także logo CP jako znaków jakości środowiskowej firmy będącej wytwórcą danego wyrobu lub świadczącej określoną usługę,
  - podniesienie prestiżu instytucji publicznej posiadającej certyfikat zarządzania przez akcję wśród społeczeństwa dotyczącą znaczenia takiego certyfikatu,

- ograniczenie częstotliwości kontroli, w zakresie ochrony środowiska, podmiotów posiadających certyfikaty zarządzania środowiskowego i uproszczenie trybu ich kontroli,
- ograniczenie kosztów związanych z wdrożeniem systemów zarządzania środowiskowego przez przedsiębiorstwa i instytucje.

IV. Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska

- doskonalenie metod udostępnienia informacji o środowisku i jego ochronie przez wszystkie instytucje publiczne, rozwój szkolnej edukacji w zakresie ochrony środowiska, dostępu do informacji o środowisku oraz kształtowanie zachowań zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju (akcje, szkolenia dla nauczycieli i szkół), promowanie etykiet znakujących aspekt środowiskowy produktów w celu ułatwienia konsumentom zachowań proekologicznych, finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe, zapewnienie udziału pozarządowych organizacji ekologicznych we wszystkich gremiach podejmujących decyzje dotyczące ochrony środowiska, szkolenia dla pracowników instytucji publicznych oraz przedsiębiorców w zakresie przepisów o dostępie społeczeństwa do informacji o środowisku,
- ściślejsza współpraca z dziennikarzami w zakresie edukacji ekologicznej wszystkich grup społecznych.

V. Rozwój badań i postęp techniczny

- uruchomienie systemu zagranicznych stypendiów naukowych dla najlepszych absolwentów uczelni związanych z ochroną środowiska, umożliwienie finansowania przez fundusze ekologiczne wdrażania ekoinnowacji opracowanych w polskich placówkach naukowobadawczych, zwiększenie wymiany zespołów badawczych z najlepszymi zagranicznymi instytutami (wspierane finansowo przez fundusze ekologiczne), doposażenie w nowoczesną aparaturę naukową instytutów, uczelni i systemów monitoringu (finansowane przez NFOŚiGW),wspieranie platform technologicznych jako miejsca powstawania rozwiązań innowacyjnych przez ośrodki naukowe i jednostki gospodarcze, wdrożenie systemu informatycznego resortu „Środowisko”, w tym wdrożenie Systemu Informatycznego Inspekcji Ochrony Środowiska „EKOINFONET”, uruchomienie krajowego systemu monitorowania technologii środowiskowych.

VI. Odpowiedzialność za szkody w środowisku

- zakończenie prac nad pełną transpozycją przepisów dyrektywy 2004/35/WE do ustawodawstwa polskiego przez nowelizację ustawy o zapobieganiu i naprawie szkód w środowisku,
- stworzenie bazy danych o szkodach w środowisku i działaniach naprawczych,

- prowadzenie szkoleń na temat odpowiedzialności sprawcy za szkody w środowisku dla pracowników administracji, sądownictwa oraz podmiotów gospodarczych,
- wzmocnienie kadrowe i aparaturowe Inspekcji Ochrony Środowiska pozwalające na pełną realizację zadań kontrolnych,
- zapewnienie w budżecie państwa środków na rekultywacje terenów zanieczyszczonych przed 30 kwietnia 2007 r.

VII. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym

- wdrożenie wytycznych metodycznych dotyczących uwzględnienia w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności wynikających z opracowań ekofizjograficznych, prognoz oddziaływania na środowisko (wraz z poprawą jakości tych dokumentów),
- wdrożenie przepisów umożliwiających przeprowadzanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (które jest opracowaniem planistycznym obejmującym teren całej gminy),
- zatwierdzenie wszystkich obszarów europejskiej sieci Natura 2000 oraz sporządzenie dla nich planów ochrony,
- wdrożenie koncepcji korytarzy ekologicznych,
- uwzględnianie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi,
- określenie zasad ustalenia progów tzw. chłonności środowiskowej oraz pojemności przestrzennej zależnie od typu środowiska,
- wprowadzenie mechanizmów ochrony zasobów złóż kopalin przed zagospodarowaniem powierzchni uniemożliwiającym przyszłe wykorzystanie,
- uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wyników.

Działania związane z ochroną zasobów naturalnych:

- **Ochrona przyrody:**
  - dokończenie inwentaryzacji i waloryzacji różnorodności biologicznej Polski,
  - zadania wynikające z Krajowej strategii ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej dotyczące przywracania właściwego stanu siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) i ostoi gatunków na obszarach chronionych wraz z zachowaniem zagrożonych wyginięciem gatunków oraz różnorodności genetycznej roślin, zwierząt i grzybów,
  - przywrócenie drożności lądowych i wodnych korytarzy ekologicznych umożliwiających przemieszczanie się zwierząt i funkcjonowanie populacji w skali kraju, wsparcia procesu opracowania planów ochrony dla obszarów chronionych,

- zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i właściwych metod ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu,
- wypracowanie metod skutecznej ochrony cennych przyrodniczo zadrzewień przydrożnych oraz terenów zieleni miejskiej,

- **Ochrona i zrównoważony rozwój lasów:**
  - realizacja przez Lasy Państwowe „Krajowego programu zwiększenia lesistości”,
  - dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do siedliska oraz zwiększenie różnorodności genetycznej i gatunkowej biocenoz leśnych, w tym realizacja programu restytucji jodły w Sudetach oraz ochrony i restytucji cisa w Polsce,
  - rozbudowę funkcji leśnych banków genów oraz wprowadzenie alternatywnego systemu certyfikacji lasów,
- **Racjonalne gospodarowanie zasobami wody:**
  - przyjęcie przez Rząd i Parlament Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami do 2030 r. (z uwzględnieniem etapu 2015 r.),
- **Ochrona powierzchni Ziemi:**
  - opracowanie krajowej strategii ochrony gleb, w tym walki z ich zakwaszeniem,
  - promocja rolnictwa ekologicznego i rolnictwa integrowanego,
  - waloryzacja terenów pod względem ich przydatności do produkcji zdrowej żywności oraz promocja takiej żywności,
  - rozwój monitoringu gleb,
  - finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inicjatyw dotyczących rekultywacji terenów zdegradowanych i zdewastowanych,
  - zakończenie opracowania systemu osłony przeciwosuwiskowej przez Państwowy Instytut Geologiczny,
- **Gospodarowania Zasobami Geologicznymi:**
  - ułatwienia dla przedsiębiorstw prowadzących prace poszukiwawczo-rozpoznawcze przez uchwalenie nowego prawa geologicznego i górniczego,
  - ułatwienia w dostępie do map i danych geologicznych,
  - uzupełnienia mapy geośrodowiskowej Polski w skali 1:50 000 o nowe warstwy tematyczne,
  - uzupełnienie baz danych geologiczno-inżynierskich dla aglomeracji miejskich,
  - tworzenie stanowisk dokumentacyjnych i geoparków w celu prawnej ochrony dziedzictwa geologicznego Polski oraz inwentaryzacja stanowisk geologicznych i utworzenie ich centralnego rejestru,
  - zakończenie prac nad systemem osłony przeciwosuwiskowej SOPO i utworzenie centralnego rejestru osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi,

- określenie obszarów zagrożonych naturalnymi mikrowstrząsami sejsmicznymi,
- prowadzenie polityki koncesyjnej mającej na celu zwiększenie udokumentowania złóż surowców energetycznych z jednoczesnym promowaniem nowych technologii pozyskiwania energii ze złóż, zwłaszcza węgla, w celu minimalizowania negatywnego wpływu na środowisko dotychczasowego sposobu eksploatacji,
- promowanie wykorzystania metanu z pokładów węgla,
- doskonalenie prawodawstwa dotyczącego ochrony zasobów kopalin i wód podziemnych,
- ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin,
- eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin,
- wzmocnienie ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego,
- wykonanie bilansu pojemności struktur geologicznych, w których możliwa jest sekwestracja dwutlenku węgla na terenie Polski,
- rozpoznanie geologiczne złóż soli kamiennej, wyczerpanych złóż ropy i innych struktur geologicznych pod kątem magazynowania ropy naftowej i gazu ziemnego oraz składowania odpadów, w tym promieniotwórczych,
- dokończenie dokumentowania zasobów dyspozycyjnych wód leczniczych i termalnych oraz głównych zbiorników wód podziemnych.

Działania związane z poprawą jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- **Środowisko a zdrowie:**
  - doposażenie straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa chemiczno-ekologicznego oraz sporządzanie wojewódzkich i powiatowych planów zarządzania ryzykiem wystąpienia awarii,
- **Jakość powietrza:**
  - dalsza redukcja emisji SO_2, NO_x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii; zadanie to jest szczególnie trudne dlatego, że struktura przemysłu energetycznego Polski jest głównie oparta na spalaniu węgla i nie można jej zmienić w ciągu kilku lat,
  - możliwie szybkie uchwalenie nowej polityki energetycznej Polski do 2030 r.,
  - modernizacja systemu energetycznego,
  - podjęcie działań związanych z gazyfikacją węgla (w tym także z gazyfikacją podziemną) oraz z techniką podziemnego składowania dwutlenku węgla,
  - konieczne opracowanie i wdrożenie przez właściwych marszałków województw programów naprawczych w 161 strefach miejskich, w których

notuje się przekroczenia standardów dla pyłu drobnego PM10 i PM2,5 zawartych w dyrektywie CAFE,

- uruchomienie pierwszej linii kolejowej dla samochodów ciężarowych przejeżdżających przez Polskę w tranzycie wschód - zachód (tzw. transport intermodalny),

- **Ochrona wód:**
  - budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów dla wszystkich aglomeracji powyżej 15 000 RLM oraz rozbudowa dla nich sieci kanalizacyjnych,
  - uruchomienie działań zapisanych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce oraz w programie wodno-środowiskowym kraju,
  - opracowanie programów działań specjalnych mających na celu ograniczenie zanieczyszczenia powodowanego przez substancje niebezpieczne i priorytetowe pochodzące przede wszystkim ze źródeł przemysłowych,
  - realizacja programów działań na obszarach szczególnie narażonych na azotany pochodzenia rolniczego,
  - wyposażenie zakładów sektora rolno-spożywczego w wysokosprawne oczyszczalnie ścieków,
  - wyposażenie jak największej liczby gospodarstw rolnych w zbiorniki na gnojowicę i płyty obornikowe,
  - ustanowienie obszarów ochronnych dla głównych zbiorników wód podziemnych oraz stref ochrony ujęć wód podziemnych,
  - rozwój sieci monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
  - ścisła współpraca z państwami leżącymi nad Morzem Bałtyckim w realizacji programu ochrony wód tego morza w ramach Konwencji Helsińskiej,
  - wdrożenie najbardziej skutecznych i ekonomicznie opłacalnych metod odzysku osadów ściekowych z dużych oczyszczalni ścieków,
- **Gospodarka odpadami:**
  - zorganizowanie banku danych o odpadach (do końca 2009 r.),
  - reforma obecnego systemu zbierania i odzysku odpadów komunalnych w gminach, dająca władzom samorządowym znacznie większe uprawnienia w zarządzaniu i kontrolowaniu systemu (do końca 2009 r.),
  - zwiększenie stawek opłat za składowanie odpadów zmieszanych biodegradowalnych oraz odpadów, które można poddać procesom odzysku,
  - finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inwestycji dotyczących odzysku i recyklingu odpadów, a także wspieranie wdrożeń nowych technologii w tym zakresie,
  - dostosowanie składowisk odpadów do standardów UE,

- wprowadzenie rozwiązań poprawiających skuteczność systemu recyklingu wyeksploatowanych pojazdów,
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne modernizacji technologii prowadzących do zmniejszania ilości odpadów na jednostkę produkcji (technologie małoodpadowe),
- realizacja projektów dotyczących redukcji ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenia udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwieniu,
- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów (np. opakowań, toreb foliowych) i ich preselekcję w gospodarstwach domowych,
- wzmocnienie przez Inspekcję Ochrony Środowiska kontroli podmiotów odbierających odpady od wytwórców oraz podmiotów posiadających instalacje do odzyskiwania i unieszkodliwiania odpadów,
- dokończenie akcji likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane środki ochrony roślin i inne odpady niebezpieczne oraz akcji eliminacji PCB z transformatorów i kondensatorów,

- **Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych:**
  - sporządzenie map akustycznych dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców oraz dla dróg krajowych i lotnisk, a także wynikających z nich programów ochrony przed hałasem,
  - zorganizowanie laboratorium referencyjnego do pomiaru pól w ramach Inspekcji Ochrony Środowiska i szkolenie specjalistów w zakresie ich pomiaru, a także opracowanie w Ministerstwie Środowiska procedur zapewniających bezpieczną lokalizację źródeł pól elektromagnetycznych,
- **Substancje chemiczne w środowisku:**
  - szkolenia dotyczące odpowiedzialnego stosowania chemikaliów i postępowania z ich odpadami, wspierane finansowo przez fundusze ekologiczne oraz propagowanie produktów z substancji ulegających biodegradacji (np. torby na zakupy, naczynia jednorazowe),
  - kontynuacja programów krajowe dotyczące usuwania PCB z transformatorów, kondensatorów i innych urządzeń zawierających te związki wraz z dekontaminacją tych urządzeń, usuwanie azbestu, likwidacja mogilników.

Krajowy Program Zwiększenia Lesistości (aktualizacja 2003 r.)

1.Tytuł dokumentu

Krajowy program zwiększenia lesistości. Aktualizacja 2003.

2. Zatwierdzenie

Aktualizacja dokumentu „Krajowy program zwiększania lesistości" został zaakceptowany do realizacji przez Radę Ministrów RP w dniu 23 czerwca 1995 r.

3.Realizacja zapisów

Realizacja „Krajowego programu zwiększenia lesistości" obejmuje lata 1995-2020.

4.Tematyka

Program zakłada zwiększenie zalesienia Polski do 30% do 2020 r. oraz do 33% po roku 2050. Został podzielony na cztery etapy:

- pierwszy etap został zrealizowany w latach 1995-2000,
- drugi etap zaplanowany na lata 2001-2005,
- trzeci etap zaplanowany na lata 2006-2010,
- czwarty etap zaplanowany na lata 2011 – 2020.

5.Wskazanie finansowania

Koszty realizacji I etapu zalesień (lata 1995-2000) dotyczące gruntów państwowych były finansowane z trzech źródeł:

- budżet państwa 214,2 mln zł (89,3%),
- NFOŚiGW 22,6 mln zł (9,4%),
- EKOFUNDUSZ 3,0 mln zł (1,3%),

RAZEM 239,8 mln zł (100%).

I etap programu zalesienia gruntów państwowych kosztował 239,8 mln zł, a zaplanowane przez Program koszty miały wynieść 75 mln zł. Ta trzykrotnie większa wartość spowodowana była kilkudziesięciu procentowym wzrostem inflacji pomiędzy cenami z roku 1994, a latami 1995-2000. Istotnym powodem było również zwiększenie zakresu powierzchni do zalesienia w latach 1998-2000.

Koszty zalesień w ramach realizacji Programu w kolejnych okresach jego wdrażania określone zostały w następującej wysokości:

- w okresie 2001 – 2005 – 708 mln zł,
- w okresie 2006 – 2010 – 1638 mln zł,
- w okresie 2011 – 2020 – 7704 mln zł.

6.Działania przewidziane do realizacji

W latach 2001-2010 priorytetem jest zalesienie 90 tys. ha należących do Skarbu Państwa oraz 190 tys. gruntów niepaństwowych. Na lata 2001-2005 z przewidziany 120 tys. ha gruntów do zalesienia, zalesione zostało 95,4 tys. ha gruntów z czego 46,3 tys. ha gruntów państwowych oraz 49,1 tys. ha gruntów niepaństwowych. Natomiast w latach 2006-2010 zaplanowane do zalesienia jest 160 tys. ha gruntów z czego 40 tys. ha gruntów Skarbu Państwa i 120 tys. ha gruntów niepaństwowych.

Etap trzeci w latach 2011-2020 przewiduje do zalesienia 130 tys. ha gruntów państwowych i 550 tys. ha pozostałych gruntów.

Strategia Rozwoju Energetyki Odnawialnej

1. Tytuł dokumentu

Strategia Rozwoju Energetyki Odnawialnej.

2. Zatwierdzenie

Dokument przyjęty przez Sejm w dniu 23 sierpnia 2001 r.

3. Realizacja zapisów

W latach 2001-2020.

4. Tematyka

Strategia podkreśla znaczenie odnawialnych źródeł energii (OZE). Celem dokumentu jest zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 7,5% w 2010 roku i do 14% w 2020 roku w strukturze zużycia nośników pierwotnych. Główną korzyścią z rozwoju energetyki odnawialnej jest poprawa warunków klimatycznych przez redukcję emisji gazów cieplarnianych, głównie dwutlenku węgla.

5. Wskazanie finansowania

Brak danych.

6. Działania przewidziane do realizacji

Strategia przedstawia jedynie ogólne działania organizacyjne, formalno-prawne, wspierające rozwój naukowy oraz edukacyjne, których realizacja powinna pozwolić na właściwe wdrożenie założeń strategii i tym samym zwiększenie wykorzystania energii z OZE, m.in.:

- kreowanie polityki dot. odnawialnych źródeł energii,
- przygotowanie programów rozwoju poszczególnych rodzajów OZE wraz z przeprowadzeniem analiz ekonomicznych,
- wprowadzenie niezbędnych zmian w zapisach prawa, zwłaszcza w Prawie energetycznym,
- stworzenie systemu wspierania OZE,
- wsparcie finansowe przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii
- wspieranie programów badawczych i demonstracyjnych,
- wprowadzenie programów informacyjnych w tym zakresie,
- wykorzystanie doświadczeń innych krajów w ramach współpracy międzynarodowej.

Krajowa Strategia Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej

1. Tytuł dokumentu

Krajowa Strategia Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej oraz Program Działań na lata 2007-2013.

2. Zatwierdzenie

Dokument zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2007 roku.

3. Realizacja zapisów

W latach 2007-2013.

4. Tematyka

Przedmiotem Strategii jest cała różnorodność biologiczna na poziomie wewnątrzgatunkowym, międzygatunkowym oraz ponadgatunkowym.

Głównym celem jest zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa. Zgodnie z przyjętymi założeniami rozwinięcie Krajowej Strategii stanowi program działań (opracowany na lata 2007 – 2013). Niektóre z zadań w nim wskazanych są działaniami długoterminowymi, które będą realizowane w kolejnych okresach.

5. Wskazanie finansowania

Łączny koszt działań planowanych do realizacji w okresie 2008 – 2013 w ramach Strategii oszacowano na 281,1 mln zł.

Finansowanie będzie realizowane z następujących źródeł:

- budżet państwa: 168,1 mln zł, z tego 88,4 mln zł to fundusze UE i międzynarodowe,
- inne środki krajowe, w tym NFOŚiGW i WFOŚiGW – 113,0 mln zł.

6. Działania przewidziane do realizacji

Działania strategiczne:

- rozpoznanie i monitorowanie stanu różnorodności biologicznej oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń,
- skuteczne usunięcie lub ograniczanie aktualnych pojawiających się zagrożeń różnorodności biologicznej,
- zachowanie i/lub wzbogacanie istniejących oraz odtwarzanie utraconych elementów różnorodności biologicznej,
- pełne zintegrowanie działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej z działaniami oddziaływujących na tę różnorodność sektorów gospodarki oraz administracji publicznej i społeczeństwa (w tym organizacji pozarządowych), przy

zachowaniu właściwych proporcji pomiędzy zapewnieniem równowagi przyrodniczej, a rozwojem społeczno-gospodarczym kraju,

- podniesienie wiedzy oraz ukształtowanie postaw i aktywności społeczeństwa na rzecz ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej,
- udoskonalenie mechanizmów i instrumentów służących ochronie i zrównoważonemu użytkowaniu różnorodności biologicznej,
- rozwinięcie współpracy międzynarodowej w skali regionalnej i globalnej na rzecz ochrony i zrównoważonego użytkowania zasobów różnorodności biologicznej,
- użytkowanie różnorodności biologicznej w sposób zrównoważony, z uwzględnieniem równego i sprawiedliwego podziału korzyści i kosztów jej zachowania, w tym także kosztów zaniechania działań rozwojowych ze względu na ochronę zasobów przyrody.

Realizację strategii i działań strategicznych oparto na 4 zasadach:

- zasada konsolidacji – maksymalna integracja działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej na wszystkich poziomach realizowanej polityki ekologicznej państwa,
- zasada regionalizacji – opracowanie regionalnych strategii i programów i wyznaczenie organów koordynujących ich wdrażanie,
- zasada umiędzynarodowienia – respektowanie międzynarodowych konwencji, porozumień i zasad w zakresie ochrony środowiska i różnorodności biologicznej,
- zasada uspołecznienia – potrzeba stworzenia mechanizmów wykorzystujących zaangażowanie potencjału społecznego w działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej.

Działania operacyjne wskazane w Dziale Gospodarka Wodna obejmują:

- wzmocnienie działań na rzecz osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód, a także ekosystemów wodnych i od wód zależnych, w tym utrzymania wszędzie tam gdzie jest to możliwe, naturalnego lub zbliżonego do naturalnego charakteru rzek i ich dolin,
- odtworzenie ciągłości ekologicznej rzek.

Strategia Ochrony Obszarów Wodno-Błotnych w Polsce

1. Tytuł dokumentu

Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce wraz z planem działań (na lata 2006 -2013).

2. Zatwierdzenie

„Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce wraz z planem działań" została zatwierdzona 10 października 2006 r. przez Ministra Środowiska.

3.Realizacja zapisów

Strategia obejmuje lata 2006-2013.

4. Tematyka

Obszary wodno-błotne stanowią jedno z największych źródeł wód słodkich dla przyrody ożywionej, a jednocześnie są ekosystemami zagrożonymi. Dlatego ich ochrona to jedno z ważniejszych zadań do realizacji. Strategia ta oparta jest na konwencji Ramsar z 1975 roku, która ma charakter międzynarodowej współpracy w zakresie ochrony i utrzymania obszarów określanych jako „wodno-błotne".

5. Wskazania finansowania

W zakresie działu „Gospodarka wodna", omawiana Strategia szacuje środki konieczne do realizacji działań w tym zakresie na kwotę 170,0 tys. zł. Większość działań w ramach wskazanego programu oszacowano jako działania nie generujące dodatkowych kosztów, przeprowadzane w ramach środków własnych instytucji odpowiedzialnych za wdrożenie programu. Łączny koszt zaplanowanego programu działań we wszystkich jego działach, oszacowano na 23,727 mln zł, z czego około 3,276 mln zł będzie pochodzić ze środków budżetowych.

6. Działania przewidziane do realizacji

Zagadnienia dotyczące ochrony środowiska wodno-błotnego zostały uwzględnione w dokumentach takiej rangi jak „II Polityka Ekologiczna Państwa" przyjęta przez Radę Ministrów w 2001 roku oraz „Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej" również z 2001 roku, przyjęta przez Ministra Środowiska.

Główne cele/działania Strategii to:

- doskonalenie i harmonizacja przepisów prawnych,
- synchronizacja działań rożnych resortów, struktur zarządzania i organizacji,
- synchronizacja działań w zakresie zalesień siedlisk hydrogenicznych,
- ochrona prawna obiektów najcenniejszych przez włączanie ich w sieć obszarów chronionych,
- wskazanie priorytetowych obszarów wymagających ochrony lub renaturyzacji,
- rozwój metod czynnej ochrony obszarów wodno-błotnych,
- usprawnienie i wdrożenie instrumentów finansowych w sferze ochrony środowiska, wspierających ochronę obszarów wodno-błotnych,
- zapewnienie właściwej edukacji i promocji wartości obszarów wodno-błotnych, ich zagrożeń oraz potrzeb ochrony,
- rozwój badań naukowych i monitoringu na obszarach wodno-błotnych, w tym stworzenie zintegrowanego monitoringu obszarów wodno-błotnych objętych

ochroną w ramach sieci Natura 2000, obszarów objętych dyrektywą Azotanową i obszarów wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej.

Sektorowe programy operacyjne na lata 2007-2013

Wśród Sektorowych programów operacyjnych, zaplanowanych do wdrażania w okresie 2007 – 2013 znajdują się:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna,
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Z uwagi na fakt, iż praktycznie tylko Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko dot. zagadnień powiązanych bezpośrednio z gospodarką wodną, poniżej skupiono się na identyfikacji właśnie tego programu.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007 - 2013

1. Tytuł dokumentu

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013.

2. Zatwierdzenie

„Program Infrastruktura i Środowisko 2007 - 1013" został zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją z dnia 7 grudnia 2007 r. oraz uchwałą Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2008 r.

3. Realizacja zapisów

W latach 2007-2013.

4. Tematyka

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko określa cele służące podniesieniu atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów, poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Dokument zawiera m. in. opis stanu istniejącego poszczególnych sektorów oraz analizę SWOT (mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia w poszczególnych sektorach).

5. Wskazanie finansowania

Na początku wskazano środki finansowania całego projektu, natomiast kolejno środki wybranych osi związanych z gospodarka wodną.

Ogółem 37,566 mld euro:

- środki unijne – 27,914 mld euro,

- wkład krajowy – 9,652 mld euro.

Środki na współfinansowanie krajowe pochodzić będą z budżetu państwa, budżetu jednostek samorządu terytorialnego, oraz z innych środków publicznych i prywatnych.

Wysokość finansowania poszczególnych priorytetów (wybrane osie bezpośrednio związane z gospodarką wodną):

- gospodarka wodno-ściekowa: 3 275,2 mln euro:
  - wkład wspólnotowy 2 783,9 mln euro,
  - wkład krajowy (krajowe środki publiczne) 491,3 mln euro,
- zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska (w tym m.in. zadanie - Retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego): 655,0 mln euro:
  - wkład wspólnotowy 556,8 mln euro,
  - wkład krajowy 98,2 mln euro,
- przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska (w tym m.in. zadanie - Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodno-ściekowej): 667,0 mln euro:
  - wkład wspólnotowy 200,0 mln euro,
  - wkład krajowy 467,0 mln euro.

6. Działania przewidziane do realizacji

Wymienione działania odnoszą się do wymienionych powyżej osi priorytetowych i zadań w ich obrębie:

- gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM; wyposażenie aglomeracji powyżej 15 tys. RLM w systemy kanalizacji oraz oczyszczalnie ścieków zgodnie z wymogami dyrektywy 91/271/EWG; działania dotyczą budowy, rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz modernizacji systemów kanalizacji zbiorczej,
- retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego; zwiększenie ilości zasobów dyspozycyjnych niezbędnych dla ludności i gospodarki kraju oraz stopnia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego i przeciwdziałania skutkom suszy wraz ze zwiększeniem naturalnej retencji dolin rzecznych z zachowaniem dobrego stanu ekologicznego; realizacja zadań z tzw. programów małej retencji, przygotowanych przez wszystkie województwa; projekty dotyczące modernizacji istniejącej infrastruktury lub budowy nowych obiektów, w celu zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa zarówno budowli hydrotechnicznych, jak również bezpieczeństwa powodziowego; w ramach Małej Retencji Lasów Państwowych:

- zwiększenie możliwości retencyjnych ekosystemów leśnych oraz przeciwdziałanie przyczynom suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych,
- przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych na terenach górskich. Zwiększenie retencji i utrzymanie potoków górskich oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie,

- wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodno-ściekowej; ograniczenie ładunku zanieczyszczeń (w szczególności substancji niebezpiecznych) odprowadzanych przez przemysł do środowiska wodnego oraz zmniejszenie ilości nieoczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

1.Tytuł dokumentu

„Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka”.

2.Zatwierdzenie

Zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 1 października 2007 r. oraz uchwałą Rady Ministrów z dnia 30 października 2007 r.

3.Realizacja zapisów

Lata 2007-2013.

4.Tematyka

Dokument został opracowany dla rozwoju gospodarki w Polsce, opierając się o innowacyjne przedsiębiorstwa. Dodatkowymi celami były:

- zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw,
- wzrost konkurencyjności polskiej nauki,
- zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym,
- zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym,
- tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy.

W ramach opisywanego programu mamy do czynienia z krajową i/lub międzynarodową innowacyjnością, nie wspierano lokalnej lub regionalnej.

Program operacyjny Innowacyjna Gospodarka opiera się na 9 podstawowych priorytetach:

- badania i rozwój nowoczesnych technologii,
- infrastruktura strefy B+R,
- kapitał dla innowacji,
- inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia,
- dyfuzja innowacji,

- polska gospodarka na rynku międzynarodowym,
- społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji,
- społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności,
- pomoc techniczna.

5.Wskazanie finansowania

- środki publiczne – krajowe:

(budżet państwa) i wspólnotowe (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego)

- środki prywatne:

Łączna wielkość publicznych środków finansowych - 9 711 629 742 euro.

6.Działania przewidziane do realizacji

Priorytet I - Badania i rozwój nowoczesnych technologii:

- wsparcie badań naukowych dla budowy gospodarki opartej na wiedzy,
- wzmocnienie potencjału kadrowego nauki,
- wsparcie projektów B+R na rzecz przedsiębiorców realizowanych przez jednostki naukowe,
- wsparcie projektów celowych.

Priorytet II - Infrastruktura sfery B+R:

- rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym,
- wsparcie tworzenia wspólnej infrastruktury badawczej jednostek naukowych,
- inwestycje związane z rozwojem infrastruktury informatycznej nauki.

Priorytet III - Kapitał dla innowacji:

- inicjowanie działalności innowacyjnej,
- wspieranie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka,
- tworzenie systemu ułatwiającego inwestowanie w MSP.

Priorytet IV - Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia:

- wsparcie wdrożeń wyników prac B+R,
- stymulowanie działalności B+R przedsiębiorstw oraz wsparcie w zakresie wzornictwa przemysłowego,
- kredyt technologiczny,
- nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym,
- wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki.

Priorytet V - Dyfuzja innowacji:

- wspieranie rozwoju powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym,
- wspieranie instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi proinnowacyjne oraz ich sieci o znaczeniu ponadregionalnym,
- wspieranie ośrodków innowacyjności,
- zarządzanie własnością intelektualną.

Priorytet VI - Polska gospodarka na rynku międzynarodowym:

- paszport do eksportu,
- rozwój sieci centrów obsługi inwestorów i eksporterów oraz powstawanie nowych terenów inwestycyjnych,
- promocja turystycznych walorów Polski,
- inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym,
- promocja polskiej gospodarki.

Priorytet VII - Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji.

Priorytet VIII - Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki:

- wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej,
- wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B,
- przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – eInclusion,
- zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili".

Priorytet IX - Pomoc techniczna:

- wsparcie zarządzania,
- wyposażenie instytucji,
  informacja i promocja,
- ewaluacja.

Regionalne Programy Operacyjne na lata 2007-2013

1. Tytuł dokumentu

Regionalne Programy Operacyjne.

2. Zatwierdzenie

Zatwierdzenie 16 RPO nastąpiło w okresie wrzesień – grudzień 2007 r.

3. Realizacja zapisów

W latach 2007-2013.

4. Tematyka

Regionalne Programy Operacyjne zawierają priorytety mające na celu zwiększenie poziomu życia i atrakcyjności terenu z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Program umożliwia wsparcie różnorodnym rodzajom inwestycji m.in.:

- inwestycji w infrastrukturę lokalną:
  - infrastruktura drogowa,
  - pobór i zaopatrzenie w wodę,
  - odprowadzanie i oczyszczanie ścieków,
  - przesył energii elektrycznej i gazu,
  - poprawa jakości powietrza,

- odnowa centrów miejscowości,
- kompleksowe uzbrojenie terenu pod inwestycje,

- rozwoju turystyki i funkcji rekreacyjnej obszarów wiejskich:
  - budowa i modernizacja lokalnej bazy turystycznej i rekreacyjnej,
  - rozwój agroturystyki,
  - promocja lokalnego produktu turystycznego,
- promowania regionalnego produktu i usług,
- lokalnej infrastruktury społecznej:
  - wyrównanie szans w dostępie do edukacji,
  - podniesienie jakości podstawowej opieki medycznej,
- społeczeństwo informacyjne:
  - zwiększenie dostępu do internetu na obszarach wiejskich,
  - zwiększenie zakresu usług teleinformacyjnych dostępnych on-line,
- ochrony dziedzictwa kulturowego,
- rozwoju obszarów wiejskich,
- ochrony przeciwpowodziowej.

5. Wskazanie finansowania

- WFOŚiGW,
- budżet państwa,
- budżety jednostek samorządu terytorialnego,
- inne środki publiczne,
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- środki prywatne.

6. Działania przewidziane do realizacji

Liczne działania w zależności od planowanych do osiągnięcia efektów. W zakresie gospodarki wodnej oraz ochrony zasobów wodnych, najczęściej wymieniane są działania zmierzające do realizacji nakreślonych celów:

- poprawa stanu środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego i przeciwpowodziowego,
- racjonalne kształtowanie i zachowanie zasobów naturalnych dla polepszenia warunków życia mieszkańców i stanowienia korzystnych warunków dla rozwoju gospodarki, przy uwzględnieniu zasad zrównoważonego rozwoju,
- budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, działania z zakresu sanitacji i racjonalnego gospodarowania wodą, zwłaszcza na obszarach wiejskich i terenach objętych ochroną oraz na terenach turystycznych i uzdrowiskowych.

Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013

1.Tytuł dokumentu

„Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013".

2.Zatwierdzenie

Zatwierdzony przez Komisję Europejską dnia 24 lipca 2007 r.

3.Realizacja zapisów

W latach 2007 – 2013.

4.Tematyka

Dokument określa i opisuje działania które mają służyć rozwojowi obszarów wiejskich. Opisuje on cztery główne osie priorytetowe. Program będzie realizowany w latach 2007-2013 na terenie całego kraju.

5.Wskazanie finansowania

- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- budżet państwa.

6.Działania przewidziane do realizacji

W ramach PROW 2007-2013 wyróżniono cztery główne priorytety:

oś.1 (gospodarcza)

Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego

DZIAŁANIA:

- szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie,
- ułatwianie startu młodym rolnikom,
- renty strukturalne,
- korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów,
- modernizacja gospodarstw rolnych,
- zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej,
- poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa,
- uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności,
- działania informacyjne i promocyjne,
- grupy producentów rolnych,

oś.2 (środowiskowa)

Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich

DZIAŁANIA:

- wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW),
- program rolnośrodowiskowy,
- zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne,

- odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych,

oś.3 (społeczna)

Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej

DZIAŁANIA:

- różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,
- tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw,
- podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej,
- odnowa i rozwój wsi,

oś.4 Leader

DZIAŁANIA:

- wdrażanie lokalnych strategii rozwoju,
- wdrażanie projektów współpracy,
- funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja.

Dodatkowe działania to:

- działania promujące równość mężczyzn i kobiet na poszczególnych etapach realizacji programu (projekt, realizacja, monitorowanie i ocena),
- sposób zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną na różnych etapach realizacji programu.

Strategia Gospodarki Wodnej 2005 r.

1. Tytuł dokumentu

Strategia Gospodarki Wodnej.

2. Zatwierdzenie

Dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 13 września 2005 r.

3. Realizacja zapisów

2005-2020.

4. Tematyka

Określa podstawowe kierunki i zasady umożliwiające realizację idei trwałego i zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu wodami. Celem strategii jest:

- zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych ludności i gospodarki przy poszanowaniu zasad zrównoważonego użytkowania wód,
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód, a w szczególności ekosystemów wodnych i od wód zależnych,
- podniesienie skuteczności ochrony przed powodzią i skutkami suszy.

„Strategia Gospodarki Wodnej” wyróżnia trzy osie problemowe:

- oś techniczną (utrzymanie i odtworzenie majątku, nowe przedsięwzięcia inwestycyjne),
- oś finansową (koszty utrzymania, finansowanie),
- oś instytucjonalną (zarządzanie wodami, koordynacja gospodarki wodnej).

5. Wskazanie finansowania

- fundusze Unii Europejskiej,
- fundusze ekologiczne,
- fundusze celowe,
- kredyty bankowe,
- środki publiczne,
- środki własne samorządu województw i gmin,
- środki własne przedsiębiorców i rolników.

6. Działania przewidziane do realizacji

Działania zmierzające do osiągnięcia I celu (zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych ludności i gospodarki przy poszanowaniu zasad zrównoważonego użytkowania wód):

- opracowanie i wdrożenie Krajowego Programu Retencjonowania Wód,
- zwiększenie zasobów dyspozycyjnych poprzez dokończenie budowy wielozadaniowych zbiorników retencyjnych, rozwój małej retencji wodnej oraz budowę nowych zbiorników retencyjnych o znaczeniu ponadregionalnym tam, gdzie ich funkcje społeczne i gospodarcze będą uzasadniały wysokość nakładów,
- zwiększenie zasobów wód dla produkcji rolnej poprzez rozwój małej retencji wodnej oraz popieranie melioracji nawodnieniowych,
- udostępnienie obiektów piętrzących do budowy małych elektrowni wodnych,
- opracowanie i wdrożenie zasady zwrotu kosztów usług wodnych,
- poprawa jakości wód wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia,
- poprawa jakości wody w kąpieliskach,
- udokumentowanie warunków hydrogeologicznych na obszarach wydzielonych 123 zbiorników wód podziemnych wymagających szczególnej ochrony,
- utrzymanie i modernizację istniejących dróg wodnych, zwłaszcza o charakterze turystycznym wraz z uwzględnieniem obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Działania zmierzające do osiągnięcia II celu (osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód, a w szczególności ekosystemów wodnych i od wód zależnych):

- opracowanie planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy Wisły i Odry,
- realizacja programu wodno-środowiskowego kraju,
- utworzenie programów monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w obszarach dorzeczy,
- realizację zadań Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- zapewnienie wyposażenia zakładów sektora rolno-spożywczego w oczyszczalnie ścieków,
- doprowadzenie do wyposażenia aglomeracji poniżej 2000 RLM w systemy kanalizacji oczyszczalnie ścieków,
- ograniczenie lub eliminowanie substancji szczególnie szkodliwych i azotanów wprowadzonych do wód,
- zagospodarowanie osadów ściekowych,
- realizacja przedsięwzięć służących wypełnieniu przepisów dyrektyw: 92/43/EWG, 85/337/EWG, 96/82/WE, 91/414/EWG.

Działania zmierzające do osiągnięcia III celu (podniesienie skuteczności ochrony przed powodzią i skutkami suszy):

- opracowanie planów ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy dla obszaru kraju,
- właściwe utrzymanie koryt rzecznych i stworzenie warunków dla swobodnego spływu wód powodziowych i lodów,
- zwiększenie retencji dolinowej rzek,
- stymulowanie działań zatrzymujących wodę w glebie poprzez modernizację melioracji szczegółowych,
- poprawę stanu technicznego budowli hydrotechnicznych zagrażających bezpieczeństwu, w tym obowiązkowe wykonanie robót remontowych i modernizacyjnych na podstawie monitoringu sprawności technicznej,
- budowę i modernizację urządzeń przeciwpowodziowych,
- utrzymanie rzek i związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie technicznym, odnowienie floty lodołamaczy dla zapewnienia swobodnego spływu wód Wisły i Odry w okresach zlodzenia,
- komunalizację wałów przeciwpowodziowych, polegającą na przekazaniu ich jednostką samorządu lokalnego,
- tworzenie systemów obowiązkowych ubezpieczeń majątku od powodzi.

Projekt Polityki wodnej państwa do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016)

1. Tytuł dokumentu

Projekt Polityki wodnej państwa do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016).

2. Zatwierdzenie

Dokument w fazie zatwierdzania.

3. Realizacja zapisów

Przewidziano zakres realizacji do 2030 r. z uwzględnieniem roku 2016.

4. Tematyka

Polityka wodna państwa do roku 2030 określa podstawowe kierunki i zasady działania umożliwiające realizację idei trwałego i zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w Polsce. Cel ten ma być osiągnięty przez zbudowanie sprawnie działającego systemu, który wykorzystując mechanizmy prawne oraz instrumenty ekonomiczne, będzie zapewniał osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód, a w szczególności ekosystemów wodnych i od wody zależnych, pozwalał na zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych, zwiększał bezpieczeństwo powodziowe kraju i chronił go przed skutkami suszy. Osiągnięcie najważniejszych z punktu widzenia społeczeństwa i rozwoju gospodarki narodowej celów Polityki wodnej, musi przebiegać przy pełnym integrowaniu ochrony i zrównoważonego gospodarowania wodą z innymi dziedzinami polityk wspólnotowych takich jak energetyka, transport, rolnictwo, rybołówstwo, polityka regionalna i turystyka. Polityka wodna tworzy podstawę do kontynuacji dialogu oraz rozwoju strategii dla dalszej integracji i rozwoju poszczególnych obszarów tych polityk.

Polityka wodna państwa przewiduje dążenie do spełnienia szeregu celów. Celem nadrzędnym *Polityki wodnej państwa do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016)* jest zapewnienie powszechnego dostępu ludności do czystej i zdrowej wody oraz istotne ograniczenie zagrożeń wywoływanych przez powodzie i susze. Ma to nastąpić w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zaspokojeniu uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki, poprawie spójności terytorialnej i dążeniu do wyrównania dysproporcji regionalnych oraz uwzględnieniu integrowania ochrony środowiska wodnego z innymi dziedzinami gospodarki kraju.

Cele strategiczne dla osiągnięcia celu nadrzędnego są następujące:

- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz związanych z nimi ekosystemów,
- zapewnienie dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, środowiska naturalnego oraz społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki,

- ograniczenie negatywnych skutków powodzi i suszy oraz minimalizowanie ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych,
- wdrożenie systemu zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami.

Ramowy plan wdrożenia *Polityki wodnej państwa* przedstawia się następująco:

Z uwagi na wymogi średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju oraz przyjętej przez Rząd RP Polityki ekologicznej państwa, podstawowym okresem wdrożeniowym PWP są lata 2011-2016. Natomiast okres 2017-2030 dostosowany został do innych krajowych dokumentów strategicznych.

Zakres planu wdrożenia Polityki wodnej państwa obejmuje:

- działania wynikające z wdrożenia dyrektyw UE zgodnie z terminami wymaganymi prawem,
- działania związane z wdrożeniem reformy gospodarki wodnej według ustalonego harmonogramu, jako narzędzia realizacji celów Polityki wodnej państwa,
- inne działania priorytetowe do roku 2016.

Reforma obejmuje trzy okresy – okres wstępny (trwający kilka miesięcy), okres wdrażania (2011-2016) i okres docelowy (2017-2030). Ponadto reforma musi nie tylko respektować zakres i terminy realizacji polskich zobowiązań akcesyjnych w ramach wdrażania dyrektyw związanych z gospodarowaniem wodami, ale zdecydowanie ułatwiać i wspierać ich realizację. W okresie wstępnym (2011) zostanie uszczegółowiona koncepcja reformy i przygotowany plan jej wdrożenia.

W okresie wdrażania (2011-2016) będą realizowane następujące 3 etapy:

- Etap I - przygotowanie reformy - (trwający około 18 miesięcy przy odpowiedniej koncentracji środków i zasobów ludzkich) w zakresie szczegółowych rozwiązań organizacyjnych (instytucjonalnych).
- Etap II - wprowadzanie nowych rozwiązań, monitorowany na szczeblu centralnym (trwający około 18 miesięcy), w którym część zadań będzie realizowana zgodnie z dotychczasowym porządkiem.
- Etap III - weryfikacja i kontrola efektów wdrożenia reformy (2014-2016) z uwzględnieniem działań korygujących.

5. Wskazanie finansowania

Etap I i etap II :

- budżet państwa,
- budżety jednostek samorządu terytorialnego,

- fundusze ekologiczne,
- fundusze pomocowe,
- użytkownicy wód.

Etap III Polityki wodnej państwa (podział w gospodarce wodnej na –
a) zarządzanie zasobami wodnymi,
b) utrzymanie wód i zarządzanie majątkiem Skarbu Państwa):

- finansowanie zadań związanych z zarządzaniem zasobami wodnymi:
  - środki pochodzące z zastosowania nowego systemu instrumentów ekonomicznych,
  - budżet państwa,
  - fundusze ekologiczne,
  - fundusze pomocowe,
- finansowanie zadań związanych z utrzymaniem wód i zarządzaniem majątkiem Skarbu Państwa:
  - środki pochodzące z zastosowania nowego systemu instrumentów ekonomicznych,
  - budżet państwa,
  - budżety jednostek samorządu terytorialnego,
  - fundusze ekologiczne,
  - fundusze pomocowe.

W Polityce wodnej państwa podano szacunkowy koszt wdrożenia reformy gospodarowania wodami, który wynosi 139 500 tys. zł, dla okresu od IV kwartału 2008 r. do 2016 r.

6. Działania przewidziane do realizacji

Ramowy plan wdrożenia Polityki wodnej państwa obejmuje trzy główne rodzaje działań:

- działania związane z wdrożeniem reformy gospodarowania wodami:
  - opracowanie szczegółowej koncepcji realizacji reformy,
  - przygotowanie i wdrożenie nowych instrumentów zarządzania zasobami wodnymi oraz majątkiem Skarbu Państwa i utrzymaniem wód,
  - przygotowanie i wdrożenie nowej struktury organizacyjno - instytucjonalnej zarządzania zasobami wodnymi,
  - przygotowanie i wdrożenie nowej struktury organizacyjno - instytucjonalnej zarządzania majątkiem Skarbu Państwa i utrzymaniem wód,
  - identyfikacja i plan zarządzania konfliktami w gospodarowaniu wodami,
  - opracowanie i wdrożenie nowoczesnych metod i programów dla zabezpieczenia przed powodzią i suszą,
  - przygotowanie i wdrożenie nowych polityk zlewniowych,
- działania związane z wdrożeniem dyrektyw UE:
  - zadania organizacyjno - prawne (do 2009 r.):

- identyfikacja następstw wdrożenia dyrektyw UE dot. gospodarowania wodami w odniesieniu do polityk sektorowych i polityki rozwoju regionalnego,
- zakończenie prac nad podstawami wdrożenia dyrektywy 2007/60/WE,
- nowelizacja ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne oraz aktów prawnych niższego rzędu zgodnie z dyrektywami UE,

o wdrażanie RDW:
- opracowanie krajowego programu udrożnienia rzek,
- wdrożenie zmodernizowanego systemu monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych,
- opracowanie programu wodno- środowiskowego kraju oraz projektów planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
- opracowanie i wdrożenie polityk opłat za wodę,
- publikacja planów gospodarowania wodami wraz z przeprowadzeniem procesu konsultacji społecznych oraz ich aktualizacja i weryfikacja,
- wdrażanie ustaleń planów gospodarowania wodami i kontrola efektów,

o wdrożenie dyrektywy 2007/60/WE:
- ustalenie kryteriów i priorytetów ochrony przed powodzią dla identyfikacji obecnego poziomu ochrony obszarów, w celu oceny rzeczywistego ryzyka powodziowego,
- ustalenie zasad wyceny majątku trwałego i ruchomego narażonego na szkody,
- dokonanie wstępnej oceny ryzyka powodziowego,
- analiza i ocena poziomu zagrożenia na potrzeby oceny skuteczności działań profilaktycznych,
- opracowanie map zagrożenia i ryzyka powodziowego,
- przestrzenna identyfikacja możliwości działań profilaktycznych dla obniżenia obecnego i ograniczenia przyszłego zagrożenia,
- opracowanie, konsultacje społeczne, opublikowanie planów zarządzania ryzykiem powodziowym,
- wdrażanie, aktualizacja i weryfikacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym,

- <u>inne priorytetowe działania dla okresu wdrażania Polityki wodnej państwa (do 2016 r.):</u>

o rozwiązanie problemu wydatkowania funduszy ze źródeł krajowych i unijnych na przedsięwzięcia hydrotechniczne, mające negatywny wpływ na hydromorfologię cieków,

- opracowanie metodyki określania przepływów nienaruszalnych,
- rozwiązanie problemu utraty drożności ekologicznej cieków – opracowanie brakujących wojewódzkich programów udrażniania rzek oraz ich implementacja, niskie nakłady oraz niska efektywność wykorzystania środków unijnych na udrażnianie rzek,
- wdrożenie programu interwencyjnego dla powstrzymania najbardziej szkodliwych działań prowadzących do pogorszenia stanu wód w rozumieniu RDW,
- podjęcie działań w zakresie ograniczenia niezgodnych z zasadami RDW regulacji cieków dla zachowania i poprawy ekologicznej drożności cieków,
- podjęcie działań na rzecz zapobiegania i skutecznego zwalczania wycieków substancji ropopochodnych i innych substancji niebezpiecznych do wód,
- weryfikacja dotychczasowych planów inwestycyjnych pod kątem spełniania wymagań RDW i zgodności z nowymi założeniami polityki wodnej kraju.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych z 2003 r.

1. Tytuł dokumentu

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

2. Zatwierdzenie

Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r.

3. Realizacja zapisów

Poszczególne działania przewidziane w programie są podzielone wg terminu ich realizacji, tj. na okresy do końca 2005 r., 2010 r., 2013 r., bądź do roku 2015, zgodnie z ustaleniami Traktatu Akcesyjnego Polski do UE.

4. Tematyka

KPOŚK stanowi realizację przepisów dyrektywy 91/271/EWG, transponowanych poprzez umieszczenie odpowiednich przepisów w art. 43 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne. KPOŚK został przygotowany na podstawie uzyskanych w 2003 r. od gmin informacji o stanie i zamierzeniach dotyczących realizacji przez gminę przedsięwzięć w zakresie wyposażenia terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, w zbiorcze sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych (wg stanu na koniec 2002 r.). Program przewiduje realizację zadań w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji obiektów oczyszczalni ścieków komunalnych oraz sieci kanalizacyjnej aby osiągnąć odpowiedni efekt ekologiczny w określonym czasie, wg następujących zasad:

- 31 grudnia 2005 r. zgodność z dyrektywą powinna być osiągnięta w 674 aglomeracjach, z których ładunek zanieczyszczeń biodegradowalnych stanowi 69% całkowitego ładunku zanieczyszczeń tego typu pochodzącego z aglomeracji,

- 31 grudnia 2010 r. zgodność z dyrektywą powinna być osiągnięta w 1069 aglomeracjach, z których ładunek zanieczyszczeń biodegradowalnych stanowi 86% całkowitego ładunku zanieczyszczeń tego typu pochodzącego z aglomeracji,
- 31 grudnia 2013 r. zgodność z dyrektywą powinna być osiągnięta w 1165 aglomeracjach, z których ładunek zanieczyszczeń biodegradowalnych stanowi 91% całkowitego ładunku zanieczyszczeń tego typu pochodzącego z aglomeracji,
- 31 grudnia 2015 r. zgodność z dyrektywą powinna być osiągnięta we wszystkich aglomeracjach, z których ładunek zanieczyszczeń biodegradowalnych stanowi 100% całkowitego ładunku zanieczyszczeń tego typu pochodzącego z aglomeracji.

5. Wskazanie finansowania

- budżety jednostek samorządu terytorialnego,
- budżet państwa,
- fundusze zagraniczne,
- fundusze ekologiczne,
- kredyty i pożyczki krajowe, w tym bankowe,
- inne źródła finansowania.

Nakłady finansowe niezbędne do realizacji KPOŚK oszacowano na 35 378 184 tys. PLN. W podziale na poszczególne okresy i rodzaje inwestycji, koszty te przedstawiają się następująco (tys. zł):

- budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych:
  - 2003 - 2005 r. – 2 092 200,
  - 2006 - 2010 r. – 5 939 400,
  - 2011 - 2013 r. – 9 263 000,
  - 2014 – 2015 r. – 6 792 000,

  RAZEM 2005 – 2015: 24 086 000,
- rozbudowa, modernizacja i budowa oczyszczalni ścieków:
  - 2003 - 2005 r. – 5 034 000,
  - 2006 r. – 2010 – 4 042 000,
  - 2011 r. – 2013 – 60 000,
  - 2014 – 2015 r. – 2 156 000,

  RAZEM 2005 – 2015: 11 292 000.

6. Działania przewidziane do realizacji

Zadania ujęte w KPOŚK przewidywały realizację:

- 2003 - 2005 r. – realizację zadań budowy, rozbudowy bądź modernizacji dot. 442 oczyszczalni ścieków oraz budowę 3006,6 km sieci kanalizacyjnej,
- 2006 - 2010 r. – realizację zadań budowy, rozbudowy bądź modernizacji dot. 301 oczyszczalni ścieków oraz budowę 3754 km sieci kanalizacyjnej,

- 2011 - 2013 r. – realizację zadań budowy, rozbudowy bądź modernizacji dot. 30 oczyszczalni ścieków oraz budowę 8206,8 km sieci kanalizacyjnej,
- 2014 – 2015 r. – realizację zadań budowy, rozbudowy bądź modernizacji dot. 390 oczyszczalni ścieków oraz budowę 6034,6 km sieci kanalizacyjnej.

Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych z 2005 r.

1. Tytuł dokumentu

Aktualizacja załączników nr 1, 2, 3 i 4 do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, stanowiących wykazy niezbędnych przedsięwzięć w zakresie wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków do końca 2005 r., 2010 r., 2013 r. i 2015 r.

2. Zatwierdzenie

Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 7 czerwca 2005 r.

3. Realizacja zapisów

Poszczególne działania przewidziane w programie są podzielone wg terminu ich realizacji, tj. na okresy do końca 2005 r., 2010 r., 2013 r., bądź do roku 2015.

4. Tematyka

Dokument stanowi aktualizację Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, stanowiący wypełnienie zobowiązań przyjętych w Traktacie Akcesyjnym Polski do UE w części dot. dyrektywy 91/271/EWG, zatwierdzonych przez Rząd RP w dniu 16 grudnia 2003 r. Jednocześnie przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne zobowiązują Ministra Środowiska do aktualizacji postanowień KPOŚK z częstotliwością nie rzadszą niż raz na cztery lata. Efektem przeprowadzenia pierwszej aktualizacji jest opisywany dokument z 2005 r., stanowiący wykaz niezbędnych przedsięwzięć w zakresie wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków komunalnych w latach: 2005, 2006 – 2010, 2011 – 2013, 2014 – 2015. Aktualizacja przeprowadzona została na podstawie przeprowadzonych konsultacji z gminami, urzędami wojewódzkimi, wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, urzędami marszałkowskimi oraz przedsiębiorstwami wodociągowo - kanalizacyjnymi, w zakresie przewidywanych zmian i uzupełnień KPOŚK, spowodowanych zwiększeniem rozpoznania problemów gospodarki wodnej w gminach oraz sposobów i programów ich rozwiązania.

5. Wskazanie finansowania

- budżety jednostek samorządu terytorialnego,
- budżet państwa,
- fundusze zagraniczne,
- fundusze ekologiczne,
- kredyty i pożyczki krajowe, w tym bankowe,
- inne źródła finansowania.

Nakłady finansowe niezbędne do realizacji KPOŚK oszacowano na 42 642 569 tys. zł. W podziale na poszczególne okresy i rodzaje inwestycji, koszty te przedstawiają się następująco (tys. zł):

- budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych:
  - 2005 r. – 2 869 305,
  - 2006 r. – 2010 - 20 321 829,
  - 2011 r. – 2013 – 4 396 843,
  - 2014 – 2015 r. – 4 542 967,

  RAZEM 2005 – 2015: 32 130 944,
- rozbudowa, modernizacja i budowa oczyszczalni ścieków:
  - 2005 r. – 1 068 228,
  - 2006 r. – 2010 – 7 671 396,
  - 2011 r. – 2013 – 529 645,
  - 2014 – 2015 r. – 1 242 356,

  RAZEM 2005 – 2015: 10 511 625.

6. Działania przewidziane do realizacji

Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych określa działania do zrealizowania w zakresie:

- systemów kanalizacji zbiorczej i modernizacji oczyszczalni ścieków w aglomeracjach, w których istniejące w 2004 r. oczyszczalnie spełniały wymagania prawa,
- systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków, które osiągną efekty ekologiczne w zakresie oczyszczania w terminie do końca 2005 r. do 2010, 2013 i 2015 r.,
- systemów kanalizacji zbiorczej w gminach, niezbędnych do zapewnienia, że co najmniej 75 – 85% ludności w aglomeracjach do końca 2015 r. będzie obsługiwane przez te systemy.

Działaniami w zakresie realizacji KPOŚK przewidziano objęcie 1577 aglomeracji, 44 230 936 RLM (budowa, rozbudowa lub modernizacja 1734 oczyszczalni ścieków) oraz wybudowanie w okresie 2005 – 2015 37 221,40 km sieci kanalizacyjnej w aglomeracjach, w których oczyszczalnie ścieków osiągnęły efekt ekologiczny zgodny z wymaganiami prawa w poszczególnych terminach.

Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych z 2009 r.

1. Tytuł dokumentu

Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2009 – AKPOŚK 2009.

2. Zatwierdzenie

Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 2 marca 2010 r.

3. Realizacja zapisów

Termin realizacji poszczególnych działań przewidzianych w programie został określony okres 2007 – 2015 r.

4. Tematyka

Dokument stanowi realizację przepisu art. 43 ust. 4c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, określającego konieczność dokonywania aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych przyjętego w 2003 r. i zaktualizowanego po raz pierwszy w roku 2005. KPOŚK stanowi wypełnienie zobowiązań przyjętych w Traktacie Akcesyjnym Polski do UE w części dot. dyrektywy 91/271/EWG.

Ostateczna wersja dokumentu składa się z części opisowej oraz trzech załączników, w których wyodrębniono aglomeracje:

- priorytetowe dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego (Załącznik 1) – obejmuje on 1313 aglomeracji o łącznym RLM 44 161 819,
- nie stanowiące priorytetu dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego (Załącznik 2) – obejmuje on 322 aglomeracje o łącznym RLM 1 360 434,
- pozostałe aglomeracje (Załącznik 3) – wykaz 104 aglomeracji o łącznym RLM 474 956, które nie spełniły wymogów formalnych, by znaleźć się w załączniku 1 lub 2. Aglomeracje te nie są wliczone do zakresu rzeczowego i finansowego AKPOŚK 2009.

5. Wskazanie finansowania

- budżety jednostek samorządu terytorialnego,
- budżet państwa,
- krajowe fundusze ekologiczne,
- środki pomocowe Unii Europejskiej,
- inne źródła.

Nakłady finansowe niezbędne do realizacji przedsięwzięć AKPOŚK 2009 oszacowano na kwotę 37 426 905 tys. zł. Koszty te przedstawiają się następująco:

- aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego (Załącznik 1):
  - systemy kanalizacyjne 19 165 918 tys. zł,

- oczyszczalnie ścieków 11 359 155,4 tys. zł,
- zagospodarowanie osadów 1 312 886,1 tys. zł,

RAZEM 31 837 858 tys. zł,

- aglomeracje nie stanowiące priorytetu dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego (Załącznik 2):
  - systemy kanalizacyjne 4 506 658,5 tys. zł,
  - oczyszczalnie ścieków 1 042 859,8 tys. zł,
  - zagospodarowanie osadów 39 529,6 tys. zł,

RAZEM 5 589 047,9 tys. zł.

6. Działania przewidziane do realizacji

Dokument jest aktualizacją poprzednich wersji KPOŚK uwzględniającą informacje z poziomu gmin, przedstawiającą działania do zrealizowania do roku 2015 w zakresie:

- budowy i modernizacji kanalizacji sanitarnej,
- budowy, modernizacji bądź rozbudowy komunalnych oczyszczalni ścieków.

Działaniami w zakresie realizacji AKPOŚK 2009 przewidziano objęcie 1635 aglomeracji, o łącznym RLM 45 522 253.

Przewiduje się, że realizacja załącznika 1 AKPOŚK 2009 będzie obejmować:

- budowę 30 641 km sieci kanalizacyjnej,
- modernizację 2 883 km sieci kanalizacyjnej,
- modernizację lub rozbudowę 569 oczyszczalni ścieków,
- budowę 177 nowych oczyszczalni.

Przewiduje się, że realizacja załącznika 2 AKPOŚK 2009 będzie obejmować:

- budowę 11 663 km sieci kanalizacyjnej,
- modernizację 72 km sieci kanalizacyjnej,
- budowę modernizację lub rozbudowę 333 oczyszczalni ścieków.

REGIONALNE DOKUMENTY O CHARAKTERZE PLANISTYCZNYM I ROZWOJOWYM

Strategie rozwoju dla województw

1.Tytuł dokumentu

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.

2.Zatwierdzenie

Dokument zatwierdzony przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w grudniu 2005 r.

3.Realizacja zapisów

Strategia obejmuje lata 2005-2020.

4.Tematyka

Dokument określa kierunki i cele polityki rozwoju województwa w założonym horyzoncie czasowym.

5.Wskazanie finansowania

Finansowanie zadań i przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii będzie pochodzić ze środków:

- własnych samorządu terytorialnego,
- dostępnych w ramach kontraktów regionalnych,
- funduszy celowych,
- udziału funduszy prywatnych.

6.Działania przewidziane do realizacji

Cele strategicznego rozwoju województwa zachodniopomorskiego:

- wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania,
- wzmocnienie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego,
- zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu,
- zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami,
- budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności,
- wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

Wojewódzki program ochrony środowiska i plan gospodarki odpadami

1. Tytuł dokumentu

Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego.

2. Zatwierdzenie

Dokument uchwalony przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego, uchwała XXXV/356/02 z dnia 7 października 2002 r.

3. Realizacja zapisów

W latach 2002 – 2006, przyjęto również średniookresowy czas realizacji zadań w latach 2007-2010, oraz długookresowy czas realizacji zadań w lata 2011-2015.

4. Tematyka

Program określa cele i zasady polityki ekologicznej państwa. Zawiera opis stanu istniejącego środowiska, cele i zadania do realizacji, oraz wykaz kosztów realizacji.

5. Wskazanie finansowania

Szacunkowe koszty działań do przeprowadzenia w gospodarce wodnej w okresie 2002 – 2006, wyniosą 4 181 006 tys. zł.

6. Działania przewidziane do realizacji

W zakresie gospodarki wodnej przewidziano:

- opracowanie bilansów wodno-gospodarczych wraz z uzasadnieniem zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych i powierzchniowych,
- budowa systemu informacyjnego gospodarki wodnej z uwzględnieniem katastru wodnego,
- reorganizacja systemu monitoringu i oceny jakości wód,
- opracowanie programu zaopatrzenia w wodę pasa nadmorskiego,
- ustanowienie zlewni rzeki Wołczenicy z Grzybnicą jako zlewni wód wysokiej jakości, opracowanie programu uporządkowania gospodarki ściekowej,
- uporządkowanie gospodarki ściekowej w zlewni jeziora Miedwie,
- realizacja zbiorników przeciwpowodziowych,
- realizacja „Porozumienia w sprawie współpracy na rzecz zwiększenia rozwoju małej retencji wodnej oraz upowszechnienia i wdrażania proekologicznych metod retencjonowania wody”,
- realizacja programu budowy przepławek dla ryb,
- realizacja „Programu dla Odry - 2006” na obszarze województwa zachodniopomorskiego,
- program ochrony przeciwpowodziowej woj. zachodniopomorskiego,
- realizacja programu oczyszczania ścieków z zakładów produkcyjnych używanych w procesie produkcyjnym substancji niebezpiecznych,
- zbudowanie i realizacja programu ograniczenia zanieczyszczeń wód spowodowanych produkcją rolną,
- realizacja krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK) w województwie zachodniopomorskim,
- poprawa jakości wody pitnej.

1. Tytuł dokumentu

Plan Gospodarowania Odpadami Województwa.

2. Realizacja zapisów

Plany realizowane w latach 2002-2015.

3. Tematyka

Wojewódzkie plany gospodarowania odpadami określają działania na terenie danego województwa które:

- zapobiegają powstaniu odpadów lub ograniczają ilości powstających odpadów i ich negatywny wpływ na środowisko,
- zapewniają zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec ich powstaniu,

- zapewniają zgodny z zasadami ochrony środowiska proces unieszkodliwiania odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi.

4. Wskazanie finansowania

Źródłem finansowania planów gospodarowania odpadami są:

- środki własne przedsiębiorstw,
- budżety jednostek samorządu terytorialnego,
- fundusze ekologiczne,
- fundusze przedakcesyjne, strukturalne i fundusz spójności.

5. Działania przewidziane do realizacji

Większość działań przewidzianych w przedmiotowych planach, mających na celu właściwe postępowanie z odpadami będzie wpływać na poprawę stanu wód podziemnych i powierzchniowych. Główne działania mające wpływ na wody to:

- właściwa lokalizacja składowisk odpadów,
- odpowiednie zabezpieczenie techniczne oraz wyposażenie składowisk w infrastrukturę odpowiadającą normom,
- ograniczenie ilości odpadów biodegradowalnych w strumieniu odpadów trafiającym na składowiska,
- spełnienie unijnych norm dot. zmniejszenia ilości odpadów biodegradowalnych, segregacji odpadów oraz ich ponownego wykorzystania,
- podnoszenie świadomości ludności w zakresie gospodarki odpadami, czyli szeroko zakrojona edukacja.

Plany ochrony dla obszarów Natura 2000

1. Temat dokumentu

„Plan ochrony dla obszaru Natura 2000”.

2. Zatwierdzenie

Plan ochrony obszaru Natura 2000 ustanawia w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw środowiska. Projekt planu ochrony obszaru Natura2000 sporządza sprawujący nadzór nad obszarem tj. wojewoda w terminie 5 lat od dnia wyznaczenia tego obszaru, w uzgodnieniu z właściwymi miejscowo radami gmin.

3. Realizacja

Plan sporządza się na okres 20 lat.

4. Tematyka

- opis i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków,

- opis warunków zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków,
- wskazanie zadań ochronnych, z określeniem sposobu ich wykonania, rodzaju, zakresu i lokalizacji, na okres stosowany do potrzeb,
- określa zakres monitoringu przyrodniczego,
- zawiera opis przebiegu granic obszaru.

5. Działanie przewidziane do realizacji

Dokumentacja planistyczna do celów planu ochrony obszaru Natura 2000 obejmuje:

- zebranie materiałów niepublikowanych i opracowań publikowanych, przydatnych do sporządzenia projektu planu,
- analiza istniejących opracowań planistycznych pod kątem ich zgodności z ochroną obszaru Natura 2000,
- inwentaryzacja i ocena stanu siedlisk przyrodniczych oraz populacji gatunków roślin i zwierząt, dla ochrony których został wyznaczony obszar Natura 2000,
- sporządzenie wykazu rodzajów użytków gruntowych położonych na obszarze Natura 2000 w obrębie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin i zwierząt, dla ochrony których obszar ten został utworzony, z podaniem właścicieli i użytkowników wieczystych tych gruntów,
- określenie korytarzy ekologicznych umożliwiających przemieszczanie się gatunków zwierząt w obszarze Natura 2000 oraz łączących ten obszar z innymi obszarami przyrodniczymi w szczególności objętymi ochroną prawną,
- sformułowanie wytycznych do innych planów i programów mających związek z ochroną obszarów Natura 2000, w szczególności parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz planów urządzania lasów,
- opracowanie map.

12. Krótka charakterystyka działań zastosowanych w celu informowania społeczeństwa, opis wyników i dokonanych na tej podstawie zmian w planie

I tura konsultacji społecznych

Ramy czasowe i przedmiot

I tura konsultacji społecznych prowadzona była od dnia 22 grudnia 2006 r. do dnia 22 czerwca 2007 r. i dotyczyła „Harmonogramu i programu prac związanych ze sporządzaniem planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z zestawieniem działań, które należy przeprowadzić w drodze konsultacji społecznych". Konsultowany dokument przedstawiał harmonogram (termin rozpoczęcia, czas trwania i termin zakończenia) realizacji poszczególnych działań mających na celu opracowanie PGW. Konsultacje przeprowadzone zostały przez KZGW przy współudziale poszczególnych RZGW na obszarach ich działania.

Cel

Celem działań prowadzonych podczas I tury konsultacji społecznych było zebranie uwag, opinii i komentarzy do konsultowanego dokumentu oraz przybliżenie społeczeństwu wiedzy na temat RDW, przyczyn i poszczególnych etapów jej wdrażania, ze szczególnym uwzględnieniem ram czasowych i merytorycznych pierwszego cyklu planistycznego, jak również celów i skutków całego procesu planistycznego.

Adresaci

Założono, że na obszarach RZGW do aktywnego udziału w konsultacjach społecznych zostaną zaproszeni reprezentanci możliwie wielu grup interesów, które odczują skutki wdrożenia PGW. Wyodrębniono następujące grupy:

- administracja samorządowa,
- administracja rządowa,
- użytkownicy wód różnych sektorów,
- ekologiczne organizacje pozarządowe,
- inni.

Zapewniono również szeroko pojętemu społeczeństwu możliwość składania uwag do konsultowanego dokumentu.

Zastosowane działania

Konsultacje przeprowadzono za pomocą badań ankietowych, przy okazji posiedzeń Rady Gospodarki Wodnej Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego i Stałej Komisji ds. Udziału Społeczeństwa, spotkań konsultacyjnych organizowanych przez RZGW dla różnych środowisk oraz spotkań organizowanych przez różne instytucje i organizacje, w których uczestniczyli przedstawiciele RZGW. W ramach konsultacji zorganizowano 1 posiedzenie Rady Regionu, 1 posiedzenie Stałej Komisji oraz 1 wspólne posiedzenie Rady i Komisji. Zorganizowano łącznie 4 spotkania konsultacyjne dla różnych grup użytkowników w celu omówienia konsultowanego dokumentu. Podczas I tury konsultacji społecznych wykorzystano różnego rodzaju narzędzia wspierające proces konsultacji m.in. rozpowszechniano informacje na spotkaniach konsultacyjnych, opracowano i rozprowadzano plakaty, ulotki i broszury informacyjne, upowszechniano informacje o konsultacjach na portalu internetowym, rozpowszechniano informacje za pośrednictwem poczty elektronicznej i poczty tradycyjnej, publikowano artykuły w czasopismach. Ponadto zorganizowano I Krajowe Forum Wodne, w którym uczestniczyło 85 osób.

Podsumowanie wyników

I tura konsultacji społecznych dot. „Harmonogramu i programu prac …" była pierwszym etapem konsultacji w procesie sporządzania planów gospodarowania wodami w Polsce. Działania tego typu prowadzone były w odniesieniu do gospodarowania wodami po raz pierwszy na tak szeroką skalę. W efekcie uzyskano uwagi, które pozwoliły na lepsze przygotowanie się do kolejnych etapów konsultacji oraz zwiększenie efektywności podejmowanych działań poprzez weryfikację sposobu przeprowadzania konsultacji.

II tura konsultacji społecznych

Ramy czasowe i przedmiot

II tura konsultacji społecznych prowadzona była od dnia 22 grudnia 2007 r. do dnia 22 czerwca 2008 r. i dotyczyła „Przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej dla obszarów dorzeczy". Konsultowano dokument określający dla każdego obszaru dorzecza wstępną listę najważniejszych problemów, które mogą utrudnić osiągnięcie dobrego stanu wód na danym obszarze. Konsultacje przeprowadzane zostały przez KZGW wspierany przez poszczególne RZGW na obszarach ich działania.

Cel

Celem działań prowadzonych podczas II tury konsultacji społecznych było zebranie uwag, opinii i komentarzy do konsultowanego dokumentu oraz dalsze przekazywanie informacji o szeroko rozumianym procesie planowania w gospodarowaniu wodami w świetle prawodawstwa unijnego (RDW) oraz krajowego (ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne).

Adresaci

Podobnie jak w I turze konsultacji społecznych, niemożliwe było bezpośrednie zaangażowanie całego społeczeństwa w proces konsultacji, dlatego założono, że na obszarach RZGW konsultacje adresowane będą głównie do zainteresowanych stron. W II turze konsultacji społecznych przyjęto następujące grupy docelowe:

- administracja samorządowa,
- administracja rządowa,
- użytkownicy wód różnych sektorów,
- ekologiczne organizacje pozarządowe,
- inni.

Zapewniono również szeroko pojętemu społeczeństwu możliwość składania uwag do konsultowanego dokumentu.

Zastosowane działania

Konsultacje przeprowadzono za pomocą badań ankietowych, przy okazji posiedzeń Rady Gospodarki Wodnej Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego i posiedzeń Stałej Komisji ds. Udziału Społeczeństwa, spotkań konsultacyjnych organizowanych przez różne instytucje i organizacje, w których uczestniczyli przedstawiciele RZGW. Zwołano 2 spotkania Komisji ds. Udziału Społeczeństwa oraz 1 spotkanie Rady Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. Podczas II tury konsultacji wykorzystano ponownie różnego rodzaju narzędzia konsultacyjne: broszury, wystawy, artykuły w prasie, fora internetowe itp. Ponadto zorganizowano II Krajowe Forum Wodne, w którym uczestniczyło 320 osób, oraz wspierano konsultacje społeczne działaniami informacyjnymi i edukacyjnymi.

Podsumowanie wyników

Przy organizacji II tury konsultacji społecznych uwzględniono wnioski wynikające z I tury. Przeprowadzono więcej spotkań konsultacyjnych, podczas których pozyskiwano

uwagi do konsultowanego dokumentu, a w badaniach ankietowych uzyskano znacznie większy procent zwrotu ankiet niż w I turze. W efekcie konsultacje społeczne „Przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej dla obszarów dorzeczy" spotkały się z dużym zainteresowaniem społeczeństwa. Pozyskano ponad 5 tys. ankiet na temat istotnych problemów gospodarki wodnej oraz kilkadziesiąt uwag dotyczących zmian lub uzupełnienia konsultowanego dokumentu. Po zakończeniu II tury konsultacji społecznych wszystkie opinie zostały przeanalizowane i na ich podstawie wprowadzono zmiany w dokumencie, m.in. poszerzono listę istotnych problemów o dodatkowe problemy występujące na obszarach dorzeczy wskazane w trakcie konsultacji, zweryfikowano zasięg występowania istotnych problemów w zlewniach bilansowych.

III tura konsultacji społecznych

Ramy czasowe i przedmiot

III tura konsultacji społecznych prowadzona była od dnia22 grudnia 2008 r. do dnia 22 czerwca 2009 r. i dotyczyła m. in. „Projektu planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Ücker". Konsultowano dokumenty podsumowujące wszelkie informacje i działania, jakie należy przeprowadzić na obszarze danego dorzecza, aby do 2015 r. osiągnąć dobry stan wód. Konsultacje przeprowadzane były przez KZGW przy współudziale poszczególnych RZGW na obszarach ich działania.

Cel

Celem działań prowadzonych podczas III tury konsultacji społecznych było zebranie uwag, opinii i komentarzy do konsultowanych dokumentów.

Adresaci

Konsultacje społeczne przeprowadzono z przedstawicielami grup społecznych, na których wdrożenie planów może mieć wpływ. Poszczególne grupy adresatów zostały określone już we wcześniejszych turach konsultacji, co miało zapewnić porównywalność wyników.

Wyodrębnione zostały następujące grupy adresatów:

- administracja samorządowa,
- administracja rządowa,
- użytkownicy wód różnych sektorów,
- ekologiczne organizacje pozarządowe,
- inni.

Zapewniono również szeroko pojętemu społeczeństwu możliwość składania uwag do konsultowanych dokumentów.

Zastosowane działania

Podczas konsultacji społecznych przeprowadzono działania konsultacyjne oraz działania informacyjne, promocyjne oraz edukacyjne wspierające proces konsultacji.

W ramach działań konsultacyjnych przeprowadzono głównie badania ankietowe, zorganizowano posiedzenia Rady Gospodarki Wodnej Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego i Stałej Komisji ds. Udziału Społeczeństwa oraz spotkania konsultacyjne. W celu zaopiniowania konsultowanych dokumentów zorganizowano 1 wspólne posiedzenia Rady i Stałej Komisji zorganizowanych przez RZGW. Podczas III tury konsultacji społecznych odbyło się 6 spotkań, tzw. Regionalnych Forów Konsultacyjnych. Zorganizowano również III Krajowe Forum Wodne, w którym uczestniczyło około 280 osób. Zastosowano wiele dodatkowych działań wspierających proces konsultacji, tj:

- działania informacyjne i promocyjne:
  - opracowanie i rozpowszechnienie materiałów informacyjnych (broszury informacyjne, ankieta, plakat, mapa, spoty informacyjno-promocyjno-reklamowe),
  - wysyłanie drogą mailową informacji nt. konsultacji społecznych i związanych z nimi wydarzeń,
  - udostępnienie informacji m.in. na stronie internetowej KZGW, RZGW,
  - publikacje artykułów w czasopismach,
  - zorganizowanie paneli dyskusyjnych i konferencji prasowych,
  - udzielenie wywiadów przez przedstawicieli KZGW i RZGW,
  - uruchomienie specjalnych linii telefonicznych.
- działania edukacyjne:
  - zorganizowanie i udział w szkoleniach, seminariach, sympozjach i innych spotkaniach w celu dotarcia do użytkowników z informacją nt. procesu i przedmiotu konsultacji społecznych.

Podsumowanie wyników

Konsultacje społeczne projektów PGW spotkały się z bardzo dużym zainteresowaniem społeczeństwa. W efekcie pozyskano ok. 4500 ankiet na temat projektów planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce oraz ok. 3000 propozycji i sugestii dotyczących zmian konsultowanego dokumentu. Po zakończeniu III tury konsultacji społecznych wszystkie opinie zostały dokładnie przeanalizowane i na ich podstawie wprowadzono zmiany w niniejszym PGW. Najważniejsze z nich zestawiono poniżej:

- w rozdziale 1 uzupełniono skróty i pojęcia występujące w treści dokumentu,
- w rozdziale 2 zmieniono zakres i strukturę rozdziału,
- rozdział 3 uzupełniono o ogólną charakterystykę obszaru dorzecza (powierzchnia, położenie na tle Polski, położenie wg podziału administracyjnego, struktura użytkowania gruntów, opis sieci rzecznej, ukształtowanie powierzchni terenu oraz charakterystyka zasobów wód podziemnych),
- w rozdziale 4 uporządkowano strukturę rozdziału,
- w rozdziale 5 opisano warunki klimatyczne w odniesieniu do obszaru dorzecza,
- w rozdziale 6 usunięto wykaz części wód powierzchniowych do bytowania ryb, skorupiaków i mięczaków w warunkach naturalnych,
- w rozdziale 8 wskazano cele środowiskowe dla JCWPd oraz poszerzono zakres rozdziału o odstępstwa od celów środowiskowych (derogacje) wyjaśniając, czym są derogacje i w jakich przypadkach są możliwe do zastosowania,
- rozdział 10 uzupełniono o informacje dotyczące harmonogramu wdrożenia proponowanych programów działań i ich kosztów; ponadto wyjaśniono, co zawierają działania podstawowe z grupy A i B oraz koszty działań A, B i uzupełniających,
- rozdział 11 uzupełniono o analizę powiązań wskazanych dokumentów planistycznych z celami RDW; uzupełniono wykaz o brakujące dokumenty wskazane w trakcie konsultacji społecznych oraz uaktualniono zakres zadań scharakteryzowanych dokumentów planistycznych i rozwojowych,
- w rozdziale 12 uszczegółowiono informacje z zakresu konsultacji społecznych, w tym: grupy adresatów które wzięły udział w III turze konsultacji społecznych, działania jakie zastosowano podczas półrocznych konsultacji nt. projektów planów gospodarowania wodami. Dodatkowo zamieszczono wykaz zmian, jakie wprowadzono w ostatecznej wersji dokumentu na podstawie wyników konsultacji społecznych,
- rozdział 13 uszczegółowiono w zakresie organów właściwych ds. gospodarki wodnej o Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, marszałków województw, dyrektorów wojewódzkich zarządów melioracji i urządzeń wodnych, wojewodów oraz starostów, wraz z charakterystyką ich kompetencji zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne,
- w rozdziale 14 wskazano instytucje kompetentne do udzielania informacji z zakresu monitoringu wód powierzchniowych, podziemnych oraz obszarów chronionych.

13. Wykaz właściwych władz

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, głównymi organami właściwymi w sprawach gospodarowania wodami są: minister właściwy ds. gospodarki wodnej, oraz Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Ponadto jako organ właściwy ds. gospodarki morskiej wskazany jest Minister Infrastruktury.

Poniżej zestawiono organy właściwe w sprawach gospodarowania wodami oraz akty prawne, na mocy których powołuje się właściwe władze.

Tabela 3. Zestawienie organów właściwych w sprawach gospodarowania wodami

Organ	Adres	Strona www
Minister Środowiska	ul. Wawelska 52/54 00-922 Warszawa tel. +48 22 57-92-900	www.mos.gov.pl
Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej	ul. Grzybowska 80/82 00-844 Warszawa tel. +48 22 37 20 210	www.kzgw.gov.pl
Minister Infrastruktury	ul. Chałubińskiego 4/6, 00-928 Warszawa tel. +48 22 630-10-00	www.mi.gov.pl
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi	ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa tel. +48 22 623 10 00	www.minrol.gov.pl

Tabela 4. Zestawienie aktów prawnych powołujących właściwe władze oraz określające ich zakres działania

Organ	Prawna podstawa działania	
Minister Środowiska	Zarządzenie nr 134 Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2008 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwu Środowiska	M.P. Nr 92, poz. 789, z późn. zm.
	Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska	Dz. U. Nr 216, poz. 1606
	Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej	Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.
	Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne	Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.

Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej	Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie nadania statutu Krajowemu Zarządowi Gospodarki Wodnej	Dz. U. Nr 108, poz. 744, z późn. zm.
	Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne	Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.
Minister Infrastruktury	Zarządzenie nr 136 Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 listopada 2007 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwu Infrastruktury	M. P. Nr 90, poz. 980, z późn. zm.
	Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej	Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1502, z późn. zm.
	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Infrastruktury oraz zniesienia Ministerstwa Budownictwa, Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Ministerstwa Transportu	Dz. U. Nr 216, poz. 1589
	Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej	Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Zarządzenie nr 141 Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi	M. P. Nr 97, poz. 1074, z późn. zm.
	Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Dz. U. Nr 216, poz. 1599
	Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej	Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.
	Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne	Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.

Minister Środowiska

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne minister właściwy do spraw gospodarki wodnej składa Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej, co dwa lata, nie później niż do 30 czerwca, informacje o gospodarowaniu wodami dotyczącą:

- stanu zasobów wodnych państwa,

- stanu wykorzystywania zasobów wodnych,
- realizowania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
- współpracy międzynarodowej na wodach granicznych i realizacji umów w tym zakresie,
- utrzymywania wód powierzchniowych oraz urządzeń wodnych,
- prowadzonych inwestycji,
- stanu ochrony ludności i mienia przed powodzią lub suszą.

Ponadto zgodnie z art. 89 ust. 4 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne minister właściwy do spraw gospodarki wodnej sprawuje nadzór nad działalnością Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w szczególności w zakresie:

- zatwierdzania programów realizacji zadań związanych z utrzymywaniem wód lub urządzeń wodnych oraz inwestycji w gospodarce wodnej,
- zatwierdzania corocznego sprawozdania, o którym mowa w art. 91 ustawy dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne,
- zatwierdzania planu kontroli gospodarowania wodami wykonywanej przez Prezesa Krajowego Zarządu,
- polecania przeprowadzenia kontroli nieujętych w planie kontroli.

Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej

Zgodnie z art. 89 oraz art. 90 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej jest centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach gospodarowania wodami, a w szczególności w sprawach zarządzania wodami oraz korzystania z wód i wykonuje zadania określone ww. ustawą, a w szczególności:

- opracowuje projekty planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
- opracowuje program wodno-środowiskowego kraju,
- opracowuje projekt planu ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze kraju, z uwzględnieniem podziału na obszary dorzeczy,
- uzgadnia projekty warunków korzystania z wód regionu wodnego,
- prowadzi kataster wodny dla obszaru państwa, z uwzględnieniem podziału na obszary dorzeczy,
- sprawuje nadzór nad działalnością dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej, a w szczególności kontrolowanie ich działań, zatwierdzanie planów działalności oraz sprawozdań z ich wykonania, a także zlecanie przeprowadzenia doraźnej kontroli gospodarowania wodami w regionie wodnym,
- sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej oraz państwowej służby hydrogeologicznej,

- reprezentuje Skarb Państwa w stosunku do mienia związanego z gospodarką wodną określonego ustawą,
- programuje, planuje i nadzoruje realizację zadań związanych z utrzymywaniem wód lub urządzeń wodnych oraz inwestycji w gospodarce wodnej,
- uzgadnia, w części dotyczącej gospodarki wodnej, projekty list programów priorytetowych Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, o których mowa w art. 415 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Pełni on funkcję organu wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do marszałków województw i dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej, w sprawach określonych ustawą (art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne).

Prezes KZGW wykonuje prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa, w stosunku do wód istotnych dla kształtowania zasobów wodnych oraz ochrony przeciwpowodziowej, w szczególności wód podziemnych oraz śródlądowych wód powierzchniowych:

- w potokach górskich i ich źródłach,
- w ciekach naturalnych, od źródeł do ujścia, o średnim przepływie z wielolecia równym lub wyższym od 2,0 m^3/s w przekroju ujściowym,
- w jeziorach oraz sztucznych zbiornikach wodnych, przez które przepływają cieki, o których mowa w lit. b,
- granicznych,
- w śródlądowych drogach wodnych (art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne).

Zgodnie z art. 90 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne działania w zakresie gospodarowania wodami morskich wód wewnętrznych i wodami morza terytorialnego Prezes Krajowego Zarządu wykonuje we współpracy z właściwymi organami administracji morskiej.

Prezes KZGW prowadzi kataster wodny dla obszaru państwa z uwzględnieniem podziału państwa na obszary dorzeczy i regiony wodne (art. 154 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne).

Prezes KZGW oraz dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej wykonują kontrolę gospodarowania wodami zgodnie z art. 156 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne w zakresie:

- stanu realizacji planów i programów dotyczących gospodarki wodnej, ustalonych na podstawie ustawy,
- korzystania z wód,

- przestrzegania warunków ustalonych w decyzjach wydanych na podstawie ustawy,
- utrzymania wód oraz urządzeń wodnych,
- przestrzegania nałożonych na właścicieli gruntów obowiązków oraz ograniczeń,
- przestrzegania warunków obowiązujących w strefach i obszarach ochronnych ustanowionych na podstawie ustawy,
- przestrzegania warunków obowiązujących na wałach przeciwpowodziowych oraz na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią,
- stanu zabezpieczenia przed powodzią oraz przebiegu usuwania skutków powodzi związanych z utrzymaniem wód oraz urządzeń wodnych,
- ustawiania i utrzymywania stałych urządzeń pomiarowych na brzegach i w wodach,
- wykonywania w pobliżu urządzeń wodnych robót lub czynności, które mogą zagrażać tym urządzeniom lub spowodować ich uszkodzenie,
- usuwania szkód związanych z ruchem zakładu górniczego w zakresie gospodarki wodnej.

Ze środków budżetu państwa w części dotyczącej gospodarki wodnej, będących w dyspozycji Prezesa KZGW, finansowane jest:

- utrzymywanie bieżącej działalności państwowej służby hydrologiczno - meteorologicznej oraz państwowej służby hydrogeologicznej,
- utrzymywanie, odbudowa, rozbudowa, przebudowa i rozbiórka podstawowej sieci obserwacyjno-pomiarowej państwowej służby hydrologiczno - meteorologicznej oraz systemu gromadzenia, przetwarzania i wymiany danych,
- utrzymywanie, odbudowa, rozbudowa, przebudowa i rozbiórka hydrogeologicznych urządzeń pomiarowych państwowej służby hydrogeologicznej,
- utrzymywanie i rozwój komórek metodycznych,
- opracowywanie danych oraz informacji hydrologiczno-meteorologicznych i hydrogeologicznych,
- opracowywanie i publikowanie ostrzeżeń, ogólnych prognoz oraz komunikatów hydrologicznych i meteorologicznych, biuletynów, a także roczników hydrologicznych, meteorologicznych i hydrogeologicznych (art. 109 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne).

Organem opiniodawczo-doradczym Prezesa KZGW jest Krajowa Rada Gospodarki Wodnej (art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne).

Członków Krajowej Rady powołuje minister właściwy do spraw gospodarki wodnej na wniosek Prezesa KZGW spośród osób zgłoszonych przez ogólnopolskie organizacje

zrzeszające jednostki samorządu terytorialnego, uczelnie, jednostki naukowo-badawcze i organizacje społeczne, gospodarcze, ekologiczne związane z gospodarką wodną (art. 97 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne).

Tworzy się także rady gospodarki wodnej regionów wodnych jako organy opiniodawczo-doradcze dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej (art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne). Rada regionu składa się z 30 członków zgłoszonych przez organy samorządu terytorialnego, organizacje gospodarcze, rolnicze, rybackie oraz społeczne związane z gospodarką wodną, a także przez zakłady korzystające z wód oraz właścicieli wód nie należących do Skarbu Państwa (art. 100 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne). Członków rady regionu powołuje Prezes KZGW na wniosek dyrektora RZGW na okres 4 lat.

Organy współpracujące z Prezesem KZGW w zakresie wdrażania RDW zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Organy współpracujące z Prezesem KZGW w zakresie wdrażania RDW

Nazwa właściwych władz	Nazwa organów współpracujących
Prezes KZGW	Minister Środowiska, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Minister Gospodarki, Minister Zdrowia, Minister Infrastruktury, Główny Inspektor Sanitarny, Główny Inspektor Ochrony Środowiska, wojewódzki inspektor ochrony środowiska, wojewódzki inspektor sanitarny, wojewodowie, marszałkowie.

Dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej

Prezesowi KZGW podlegają dyrektorzy RZGW (art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne).

Akty prawne regulujące działalność RZGW:

- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne,
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz. U. Nr 126 poz. 878, oraz z 2010 r. Nr 130, poz. 874).

Poniżej przedstawiono w tabelach podległość dyrektorów RZGW oraz akty prawne ustanawiające statuty RZGW.

Tabela 6. Podległość dyrektora RZGW, siedziba oraz strona www

Nazwa organu	Nazwa i adres organu podległego	Dane kontaktowe i strona www instytucji podległej
Prezes KZGW	Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie	ul. Tama Pomorzańska 13 A 70-030 Szczecin www.rzgw.szczecin.pl

Tabela 7. Akt prawny ustanawiający statut RZGW oraz przynależne regiony wodne

Nazwa RZGW	Nadanie statutu	Przynależne regiony wodne
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie	Zarządzenie nr 90 Ministra Środowiska z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie nadania statutu RZGW w Szczecinie (Dz. U. MŚ i GIOŚ z 2007 r. Nr 2, poz. 25, z późn. zm.)	region Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, region wodny Ucker

Do zadań dyrektora regionalnego zarządu zgodnie z art. 92 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne należy w szczególności:

- sporządzanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i ocen ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych w regionie wodnym,
- opracowywanie warunków korzystania z wód regionu wodnego,
- opracowywanie analiz ekonomicznych związanych z korzystaniem z wód w regionie wodnym,
- sporządzanie i prowadzenie wykazów obszarów chronionych na podstawie przepisów ustawy oraz przepisów odrębnych,
- opracowywanie studiów ochrony przeciwpowodziowej w regionie wodnym,
- opracowywanie projektów planów ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego,
- koordynowanie działań związanych z ochroną przed powodzią oraz suszą w regionie wodnym, w szczególności prowadzenie ośrodków koordynacyjno - informacyjnych ochrony przeciwpowodziowej,
- prowadzenie katastru wodnego dla regionu wodnego,
- występowanie na prawach strony w postępowaniach administracyjnych, prowadzonych na podstawie przepisów ustawy, w sprawach dotyczących regionu wodnego,
- wykonywanie kontroli gospodarowania wodami,

- planowanie przedsięwzięć związanych z odbudową ekosystemów zdegradowanych przez eksploatację zasobów wodnych,
- uzgadnianie, w zakresie przedsięwzięć dotyczących gospodarki wodnej na terenie regionu, projektów list przedsięwzięć priorytetowych przedkładanych przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, o których mowa w art. 414 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
- opiniowanie projektów gminnych, powiatowych i wojewódzkich planów gospodarki odpadami w zakresie ochrony zasobów wodnych,
- opiniowanie, w odniesieniu do bezpośrednich zagrożeń szkodą w wodach i szkody w wodach, decyzji o których mowa w art. 13 ust. 3 oraz art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska

Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest centralnym organem administracji rządowej, powołanym do kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badania stanu środowiska, nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw środowiska. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287, z późn. zm.), do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska między innymi należą:

- kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym użytkowaniu zasobów przyrody, sposobu prowadzenia ewidencji wód powierzchniowych lub ich części, stanowiących własność publiczną, istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa,
- kontrola przestrzegania decyzji ustalających warunki korzystania ze środowiska,
- udział w postępowaniu dotyczącym lokalizacji inwestycji,
- udział w przekazywaniu do eksploatacji obiektów, które mogą pogorszyć stan środowiska, oraz urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem,
- kontrola eksploatacji urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem,
- podejmowanie decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska lub naruszaniem warunków korzystania ze środowiska,
- współdziałanie w zakresie ochrony środowiska z innymi organami kontrolnymi, organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz organami administracji państwowej i rządowej, obrony cywilnej, a także organizacjami społecznymi,

- organizowanie i koordynowanie państwowego monitoringu środowiska, prowadzenie badań jakości środowiska, obserwacji i oceny jego stanu oraz zachodzących w nim zmian,
- opracowywanie i wdrażanie metod analityczno-badawczych i kontrolno-pomiarowych,
- inicjowanie działań tworzących warunki zapobiegania poważnym awariom oraz usuwania ich skutków i przywracania środowiska do stanu właściwego,
- uzgadnianie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi

Starostowie

Organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do starostów jest właściwy dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej, zgodnie z przepisami art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne.

Do ich zadań, zgodnie z ww. ustawą należy między innymi:

- ustalanie na wniosek mającego interes prawny lub faktyczny linii brzegu dla wód (art. 15 ust. 2 pkt 3),
- dokonywanie podziału kosztów ponoszonych na utrzymywanie tworzących brzeg wody budowli lub murów niebędących urządzeniami wodnymi (art. 21 ust. 2),
- ustanawianie strefy ochronnej urządzeń pomiarowych służb państwowych, na wniosek właściwej służby, określając zakazy, nakazy, ograniczenia oraz obszary, na których obowiązują (art. 107 ust. 6),
- wydawanie pozwoleń wodnoprawnych (art. 140 ust. 1),
- zatwierdzanie statutu spółki, w przypadku niezgodności statutu z prawem starosta wzywa do usunięcia niezgodności statutu z prawem w określonym terminie, a jeżeli niezgodności nie zostaną usunięte – odmawia, w drodze decyzji, jego zatwierdzenia (art. 165 ust. 3),
- włączanie zakładu do spółki, na wniosek spółki wodnej lub zainteresowanego zakładu, jeżeli jest to uzasadnione celami, dla których spółka została utworzona (art. 168),
- nadzór i kontrola nad działalnością spółek wodnych (art. 178).

Marszałkowie województw

Organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do marszałków województw jest Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, zgodnie z przepisami art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne.

Marszałkowie województw realizują m.in. zadania z zakresu administracji rządowej wynikające z przepisów ww. ustawy.

Do ich zadań zgodnie z art. 140 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne należy:

- wydawanie pozwoleń wodnoprawnych:
  - jeżeli szczególne korzystanie z wód, wykonywanie urządzeń wodnych lub eksploatacja instalacji bądź urządzeń wodnych są związane z przedsięwzięciami lub instalacjami, o których mowa w art. 378 ust. 2a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
  - o których mowa w art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, jeżeli dotyczą korzystania z wód i wykonywania urządzeń wodnych w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących, będących przedsięwzięciem, dla którego sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko jest wymagane,
  - na wykonanie urządzeń wodnych zabezpieczających przed powodzią,
  - na przerzuty wody i wykonanie niezbędnych do tego urządzeń wodnych,
  - na wprowadzanie do wód powierzchniowych substancji hamujących rozwój glonów,
  - o których mowa w art. 122 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne,
  - na wydobywanie z wód powierzchniowych kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów,
  - na wprowadzanie do urządzeń kanalizacyjnych ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska określone w przepisach wydanych na podstawie art. 45a ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, pochodzących z eksploatacji instalacji związanej z przedsięwzięciami, o których mowa w art. 378 ust. 2a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
  - wszystkie, o których mowa w art. 122 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, wymagane dla przedsięwzięcia, jeżeli jest organem właściwym do wydania jednego z tych pozwoleń,
  - na wspólne korzystanie z wód, o którym mowa w art. 130 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, jeżeli jest organem właściwym do wydania pozwolenia wodnoprawnego dla jednego z zakładów.

Dyrektorzy wojewódzkich zarządów melioracji i urządzeń wodnych

Wojewódzkie zarządy melioracji i urządzeń wodnych działają na podstawie niżej wymienionych aktów prawnych:

- ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne,
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.).

Wojewódzkie zarządy melioracji i urządzeń wodnych realizują, w imieniu marszałka województwa, zadania wynikające z wykonywania przez marszałka województwa praw właścicielskich w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa, istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa oraz w stosunku do pozostałych wód nie podlegających zarządzaniu przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej lub dyrektorów parków narodowych.

Minister Infrastruktury

Minister Infrastruktury jest ministrem właściwym ds. gospodarki morskiej.

Dział gospodarki morskiej obejmuje sprawy wskazane w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.), do których należą sprawy:

- transportu morskiego i żeglugi morskiej,
- obszarów morskich,
- portów i przystani morskich,
- ochrony środowiska morskiego.

Minister Infrastruktury jest organem nadrzędnym w stosunku do dyrektorów urzędów morskich oraz dyrektorów urzędów żeglugi śródlądowej.

Kompetencje i terytorialny zakres działania organów administracji morskiej określa art. 42 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1502, z późn. zm.):

- do organów administracji morskiej należą sprawy z zakresu administracji rządowej związane z korzystaniem z morza w zakresie unormowanym ustawą i innymi ustawami,
- w szczególności do organów administracji morskiej należą sprawy:
  - bezpieczeństwa żeglugi morskiej,
  - korzystania z dróg morskich oraz portów i przystani morskich,
  - bezpieczeństwa związanego z badaniami, rozpoznawaniem i eksploatacją zasobów mineralnych dna morskiego,

- ochrony środowiska morskiego przed zanieczyszczeniem wskutek korzystania z morza oraz przez zatapianie odpadów i innych substancji w zakresie nieuregulowanym przepisami prawa geologicznego i górniczego,
- uzgadniania decyzji w sprawie wydawania pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń budowlanych na obszarze pasa technicznego, morskich portów i przystani, morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego, jak również wszelkich innych decyzji dotyczących zagospodarowania tego pasa,
- budowy, utrzymywania i ochrony umocnień brzegowych, wydm i zalesień ochronnych w pasie technicznym,
- wyznaczania dróg morskich, kotwicowisk i badania warunków ich żeglowności,
- wydawania oraz uzgadniania decyzji wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 września 2002 r. o portowych urządzeniach do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków (Dz. U. Nr 166, poz. 1361, z późn. zm.),
- sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej,
- budowy i utrzymywania obiektów infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i przystani morskich,
- planowania rozwoju portów i przystani morskich,
- monitorowania i informowania o ruchu statków,
- nadzoru nad wprowadzonymi do obrotu lub oddanymi do użytku wyrobami wyposażenia morskiego oraz rekreacyjnymi jednostkami pływającymi, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2010 r. Nr 138, poz. 935),
- zarządu nad morzem terytorialnym i morskimi wodami wewnętrznymi oraz nad gruntami pokrytymi tymi wodami, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Zgodnie z art. 78 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne minister właściwy do spraw rozwoju wsi określa w drodze rozporządzenia sposób:

- prowadzenia ewidencji: śródlądowych wód powierzchniowych lub ich części, stanowiących własność publiczną, istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, urządzeń melioracji wodnych, oraz zmeliorowanych gruntów,
- ustalania obszaru, na który wywierają korzystny wpływ urządzenia melioracji wodnych szczegółowych.

Współpraca międzynarodowa

Zarówno organy właściwe do spraw gospodarki wodnej jak i inne reprezentujące Polski rząd prowadzą współpracę międzynarodową zarówno z krajami należącymi do Wspólnoty Europejskiej jak również spoza niej. Współpraca odbywa się na podstawie umów międzynarodowych pomiędzy państwami, których dotyczy.

W poniższych tabelach zestawiono umowy dwustronne oraz wielostronne.

Tabela 8. Umowy dwustronne

Państwo	Nazwa umowy	Data podpisania
Republika Federalna Niemiec	Umowa między RP a RFN o współpracy w dziedzinie gospodarki wodnej na wodach granicznych	19.05.1992 (Dz. U. z 1997 r. Nr 11, poz. 56)

Tabela 9. Umowy wielostronne

Umowa	Data podpisania	Data ratyfikacji i/lub wejścia w życie dla Polski
Konwencja o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych sporządzona w Helsinkach dnia 17 marca 1992 r.	18.03.1992	(Dz. U. z 2003 r. Nr 78, poz. 702) Informacja o ratyfikacji (Dz. U. z 2003 r. Nr 78, poz. 703)

14. Punkty kontaktowe i procedury pozyskiwania źródłowej dokumentacji i informacji wykorzystanej do sporządzenia PGW

Punkty kontaktowe pozyskiwania źródłowej dokumentacji i informacji z zakresu planów gospodarowania wodami, w szczególności danych dotyczących działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń, łącznie z wymogiem uprzedniego uzyskania zezwolenia na sztuczne zasilanie lub uzupełnienie części wód podziemnych oraz działań związanych z ochroną wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł punktowych.

Organem właściwym do udzielania informacji z zakresu PGW jest Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Informacje adresowe podano poniżej.

Tabela 10. Dane adresowe KZGW

Organ	Adres	Strona www
Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej	ul. Grzybowska 80/82 00-844 Warszawa tel. +48 22 37 20 210	www.kzgw.gov.pl

Instytucjami wspierającymi KZGW jest regionalny zarząd gospodarki wodnej właściwy na obszarze dorzecza. Informacje adresowe podano poniżej.

Tabela 11. Dane adresowe RZGW na obszarze dorzecza Ücker

Nazwa instytucji	Dane kontaktowe i strona www
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie	ul. Tama Pomorzańska 13 A 70-030 Szczecin www.rzgw.szczecin.pl

Punkty kontaktowe pozyskiwania aktualnych danych monitoringu wód powierzchniowych, podziemnych oraz obszarów chronionych zgodnie z art. 8 i załącznikiem V RDW.

Organem właściwym do udzielania informacji z zakresu monitoringu wód powierzchniowych, podziemnych oraz obszarów chronionych jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Informacje adresowe podano poniżej.

Tabela 12. Dane adresowe GIOŚ

Organ	Adres	Strona www
Główny Inspektor Ochrony Środowiska	ul. Wawelska 52/54 00-922 Warszawa tel. +48 22 825 41 29	www.gios.gov.pl

Procedury pozyskiwania źródłowej informacji

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko organ administracji zobowiązany jest do udostępnienia każdemu informacji o środowisku i jego ochronie znajdujących się w jego posiadaniu lub które są dla nich przeznaczone. Udostępnienie informacji następuje w formie ustnej, pisemnej, wizualnej, dźwiękowej, elektronicznej lub w innej formie (art. 9 ust. 2 ww. ustawy). Ponadto organ administracyjny informuje na wniosek podmiotu żądającego informacji, o miejscu, w którym znajdują się dane na temat metod przeprowadzania pomiarów, w tym sposobów poboru i przekazania próbek oraz sposobu interpretacji uzyskanych danych, które posłużyły do wytworzenia udostępnianej informacji (art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko). Udostępnienie informacji następuje na pisemny wniosek, chyba że informacja ta nie wymaga wyszukiwania. Rodzaj informacji, która może być udostępniona reguluje art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i są to między innymi materiały dotyczące środków takich jak: środki administracyjne, polityki, przepisy prawa dotyczące środowiska i gospodarki wodnej, plany, programy oraz porozumienia w sprawie ochrony środowiska, a także działania wpływające lub mogące wpłynąć na elementy środowiska takich jak np. woda, powierzchnia ziemi, klimat, powietrze itp. oraz środki i działania, które mają na celu ochroną tych elementów. Organ administracyjny udostępnia niniejsze informacje bez zbędnej zwłoki, nie później niż w ciągu miesiąca od dnia otrzymania wniosku.

Dane o dokumentach zawierających informację o środowisku i jego ochronie zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko). Zgodnie z art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko zamieszcza się między innymi takie dane jak: informacje o projektach dokumentów np.

polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie gospodarki wodnej oraz o projektach zmian tych dokumentów, przed skierowaniem do postępowania z udziałem społeczeństwa, informacje o odstąpieniu bądź konieczności przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o prognozach oddziaływania na środowisko itp.

15. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Ücker

Podstawa prawna:

- *ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.),*
- *dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 6, str. 157).*

Ustalenia zawarte w Prognozie oddziaływania na środowisko

Zgodnie z wymogami art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko projekty dokumentów takich jak: „(…) plany lub programy w dziedzinie (...) gospodarki wodnej (...)" wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz sporządzenia Prognoz oddziaływania na środowisko. Obowiązek ten dotyczył również analizowanego „Projektu Planu gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Ücker".

Opracowanie Prognozy oddziaływania na środowisko stanowiło jeden z etapów procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Ücker.

Ponieważ w dokumencie Planu nie przewidziano żadnych działań dla terenu obszaru dorzecza Ücker, zatem nie było możliwości przeprowadzenia w ramach Prognozy analizy i oceny przewidywanych znaczących oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska i zabytki.

W związku z powyższym nie ma żadnych działań w obrębie dorzecza, które mogłyby mieć znaczący negatywny wpływ na istniejące i proponowane obszary Natura 2000, jak również występujące tam siedliska i gatunki. Ponadto nie może być mowy o negatywnym oddziaływaniu na inne obszary chronione oraz istniejące korytarze ekologiczne i obszary węzłowe.

W dokumencie Prognozy nie wskazano wniosków i zaleceń odnośnie projektu Planu dla tego dorzecza.

W ramach Prognozy przedstawiono aktualny stan środowiska analizowanego dorzecza, oparty na danych opublikowanych w raportach charakteryzujących jakość środowiska, raportach wskaźnikowych oraz w innych źródłach oraz opisano cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i krajowym.

Z uwagi na brak propozycji działań w ocenianym planie dla obszaru dorzecza Ücker, bezzasadne jest szukanie rozwiązań alternatywnych.

Opinie właściwych organów (Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Główny Inspektor Sanitarny)

Zgodnie z przepisami art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska i Głównym Inspektorem Sanitarnym.

W piśmie (z dnia 30.01.2009 r. znak: DOOŚ-073/322/2008/MK) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przedstawił zakres Prognozy, wskazując potrzebę opracowania dokumentu zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Ponadto wskazał potrzebę by w Prognozie:

- określić wpływ zapisów Planu na stan i funkcjonowanie obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a w szczególności na stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz integralność i spójność obszarów Natura 2000, a zwłaszcza siedlisk i gatunków wodnych i zależnych od wody, uwzględnić zarówno obszary wyznaczone jak i projektowane oraz potencjalne. Ponadto szczegółową uwagę poświęcić ekosystemom, siedliskom i gatunkom wodnym i zależnym od wody, a także korytarzom ekologicznym,
- zaproponować stosownie do skali projektu dokumentu, kierunki działań i rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
- przedstawić propozycje przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej prowadzenia,
- przedstawić rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych,
- zawrzeć informację o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

Ponadto Główny Inspektor Sanitarny w piśmie z dnia 08.01.2009 r., znak: GIS-HŚ-NZ-073-25-1/DS/08/09 zaakceptował zaproponowany przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zakres Prognozy, zwracając uwagę na potrzebę przeanalizowania oddziaływania na zdrowie ludzi.

Po opracowaniu *Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza* Ücker, przedmiotowy dokument wraz z projektem Planu został przedłożony Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska i Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu do opiniowania, zapewniając jednocześnie wypełnienie zobowiązań art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W dniu 30 lipca 2009 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wydał opinię znak: DOOŚ-073/850/668/09/MK w przedmiotowej sprawie. Z uwagi na fakt, iż opinia zawierająca uwagi wpłynęła po ustawowym terminie i po zakończeniu realizacji ostatecznej wersji Prognozy, uniemożliwiło to uwzględnienie uwag w treści Prognozy. Sugestie odnośnie projektu Planu zawarte w opinii GDOŚ zostały uwzględnione w ostatecznym dokumencie Planu.

Główny Inspektor Sanitarny wydał pozytywną opinię do przedstawionych dokumentów.

Zgłoszone uwagi i wnioski

Poza prowadzonymi w okresie od dnia 22 grudnia 2008 r. do dnia 22 czerwca 2009 r. konsultacjami społecznymi projektu Planu, o których mowa w rozdziale 12, w okresie od dnia 21 maja do dnia 11 czerwca 2009 r. odbyły się konsultacje społeczne w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Informacja o przystąpieniu do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz postępowaniu z udziałem społeczeństwa dla projektu Planu została zamieszczona na stronie internetowej KZGW oraz poszczególnych regionalnych zarządów gospodarki wodnej. W trakcie konsultacji istniała możliwość zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy, którą stanowiły:

- projekt Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Ücker,
- opinie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- Prognoza oddziaływania na środowisko opracowana dla projektu Planu.

Dokumentacja, o której mowa powyżej została wyłożona do wglądu w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej oraz zamieszczona na stronie internetowej www.kzgw.gov.pl.

Uwagi i wnioski mogły być wnoszone w formie pisemnej, ustnej do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w formie pisemnej wpłynęło 5 uwag z kategorii ogólne (z czego 3 zostały uwzględnione) oraz 3 uwagi z kategorii szczegółowe (z czego 3 zostały uwzględnione).

W ramach kategorii: uwagi ogólne, nie uwzględniono dwóch uwag nawiązujących do obszerności poszczególnych rozdziałów oraz braku analizy wyceny kosztów programów działań, wyjaśniając sposób takiego sporządzania dokumentów oraz ich zakres. Pozostałe 3 uwagi zostały uwzględnione, poprzez naniesienie zaproponowanych zmian w treści dokumentów.

W ramach kategorii: uwagi szczegółowe do Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Ücker uwzględniono wszystkie uwagi zmieniając niektóre zapisy dokumentu. Na podstawie niniejszych uwag wprowadzono do dokumentu Prognozy zweryfikowany zapis dotyczący położenia dorzecza w odpowiednim regionie wodnym. Ponadto skorygowano zapisy dotyczące warunków glebowych w obrębie dorzecza oraz gatunków i obszarów Natura 2000 występujących na analizowanym terenie. Uwagi i sugestie wnoszone w ramach konsultacji społecznych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dotyczyły wyłącznie dokumentu Prognozy.

Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Analizując projekt Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Űcker na poziomie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko nie stwierdzono występowania znaczącego negatywnego oddziaływania o charakterze transgranicznym.

Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Ze względu na fakt, iż oceniany Plan gospodarowania wodami nie przewidywał żadnych działań na terenie obszaru dorzecza Ücker, zaproponowanie metod analiz realizacji postanowień planu było niemożliwe.

16. Literatura

1. **Błachuta J., Jarząbek A. i in. 2006.** Weryfikacja wskaźników dla przeprowadzenia oceny stanu ilościowego i morfologicznego jednolitych części wód powierzchniowych wraz ze zmianą ich wartości progowych dla uściślenia wstępnego wyznaczenia silnie zmienionych części wód, Warszawa.
2. **Ciepielowski A. 1999**. Podstawy gospodarowania wodą, Wyd. SGGW, Warszawa.
3. **Cydzik D., Soszka H. 2003.** Changes in water quality of Polish lakes in the years 1991-2000 (based on lake monitoring results). Limnological Review 3, 53-58.
4. **GUS 2007**. Ochrona środowiska, Warszawa.
5. **GUS 2009**. Mały rocznik statystyczny Polski 2009, Warszawa.
6. **Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowy Instytut Geologiczny, Instytut Ochrony Środowiska 2007.** „Opracowanie analizy presji i wpływów zanieczyszczeń antropogenicznych w szczegółowym ujęciu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych dla potrzeb opracowania programów działań i planów gospodarowania wodami".
7. **Jankowski J. 2007.** Stan prac rekultywacyjnych w Polsce. [w:] Ochrona i rekultywacja jezior. R. Wiśniewski i J. Piotrowiak (red). Materiały konferencyjne. PZiTS Toruń, 83-94.
8. **Kajak Z. 1998.** Hydrobiologia – Limnologia. Ekosystemy wód śródlądowych. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa: 355.
9. **Kozak A., Gołdyn R., Kowalczewska-Madura K. 2007.** Rekultywacja Zbiornika Maltańskiego w Poznaniu. [w:] Ochrona i rekultywacja jezior. R. Wiśniewski i J. Piotrowiak (red). Materiały konferencyjne. PZiTS Toruń, 225-230.
10. **Krzanowski S. 2000.** Wpływ retencji zbiornikowej na wybrane elementy środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem zmian reżymu przepływów w rzece poniżej zbiornika (na przykładzie dorzecza Sanu), Zesz. Nauk AR w Krakowie, Seria Rozprawy 259.
11. **Lorenc H**. **2005**. Atlas klimatu Polski pod redakcją Haliny Lorenc, IMGW, Warszawa.
12. **Lossow K. 1998.** Ochrona i rekultywacja jezior – teoria a praktyka. [w:] Bioróżnorodność w środowisku wodnym. M. Kraska (red.) Idee Ekologiczne 13, Seria Szkice, nr 7: 55-70.
13. **MGGP S.A. Kraków, Przedsiębiorstwo Geologiczne PROXIMA S.A. we Wrocławiu 2008.** „Identyfikacja programów działań wraz z analizą efektywności kosztowej oraz wskazaniem i uzasadnieniem konieczności zastosowania derogacji w regionach wodnych".
14. **Nachlik E. 2004.** Diagnoza gospodarki wodnej w Polsce. Praca zbiorowa pod redakcją Elżbiety Nachlik, Monografia, Seria Inżynieria Środowiska 319, Kraków.
15. **Olszewski P. 1971 a.** Ustalanie zasad prawidłowej ochrony jezior. Zesz. Nauk. WSR w Olsztynie, Seria C, Supl. 3: 15-21.
16. **Olszewski P. 1971 b.** Dotychczasowe wyniki eksperymentu nad odmładzaniem Jeziora Kortowskiego. Zesz. Nauk. WSR w Olsztynie, Seria C, Supl. 3: 23-31.

17. **Pracownia Projektowa i Konsultingowa RS-EKO**, **2007**. „Weryfikacja ekspercka wstępnie wyznaczonych, silnie zmienionych części wód oraz weryfikacja szczegółowa wraz z uzasadnieniem", Kraków.
18. **Premazzi G., Damiglio A., Cardoso A.C., Chiaudani G. 2003.** Lake management in Italy: the implication of the Water Framework Directive. Lake & Reservoirs: Research and Management 8: 41-59.
19. **Press H. 1963**. Praktika selskochozjajstwiennoj melioracji. Moskwa.
20. **Rzeczpospolita Polska Ministerstwo Środowiska 2004.** „Raport dla Obszaru Dorzecza Odry z realizacji artykułu 3, załącznika I Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (OJ L 327, 22.12.2000)", Warszawa.
21. **Rzeczpospolita Polska Ministerstwo Środowiska 2004.** „Raport dla Obszaru Dorzecza Wisły z realizacji artykułu 3, załącznika I Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (OJ L 327, 22.12.2000)", Warszawa.
22. **Rzeczpospolita Polska Ministerstwo Środowiska 2005.** „Raport dla Obszaru Dorzecza Odry z realizacji art. 5 i 6, zał. II, III, IV Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE", Warszawa.
23. **Rzeczpospolita Polska Ministerstwo Środowiska 2005.** „Raport dla Obszaru Dorzecza Wisły z realizacji art. 5 i 6, zał. II, III, IV Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE", Rzeczpospolita Polska Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
24. **Rzeczpospolita Polska Minister Środowiska 2007.** „Raport dla Komisji Europejskiej: Program monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w Polsce według wymagań Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r., ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej", Warszawa.
25. **Słota H. 1997**. Zarządzanie systemami gospodarki wodnej, IMGW w Warszawie.
26. **Słota H. 2000**. Zarządzanie gospodarka wodna w Polsce, Informator, IMGW w Krakowie.
27. **Solarczyk A. 2007.** Hydrometeorologiczne uwarunkowania bilansu biogenów rekultywowanego Jeziora Rudnickiego Wielkiego w 2005. W: Ochrona i rekultywacja jezior. R. Wiśniewski i J. Piotrowiak (red). Materiały konferencyjne. PZiTS Toruń: 157-172.
28. Typologia wód powierzchniowych i wyznaczenie części wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z wymogami ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE; IMGW, IOŚ, PIG, Instytut Morski, Warszawa 2004 r.
29. **Wiśniewski R. 2007.** Skład chemiczny osadów dennych Jeziora Kortowskiego po 50 latach rekultywacji. [w:] Ochrona i rekultywacja jezior. R. Wiśniewski i J. Piotrowiak (red). Materiały konferencyjne. PZiTS Toruń: 191-200.

30. **Wiśniowski Z. 2007** - Region dolnej Odry i Zalewu Szczecińskiego [w:] Paczyński B., Sadurski A. (red.), Hydrogeologia regionalna Polski, tom I, Wody słodkie, PIG Warszawa.

31. **Wytyczne** i rekomendacje dla procesu planowania według Ramowej Dyrektywy Wodnej Projekt Bliźniaczy PL 2003/IB/EN/02.

32. **Zawora T., Ziernicka A. 2003.** Precipitation variability in time in Poland in the light of multi-annual mean values (1891-2000). Studia Geograficzne 75 Acta Universitatis Wratislaviensis No 2542, Wrocław, 123-128.

33. **Ziernicka A. 2004.** Globalne ocieplenie a efektywność opadów atmosferycznych. Acta Agrophysica, 3(2), 393-397.

34. **Ziernicka-Wojtaszek A. 2009.** Weryfikacja rolniczo-klimatycznych regionalizacji Polski w świetle współczesnych zmian klimatu. Acta Agrophysica, 13(3), 803-812.

17. Spis tabel

Tabela 1. Wartości graniczne wybranych wskaźników jakości fizykochemicznej wód ustalonych jako cele środowiskowe dla jednolitych części wód podziemnych 4535
Tabela 2. Parametry dla ustalenia celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych na obszarze dorzecza 4538
Tabela 3. Zestawienie organów właściwych w sprawach gospodarowania wodami 4601
Tabela 4. Zestawienie aktów prawnych powołujących właściwe władze oraz określające ich zakres działania 4601
Tabela 5. Organy współpracujące z Prezesem KZGW w zakresie wdrażania RDW 4606
Tabela 6. Podległość dyrektora RZGW, siedziba oraz strona www 4607
Tabela 7. Akt prawny ustanawiający statut RZGW oraz przynależne regiony wodne 4607
Tabela 8. Umowy dwustronne 4613
Tabela 9. Umowy wielostronne 4613
Tabela 10. Dane adresowe KZGW 4614
Tabela 11. Dane adresowe RZGW na obszarze dorzecza Ücker 4614
Tabela 12. Dane adresowe GIOŚ 4615

18. Spis rysunków

Rysunek 1. Pokrycie terenu obszaru dorzecza Ücker 4521
Rysunek 2. Trendy rocznych sum opadów atmosferycznych na obszarze Polski w okresie 1891—2000 4525
Rysunek 3. Regiony pluwiotermiczne na obszarze Polski w latach 1971—2000 4526
Rysunek 4. Regiony pluwiotermiczne na obszarze Polski w latach 1971—2000 scenariusz +1°C . . . 4526

Załączniki do Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Ücker z dnia 22 lutego 2011 r. (poz. 567)

Załącznik nr 1

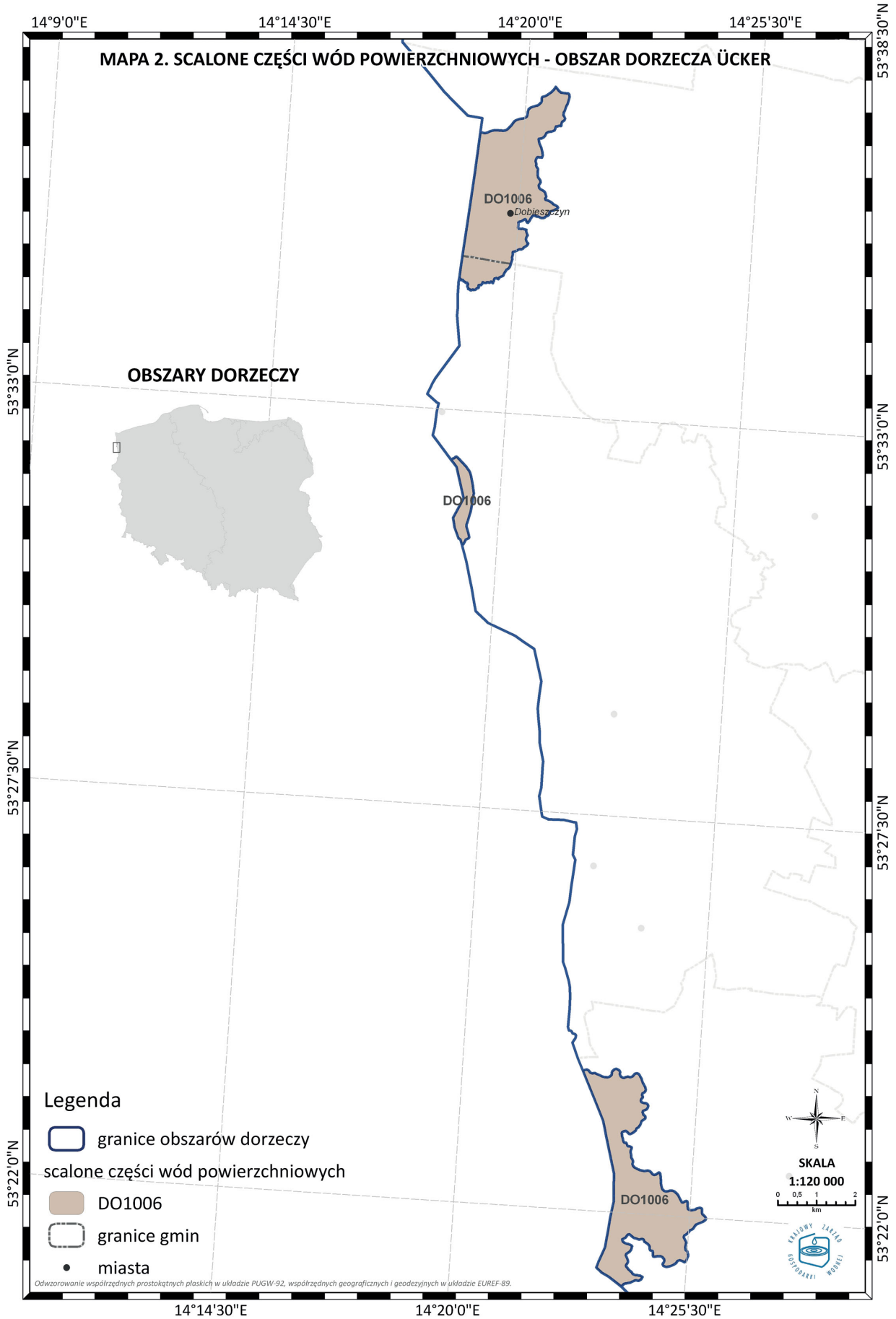
MAPA 2. SCALONE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH - OBSZAR DORZECZA ÜCKER
14°9'0"E
14°14'30"E
14°20'0"E
14°25'30"E
53°38'30"N
53°33'0"N
53°27'30"N
53°22'0"N
DO1006
Dobieszczyn
OBSZARY DORZECZY
Legenda
granice obszarów dorzeczy
scalone części wód powierzchniowych
DO1006
granice gmin
miasta
SKALA
1:120 000
0 0,5 1 2
km
Odwzorowanie współrzędnych prostokątnych płaskich w układzie PUGW-92, współrzędnych geograficznych i geodezyjnych w układzie EUREF-89.

MAPA 3. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH - OBSZAR DORZECZA ÜCKER
14°9'0"E
14°14'30"E
14°20'0"E
14°25'30"E
53°38'30"N
53°33'0"N
53°27'30"N
53°22'0"N
Dobieszczyn
3
OBSZARY DORZECZY
Legenda
granice obszarów dorzeczy
jednolite części wód podziemnych
granice gmin
miasta
SKALA
1:120 000
km
Odwzorowanie współrzędnych prostokątnych płaskich w układzie PUGW-92, współrzędnych geograficznych i geodezyjnych w układzie EUREF-89.

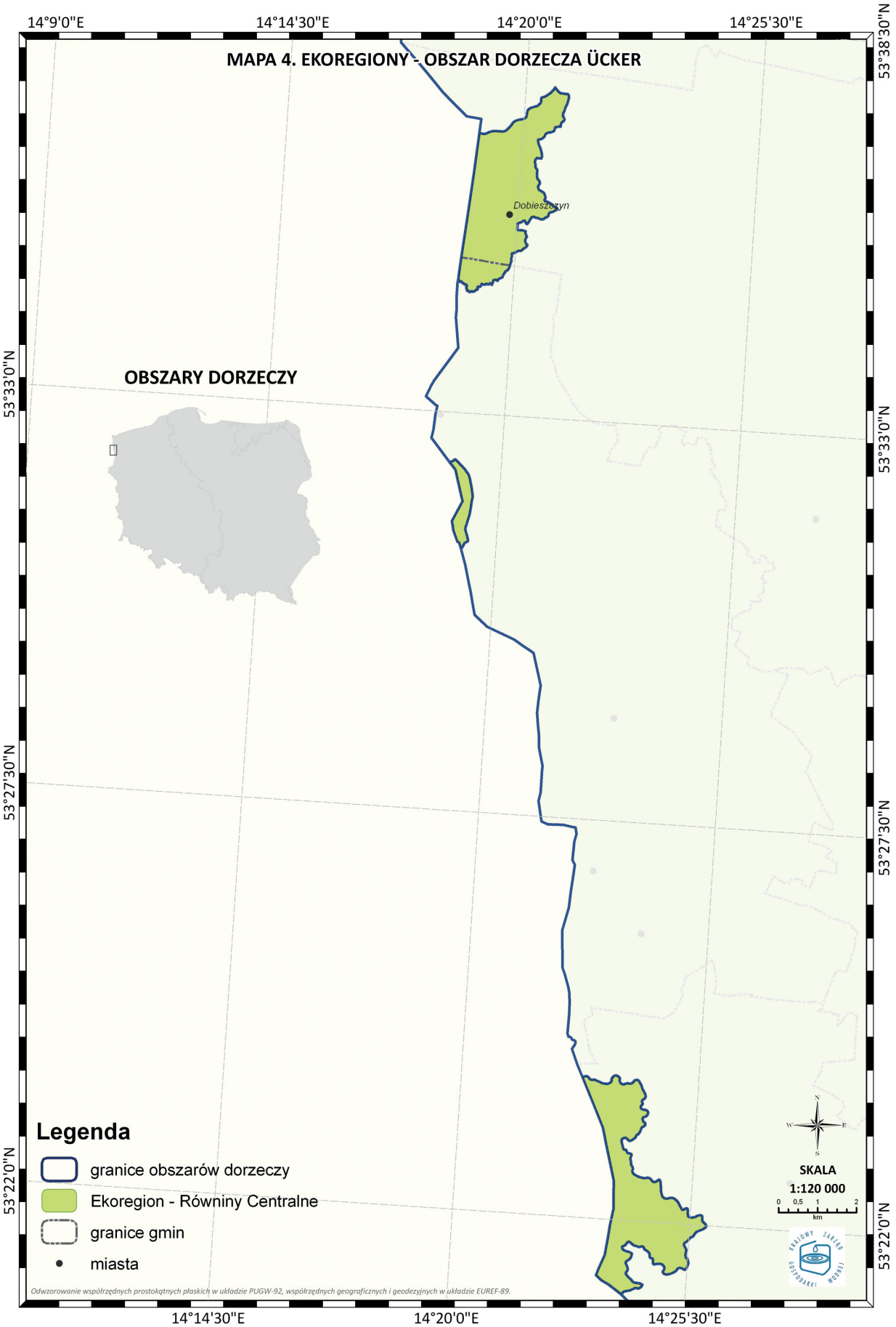
MAPA 4. EKOREGIONY - OBSZAR DORZECZA ÜCKER
14°9'0"E
14°14'30"E
14°20'0"E
14°25'30"E
53°38'30"N
53°33'0"N
53°27'30"N
53°22'0"N
Dobieszczyn
OBSZARY DORZECZY
Legenda
granice obszarów dorzeczy
Ekoregion - Równiny Centralne
granice gmin
miasta
SKALA
1:120 000
0 0,5 1 2
km
Odwzorowanie współrzędnych prostokątnych płaskich w układzie PUGW-92, współrzędnych geograficznych i geodezyjnych w układzie EUREF-89.

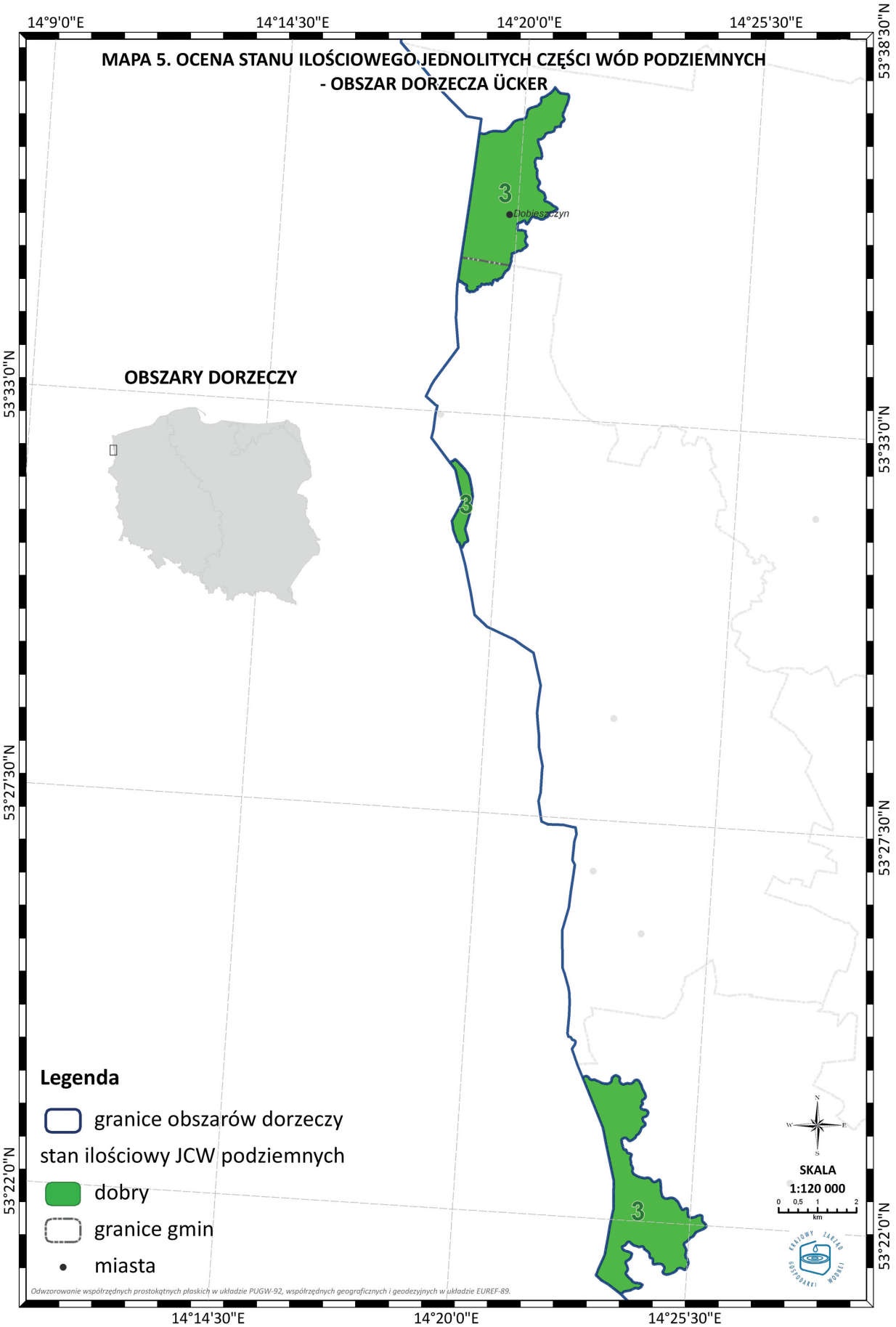
MAPA 5. OCENA STANU ILOŚCIOWEGO JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH
- OBSZAR DORZECZA ÜCKER
14°9'0"E
14°14'30"E
14°20'0"E
14°25'30"E
53°38'30"N
53°33'0"N
53°27'30"N
53°22'0"N
OBSZARY DORZECZY
Dobieszczyn
3
Legenda
granice obszarów dorzeczy
stan ilościowy JCW podziemnych
dobry
granice gmin
miasta
SKALA
1:120 000
0 0,5 1 2
km
Odwzorowanie współrzędnych prostokątnych płaskich w układzie PUGW-92, współrzędnych geograficznych i geodezyjnych w układzie EUREF-89.

MAPA 6. OCENA STANU CHEMICZNEGO JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH
- OBSZAR DORZECZA ÜCKER
OBSZARY DORZECZY
14°9'0"E
14°14'30"E
14°20'0"E
14°25'30"E
53°38'30"N
53°33'0"N
53°27'30"N
53°22'0"N
Dobieszczyn
3
Legenda
granice obszarów dorzeczy
stan chemiczny JCW podziemnych
dobry
granice gmin
miasta
SKALA
1:120 000
km
Odwzorowanie współrzędnych prostokątnych płaskich w układzie PUGW-92, współrzędnych geograficznych i geodezyjnych w układzie EUREF-89.

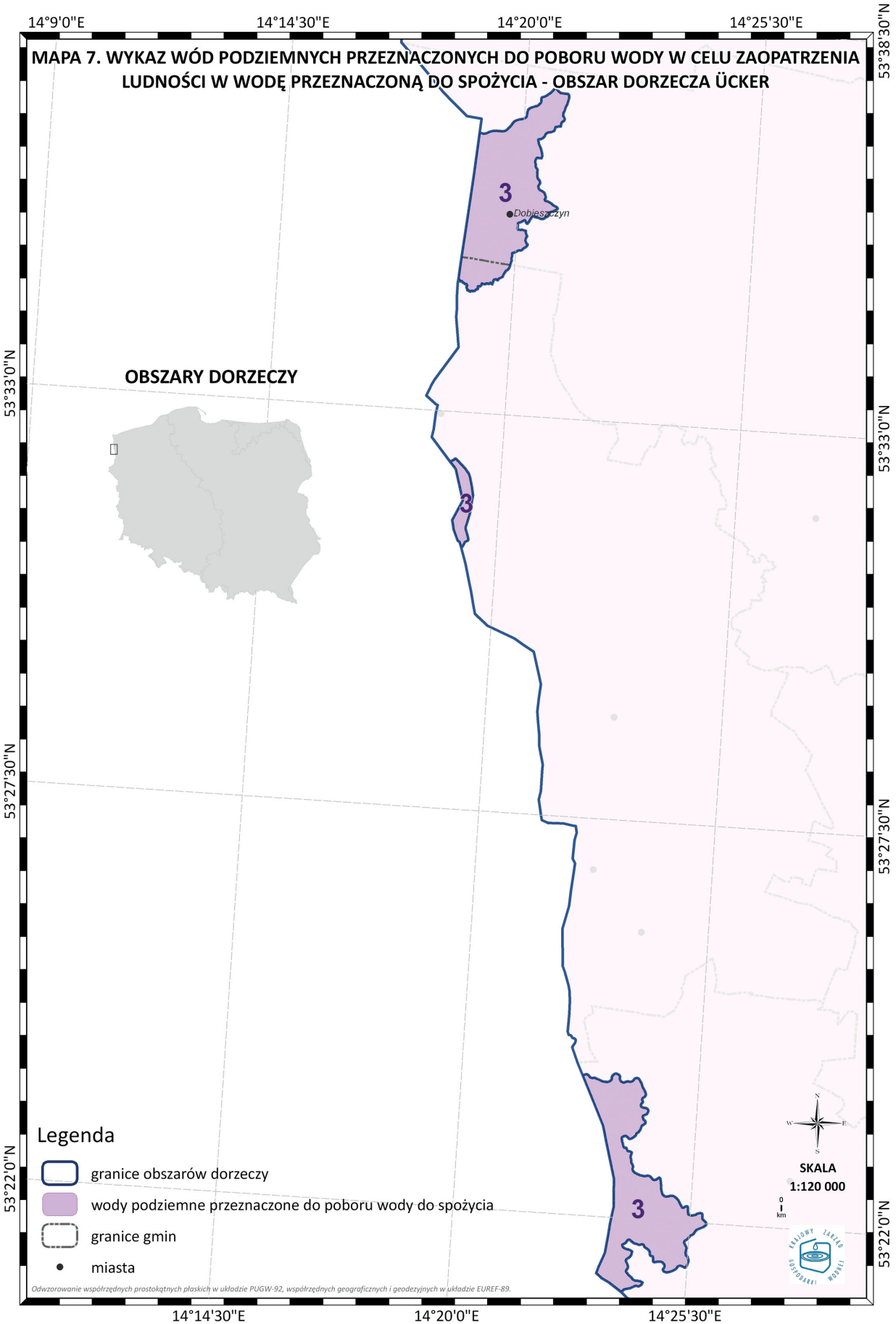
MAPA 7. WYKAZ WÓD PODZIEMNYCH PRZEZNACZONYCH DO POBORU WODY W CELU ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI W WODĘ PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA - OBSZAR DORZECZA ÜCKER
14°9'0"E
14°14'30"E
14°20'0"E
14°25'30"E
53°38'30"N
53°33'0"N
53°27'30"N
53°22'0"N
OBSZARY DORZECZY
Dobieszczyn
3
Legenda
granice obszarów dorzeczy
wody podziemne przeznaczone do poboru wody do spożycia
granice gmin
miasta
SKALA
1:120 000
km
Odwzorowanie współrzędnych prostokątnych płaskich w układzie PUGW-92, współrzędnych geograficznych i geodezyjnych w układzie EUREF-89.

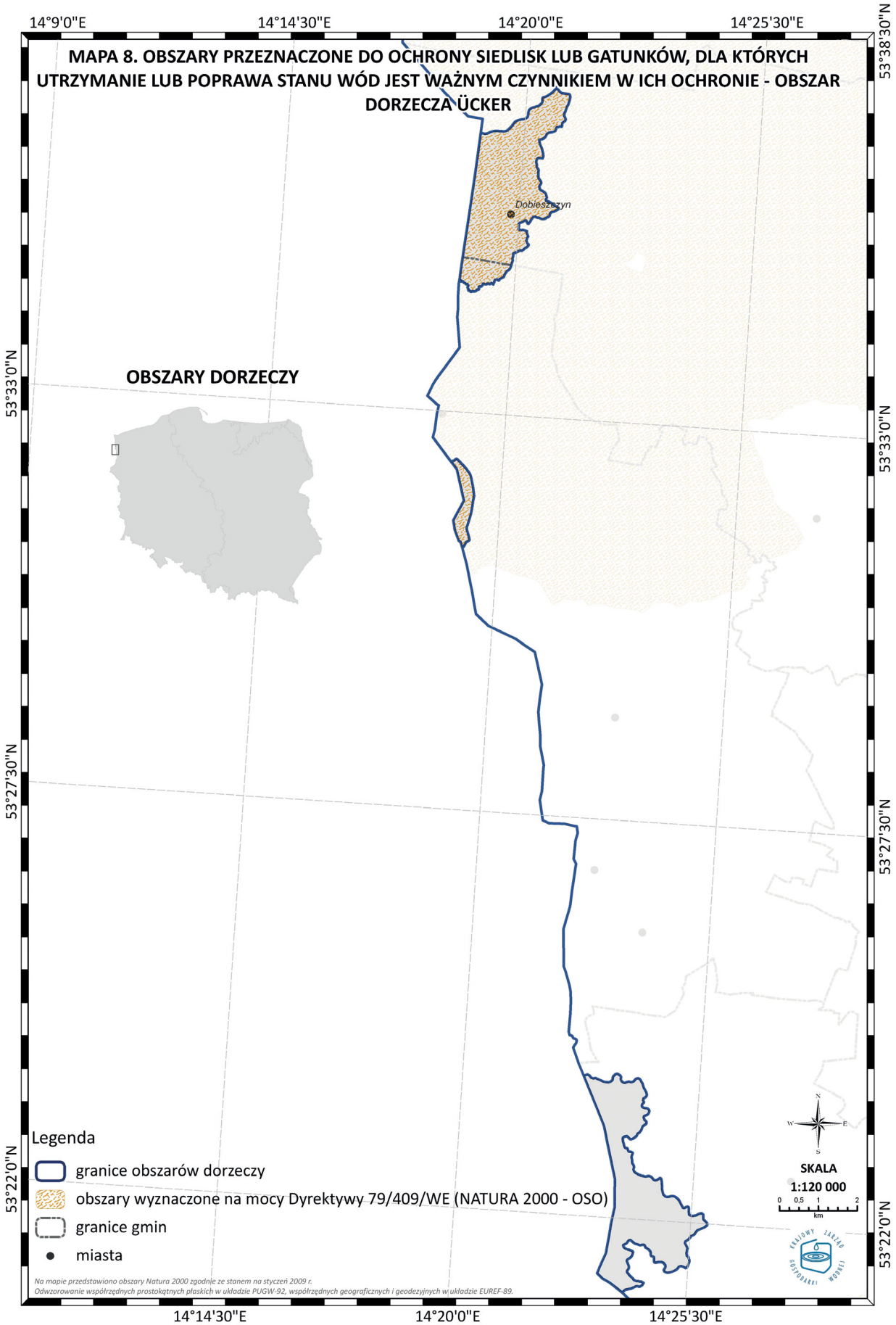
MAPA 8. OBSZARY PRZEZNACZONE DO OCHRONY SIEDLISK LUB GATUNKÓW, DLA KTÓRYCH UTRZYMANIE LUB POPRAWA STANU WÓD JEST WAŻNYM CZYNNIKIEM W ICH OCHRONIE - OBSZAR DORZECZA ÜCKER
OBSZARY DORZECZY
Dobieszczyn
14°9'0"E
14°14'30"E
14°20'0"E
14°25'30"E
53°38'30"N
53°33'0"N
53°27'30"N
53°22'0"N
Legenda
granice obszarów dorzeczy
obszary wyznaczone na mocy Dyrektywy 79/409/WE (NATURA 2000 - OSO)
granice gmin
miasta
SKALA
1:120 000
0 0,5 1 2
km
Na mapie przedstawiono obszary Natura 2000 zgodnie ze stanem na styczeń 2009 r.
Odwzorowanie współrzędnych prostokątnych płaskich w układzie PUGW-92, współrzędnych geograficznych i geodezyjnych w układzie EUREF-89.

Załącznik nr 2

CHARAKTERYSTYKA JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)		Lokalizacja					Ocena stanu		Ocena ryzyka	Derogacje
Europejski kod JCWPd	Nazwa JCWPd	Region wodny	Obszar dorzecza		Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW)	Ekoregion	ilościowego	chemicznego		
			Kod	Nazwa						
PLGW69003	3	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego/region wodny dorzecza Ücker	6700	obszar dorzecza Odry/obszar dorzecza Ücker	RZGW w Szczecinie	Równiny Centralne (14)	dobry	dobry	niezagrożona	-

Załącznik nr 3

Mapa nr 1. GRANICE OBSZARÓW DORZECZY I REGIONÓW WODNYCH

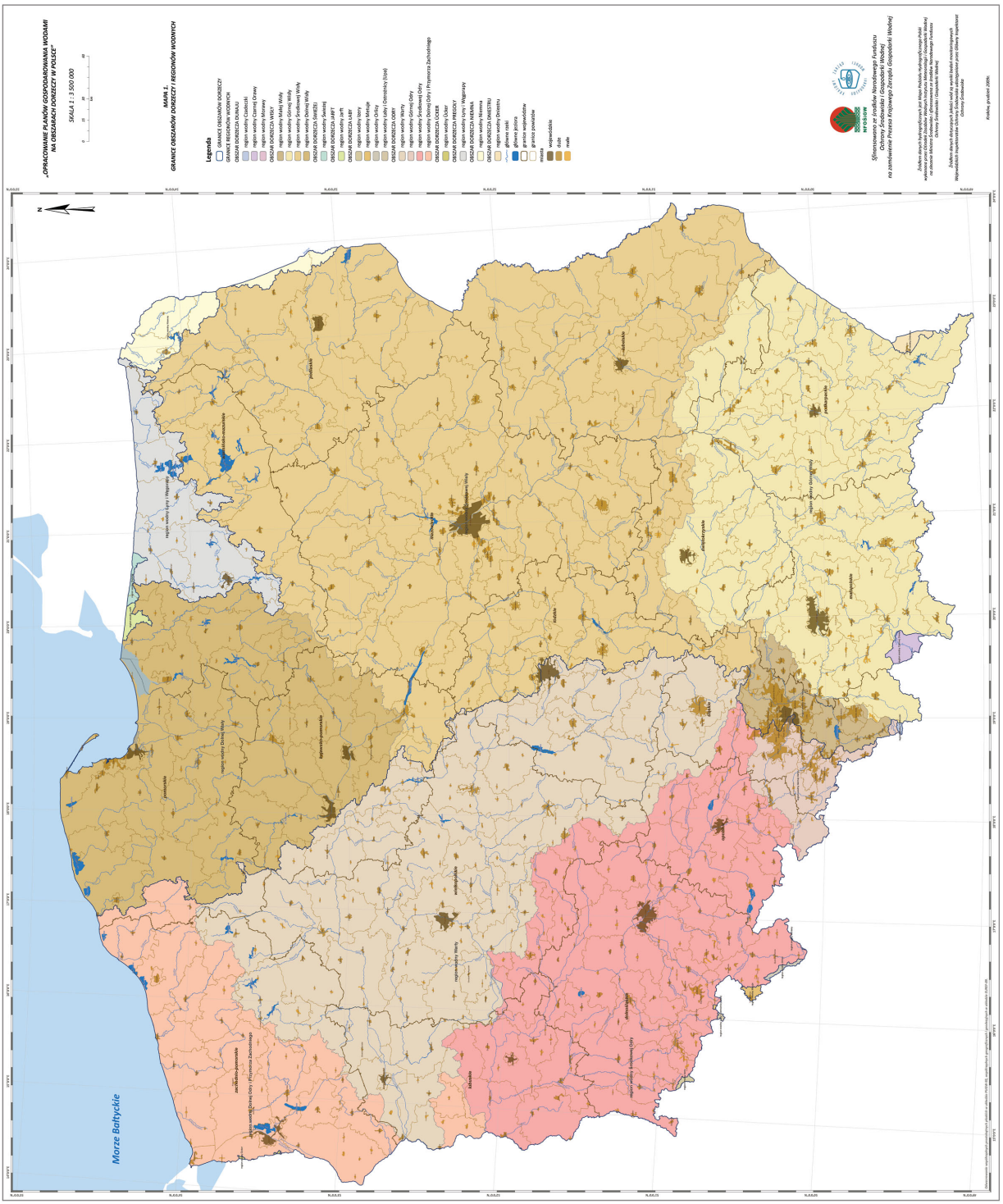

Mapa nr 2. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

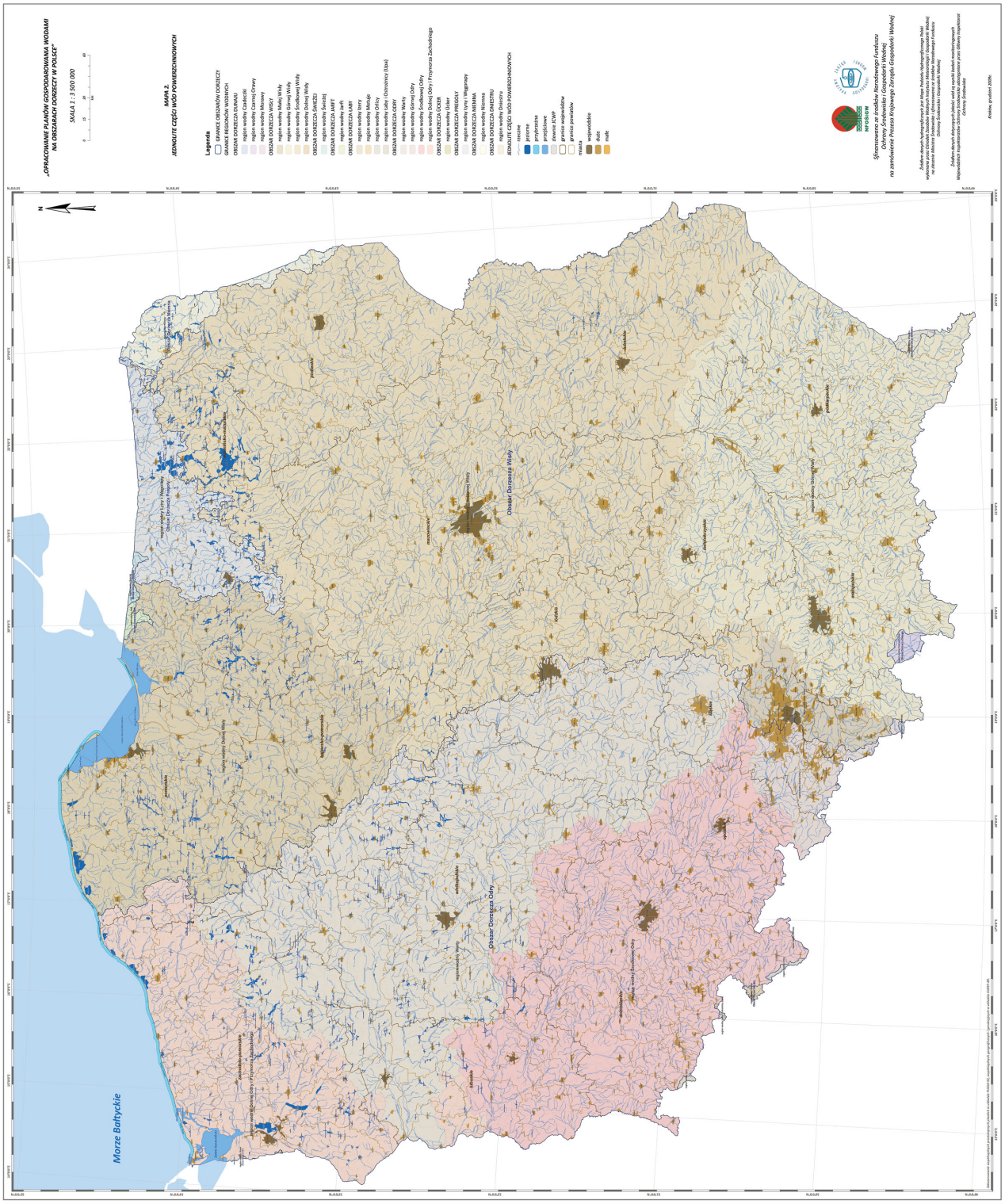

Mapa nr 3. SCALONE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

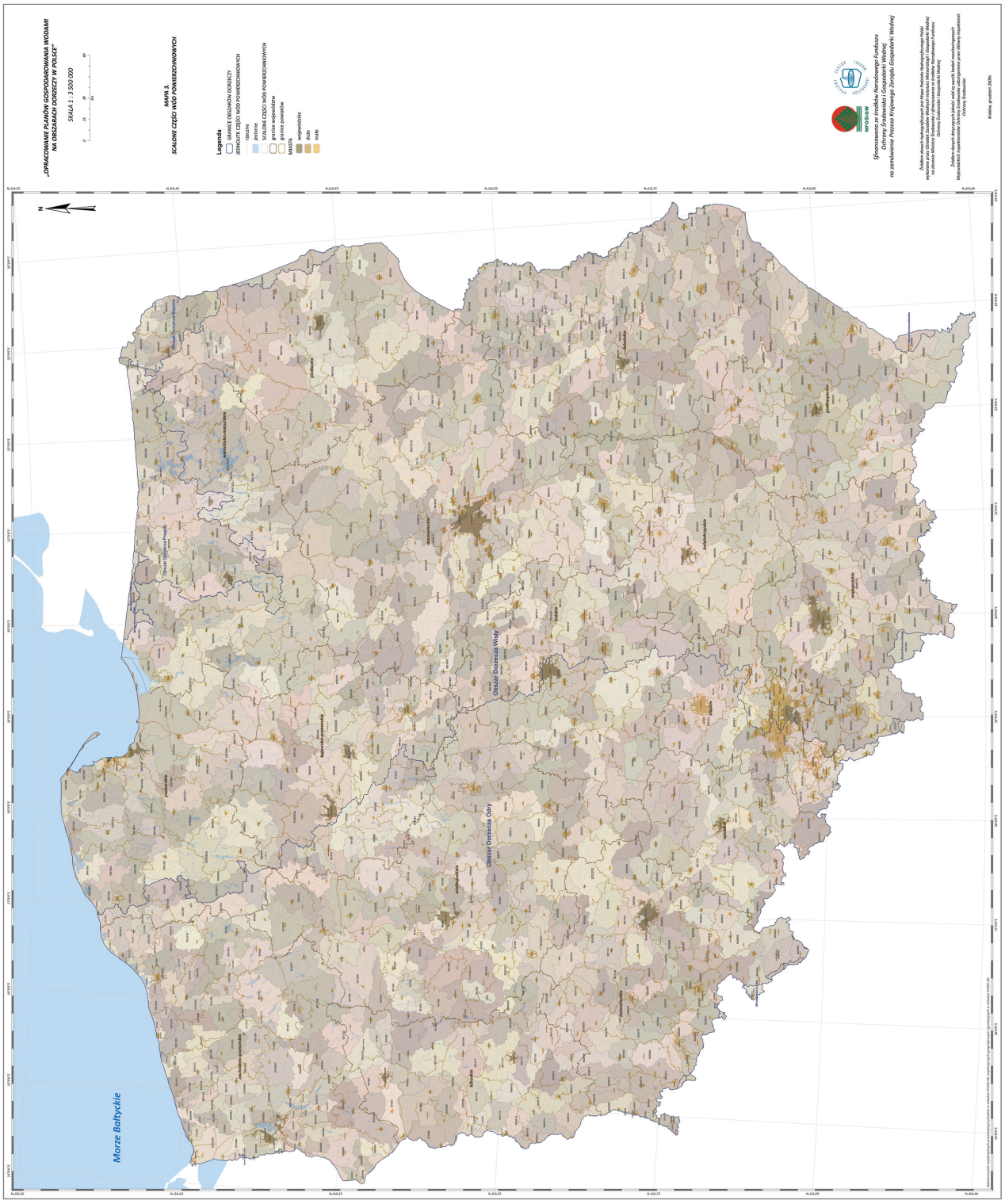

Mapa nr 4. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH

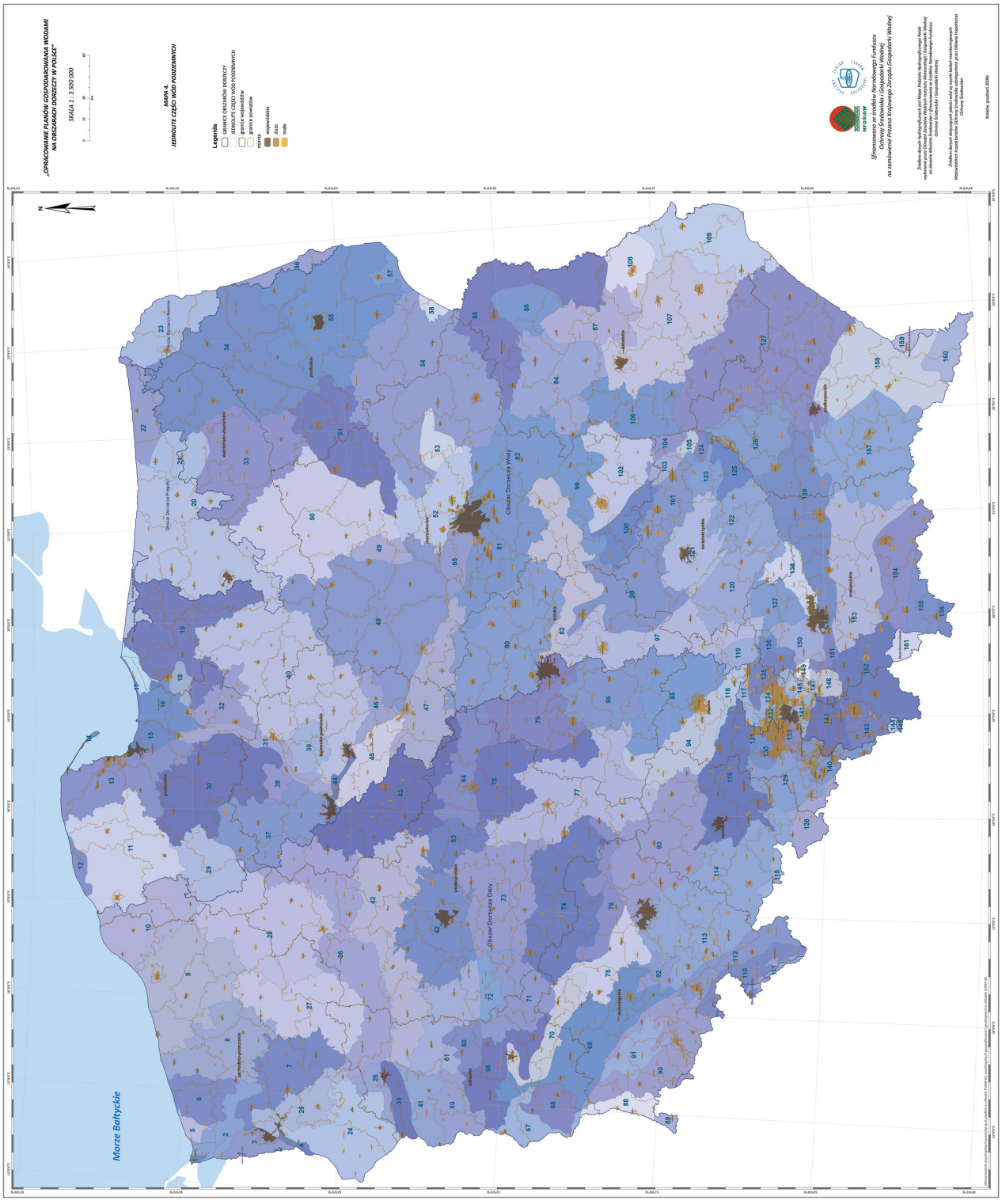

Mapa nr 5. TYPY JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH RZECZNYCH

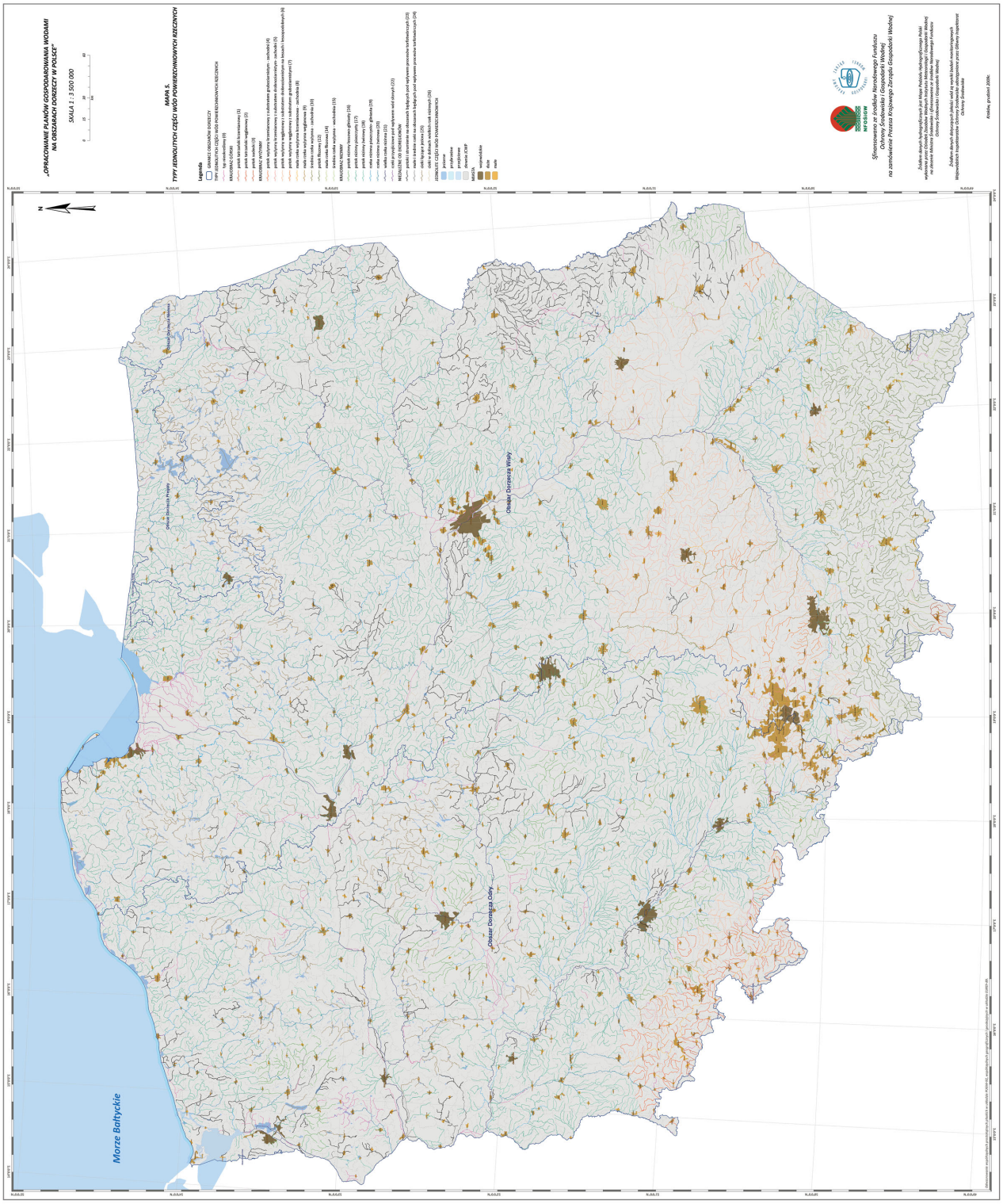

Mapa nr 6. TYPY JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH JEZIORNYCH

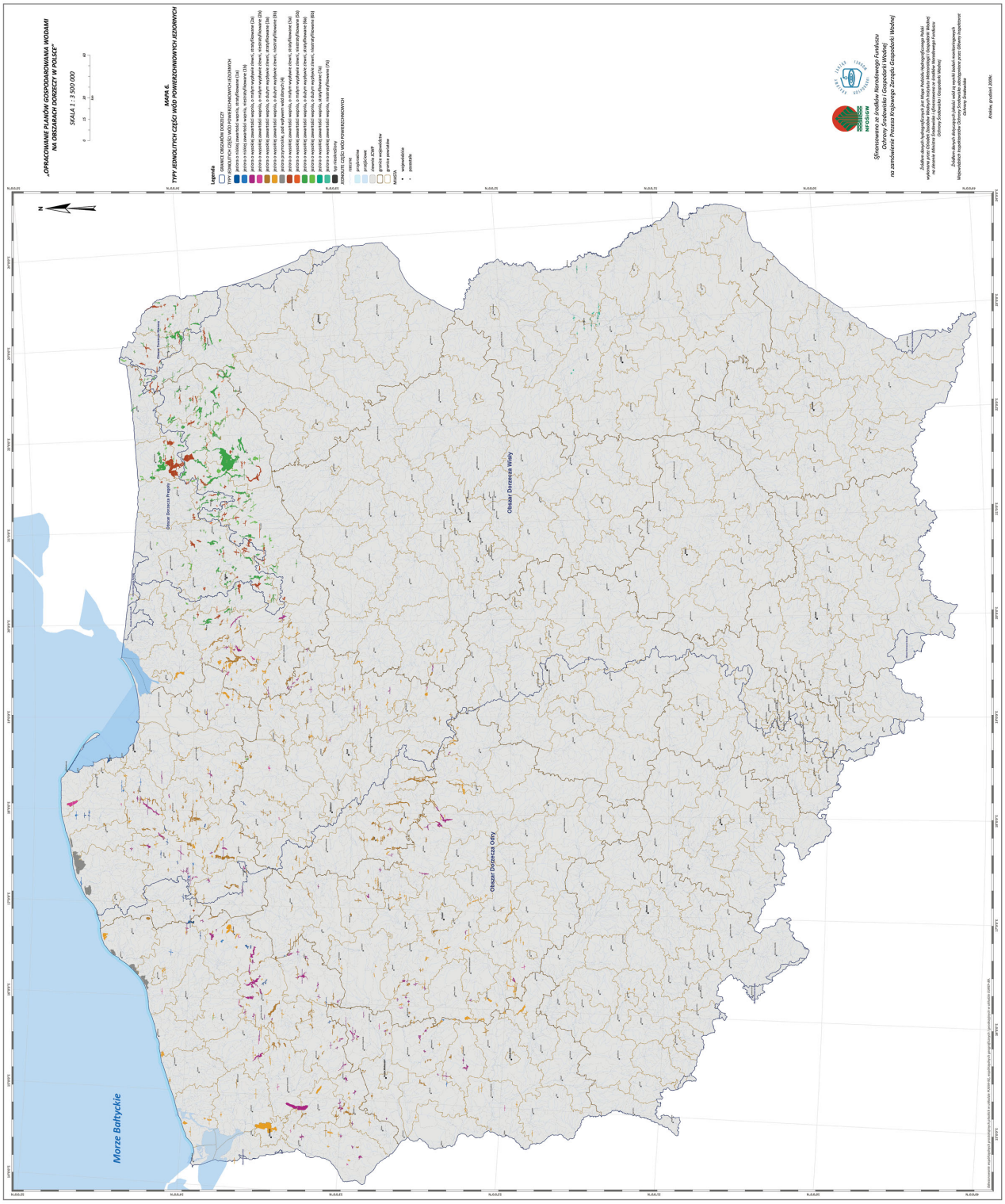

Mapa nr 7. TYPY JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH PRZYBRZEŻNYCH I PRZEJŚCIOWYCH

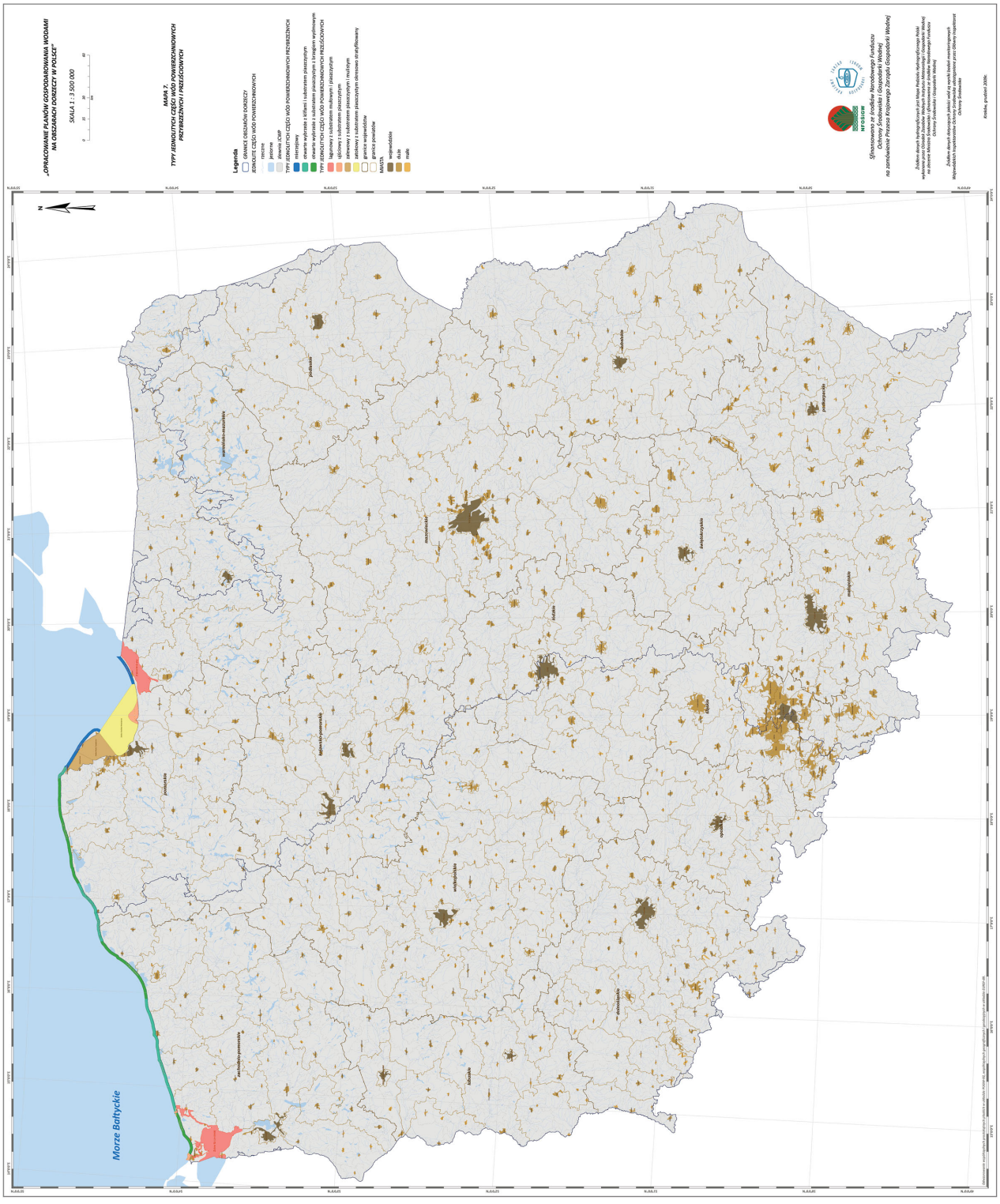

Mapa nr 8. EKOREGIONY

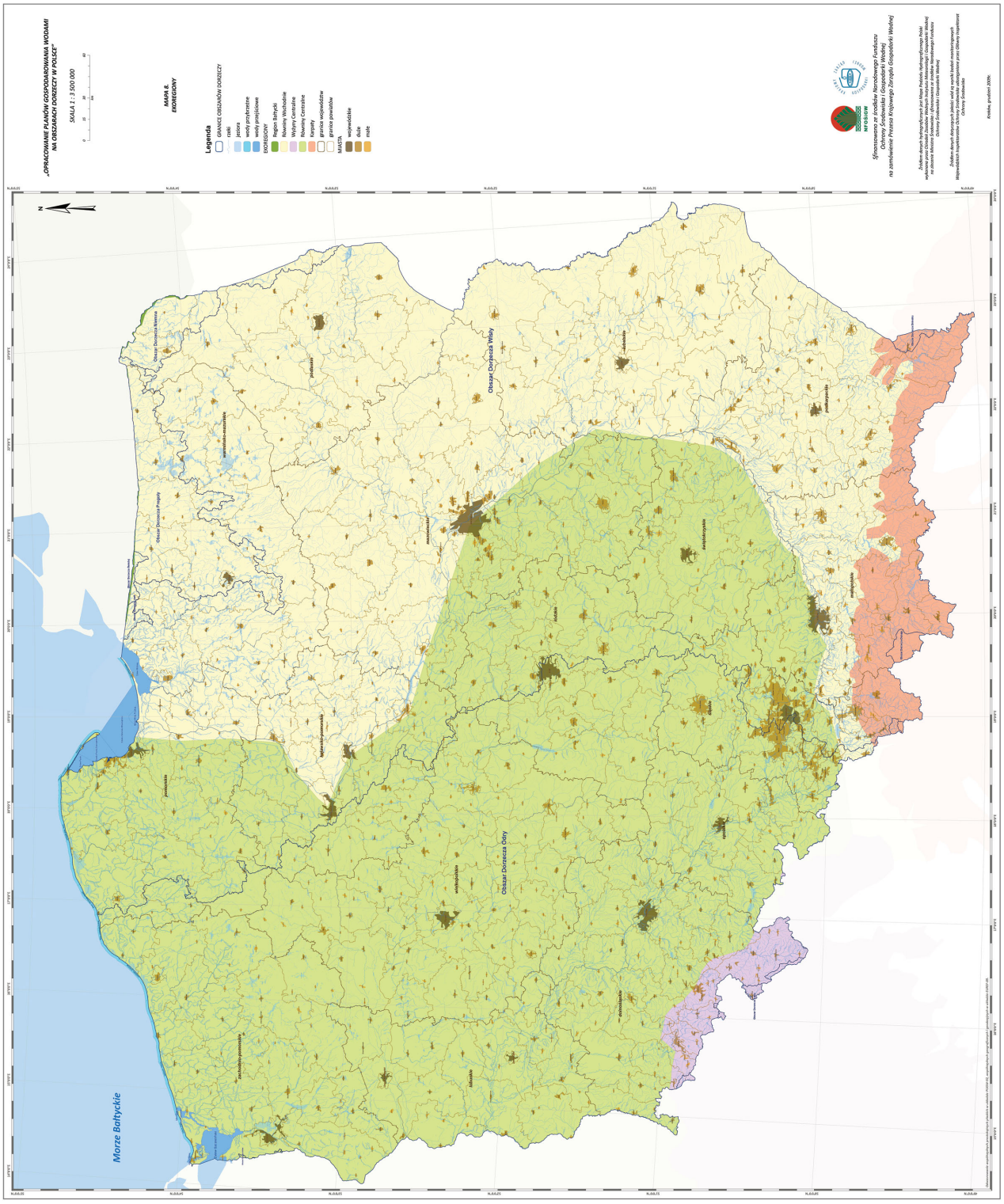

Mapa nr 9. OCENA STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH RZECZNYCH

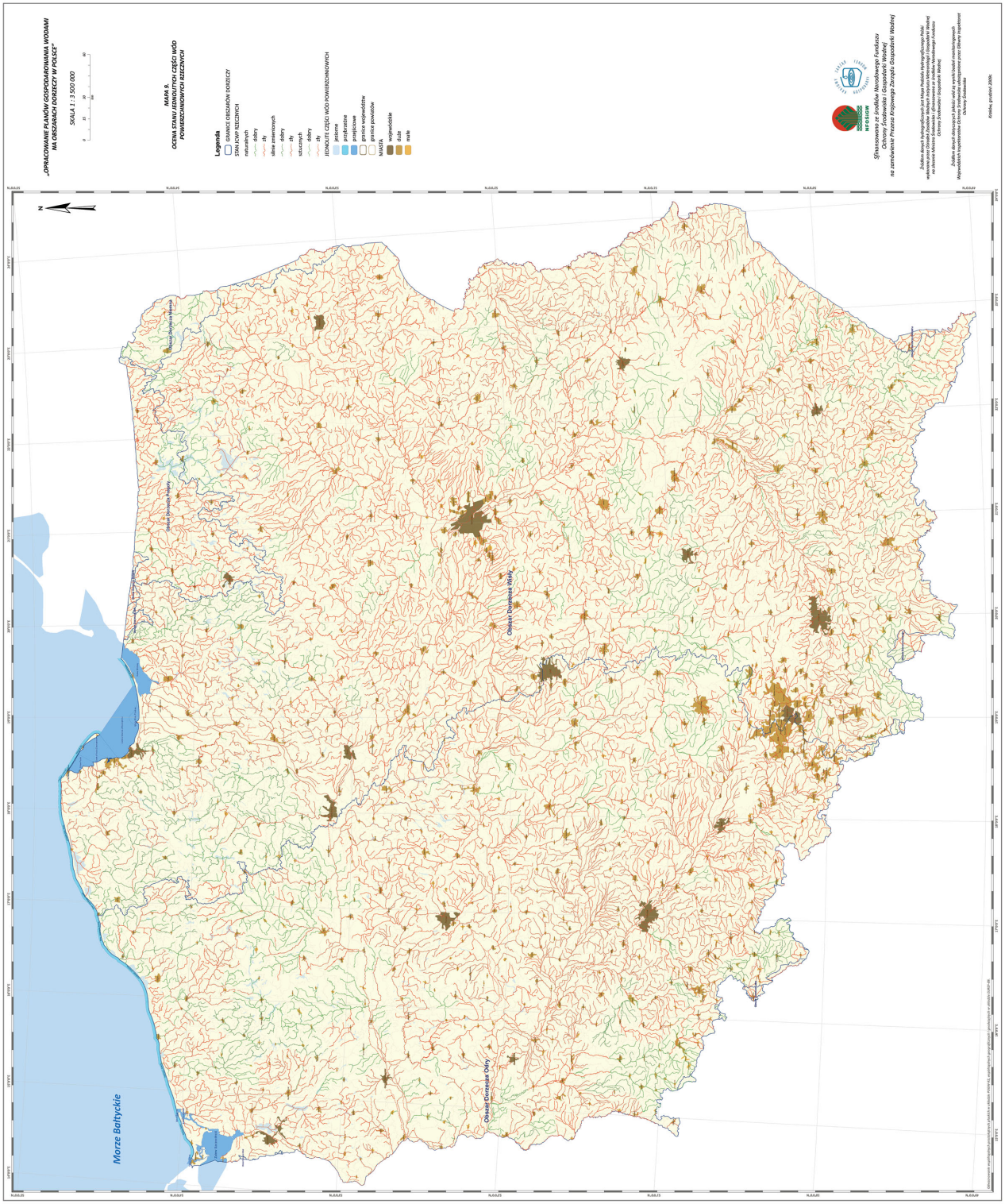

Mapa nr 10. OCENA STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH JEZIORNYCH, PRZEJŚCIOWYCH I PRZYBRZEŻNYCH

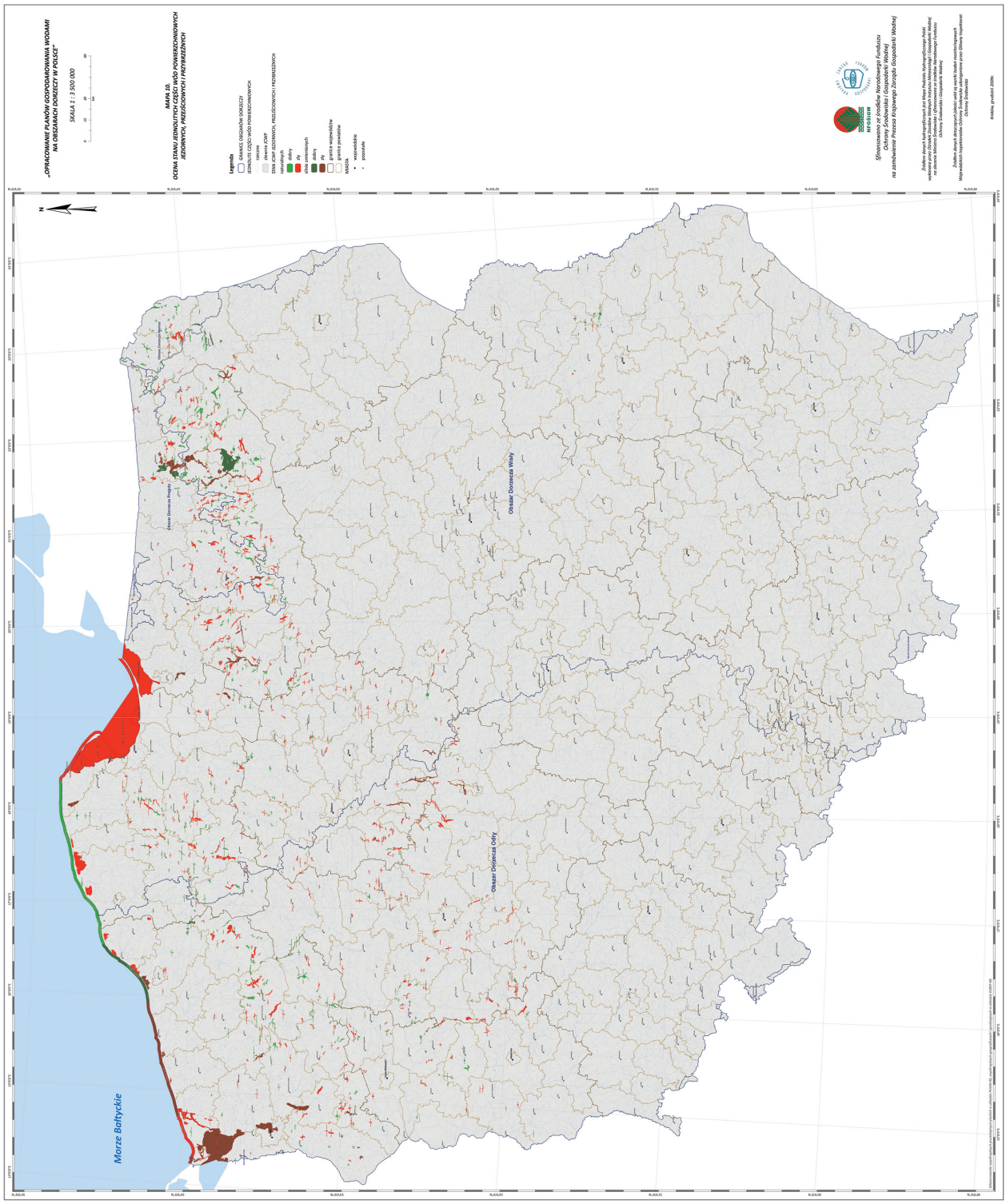

Mapa nr 11. OCENA STANU ILOŚCIOWEGO JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH

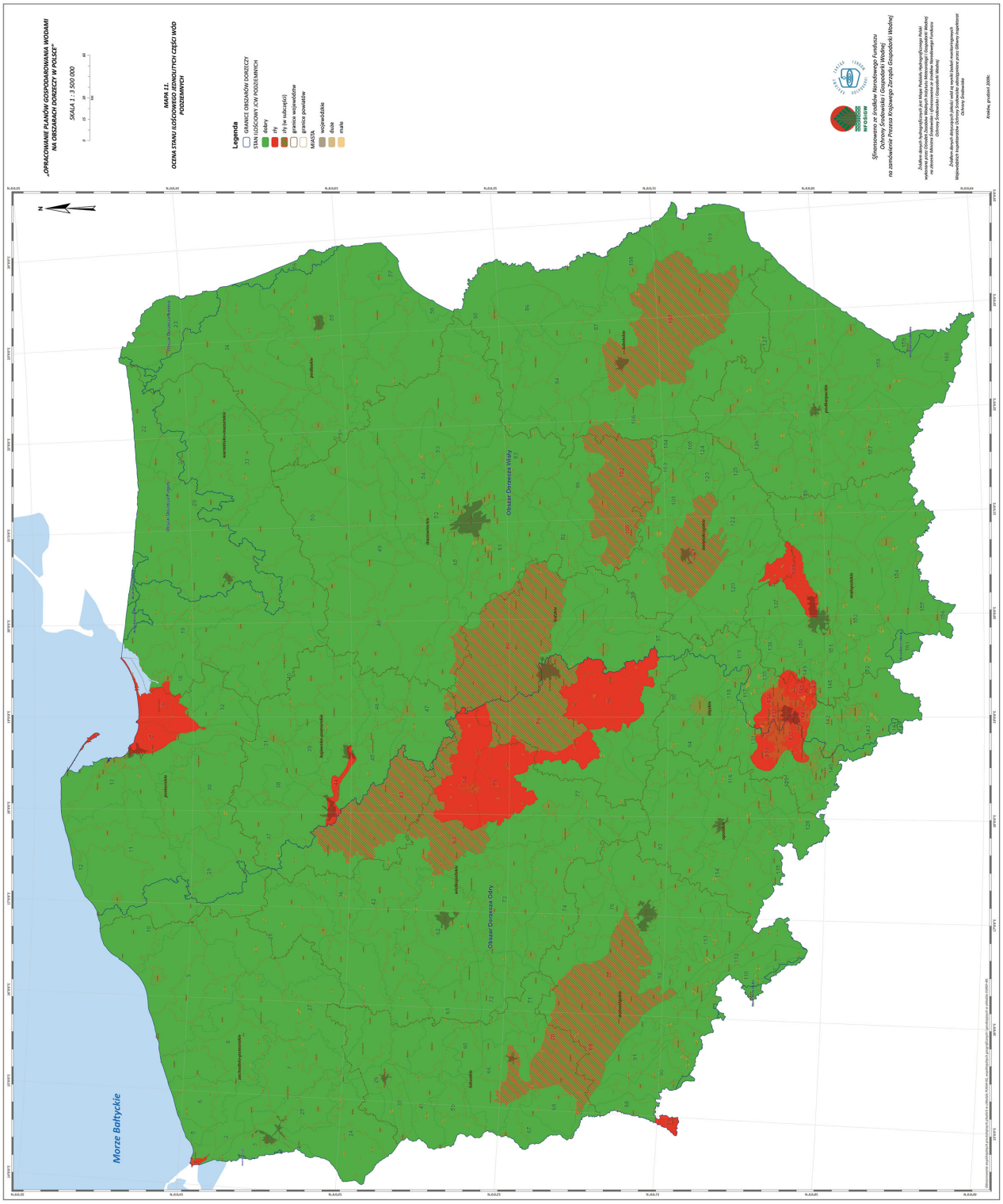

Mapa nr 12. OCENA STANU CHEMICZNEGO JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH

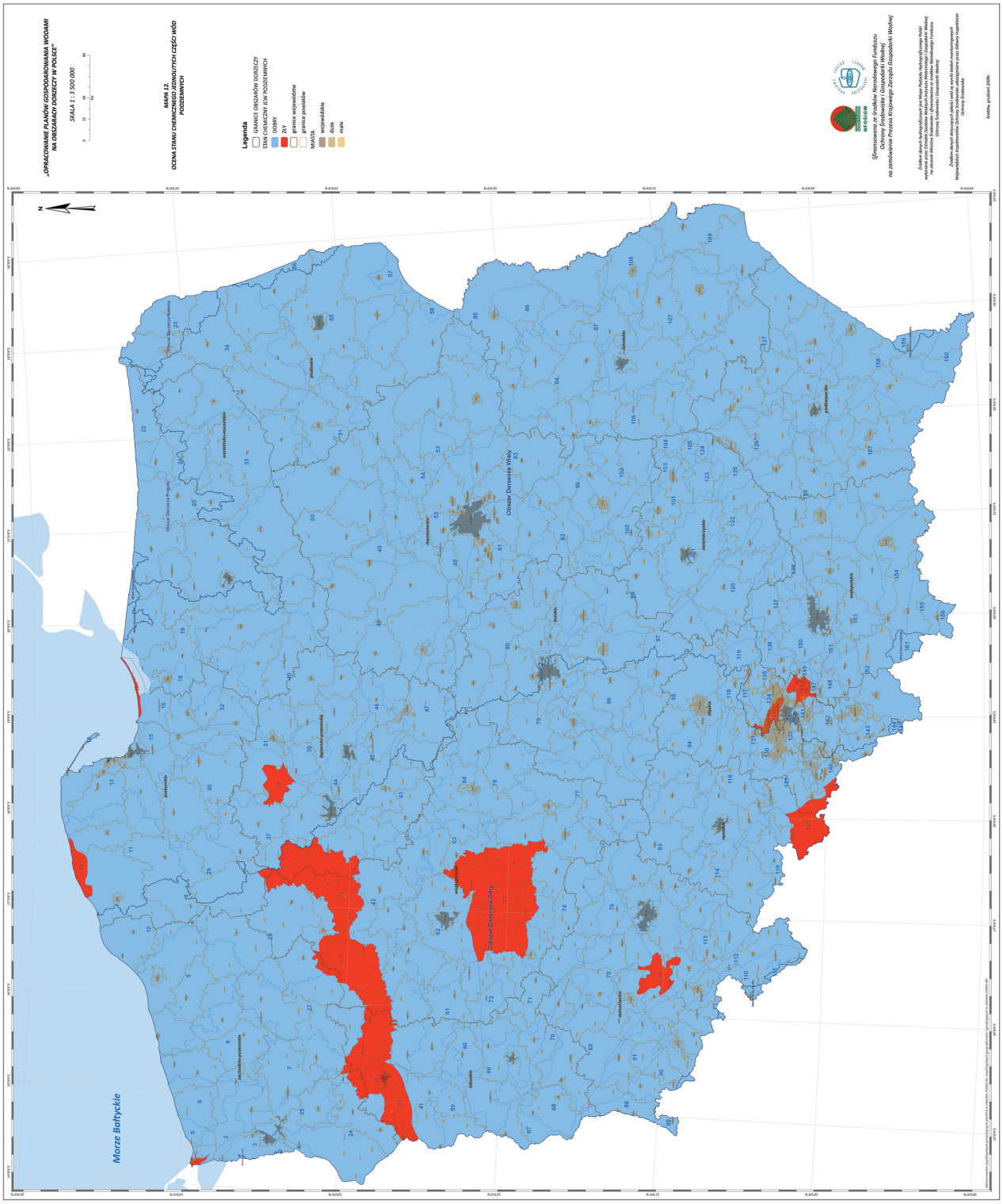

Mapa nr 13. SIEĆ MONITORINGU WÓD POWIERZCHNIOWYCH

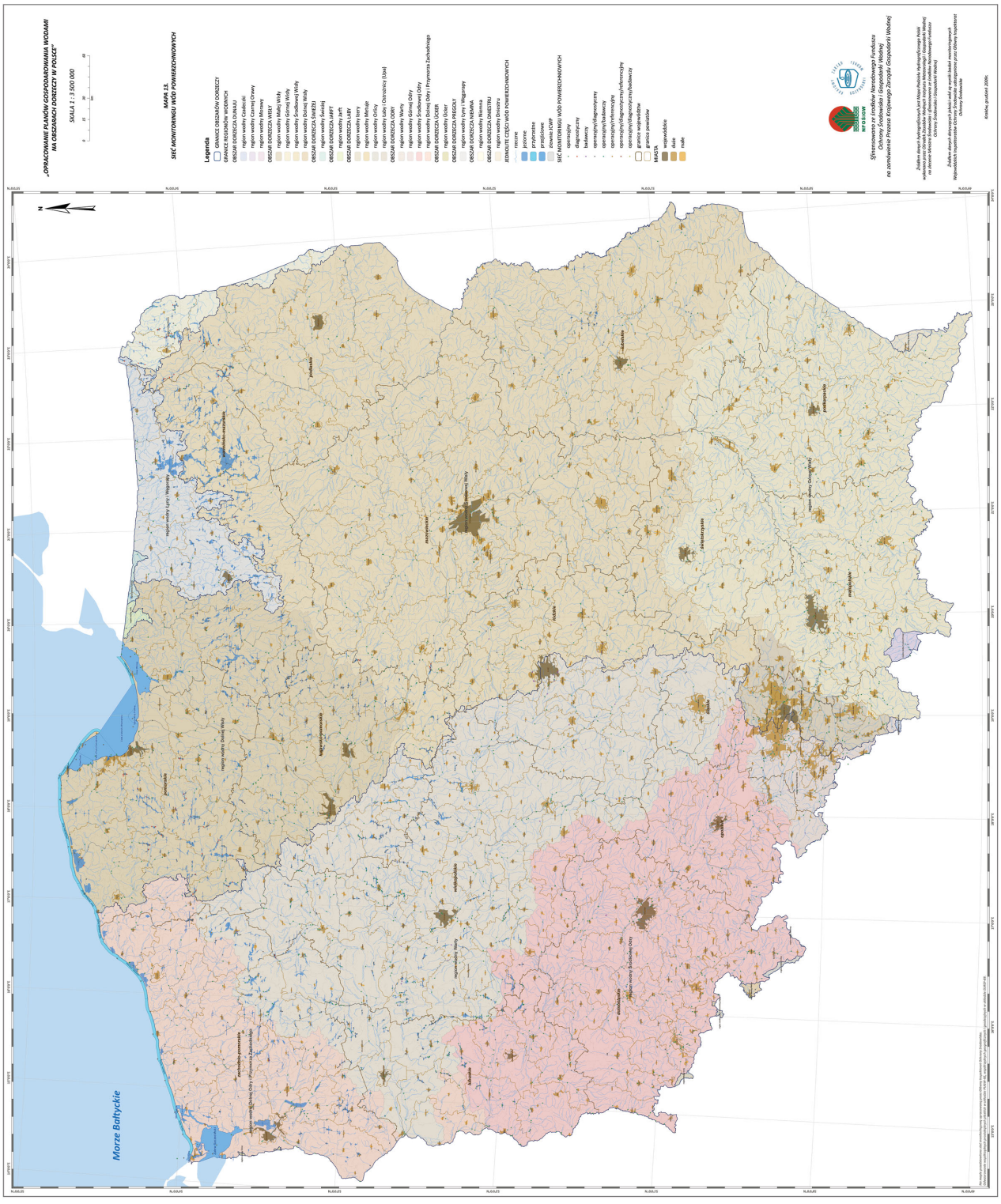

Mapa nr 14. SIEĆ MONITORINGU WÓD PODZIEMNYCH

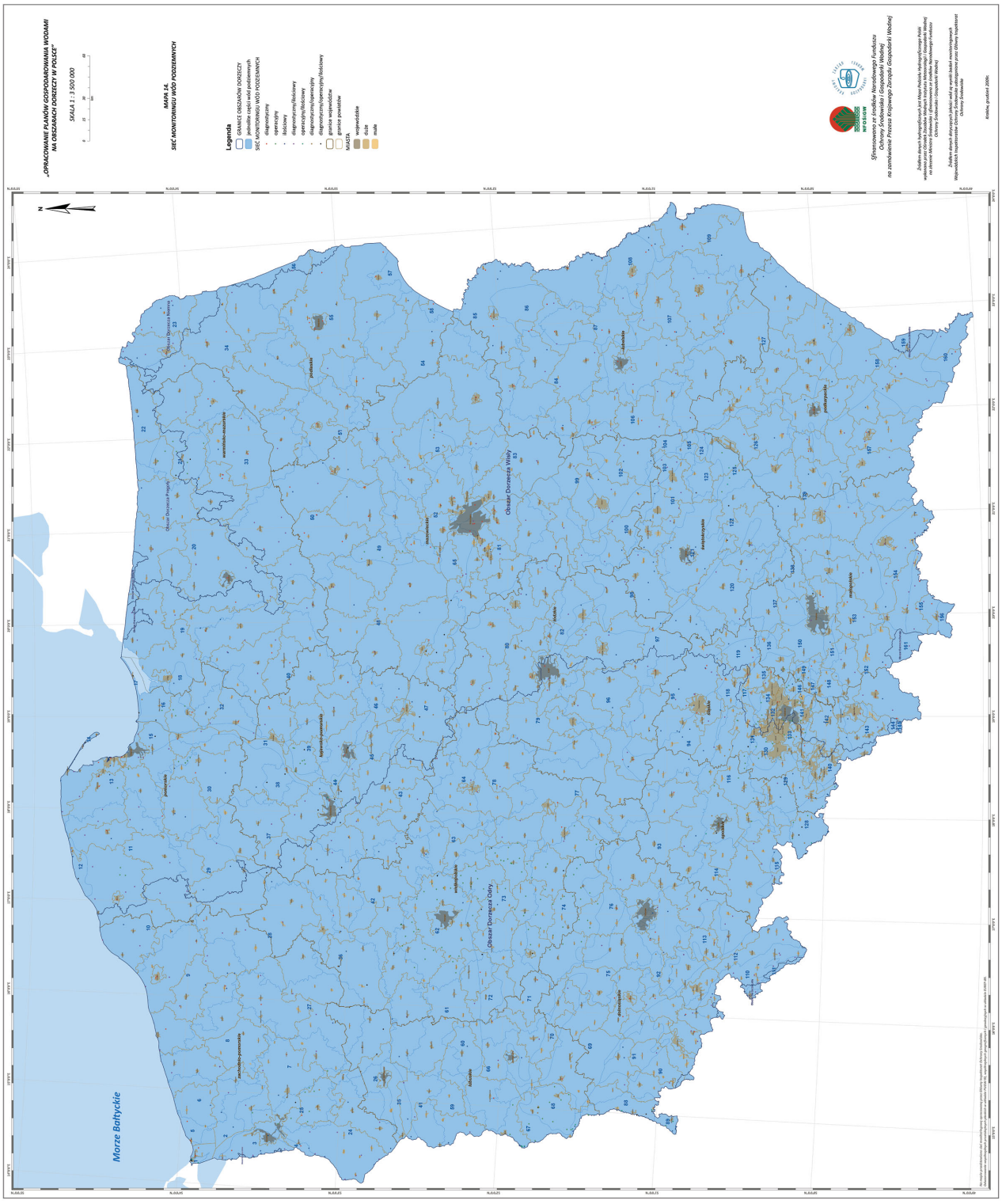

Mapa nr 15. WYKAZ WÓD PRZEZNACZONYCH DO CELÓW REKREACYJNYCH, W TYM KĄPIELISKOWYCH

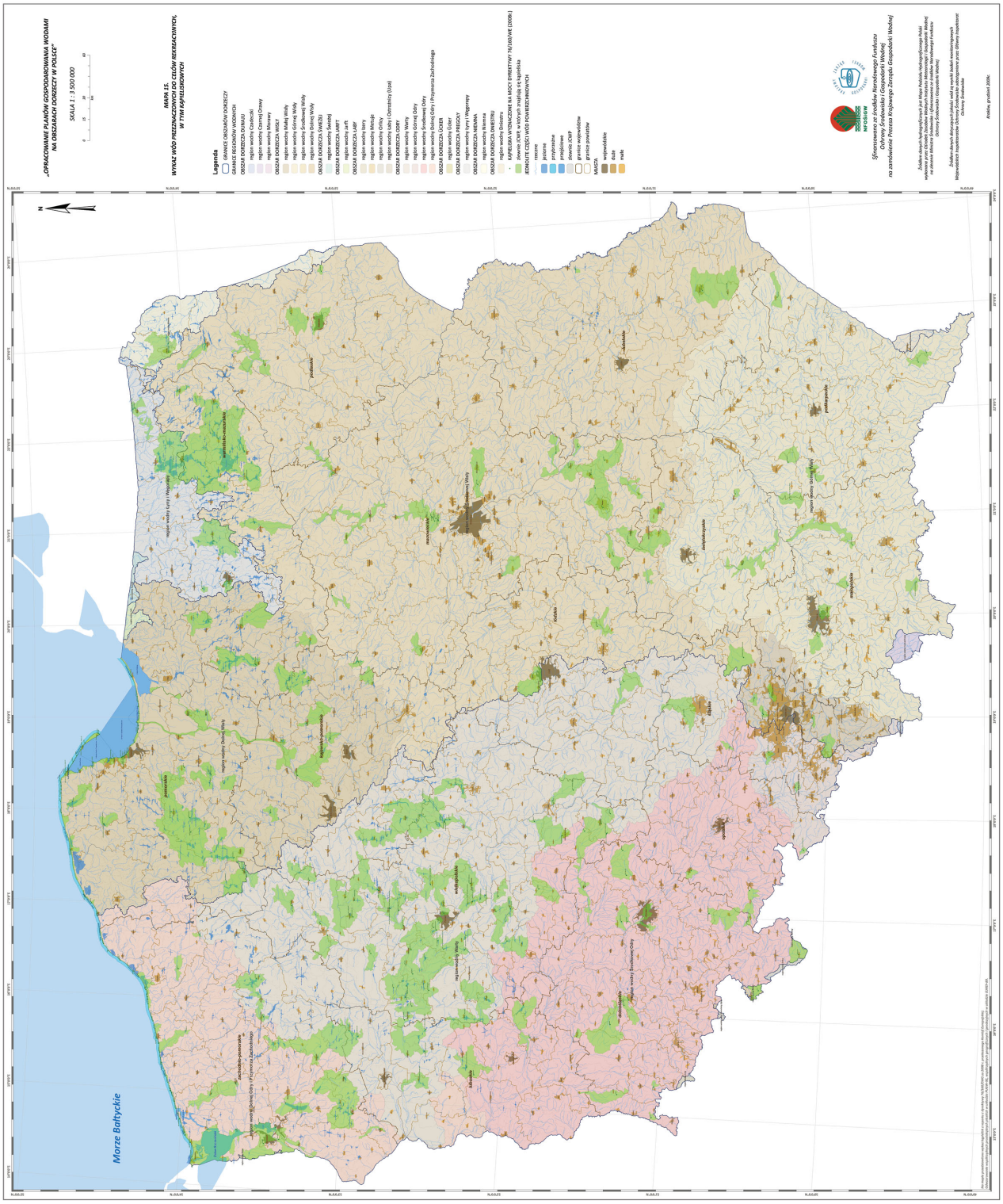

Mapa nr 16. WYKAZ WÓD POWIERZCHNIOWYCH PRZEZNACZONYCH DO POBORU WODY W CELU ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI W WODĘ PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA

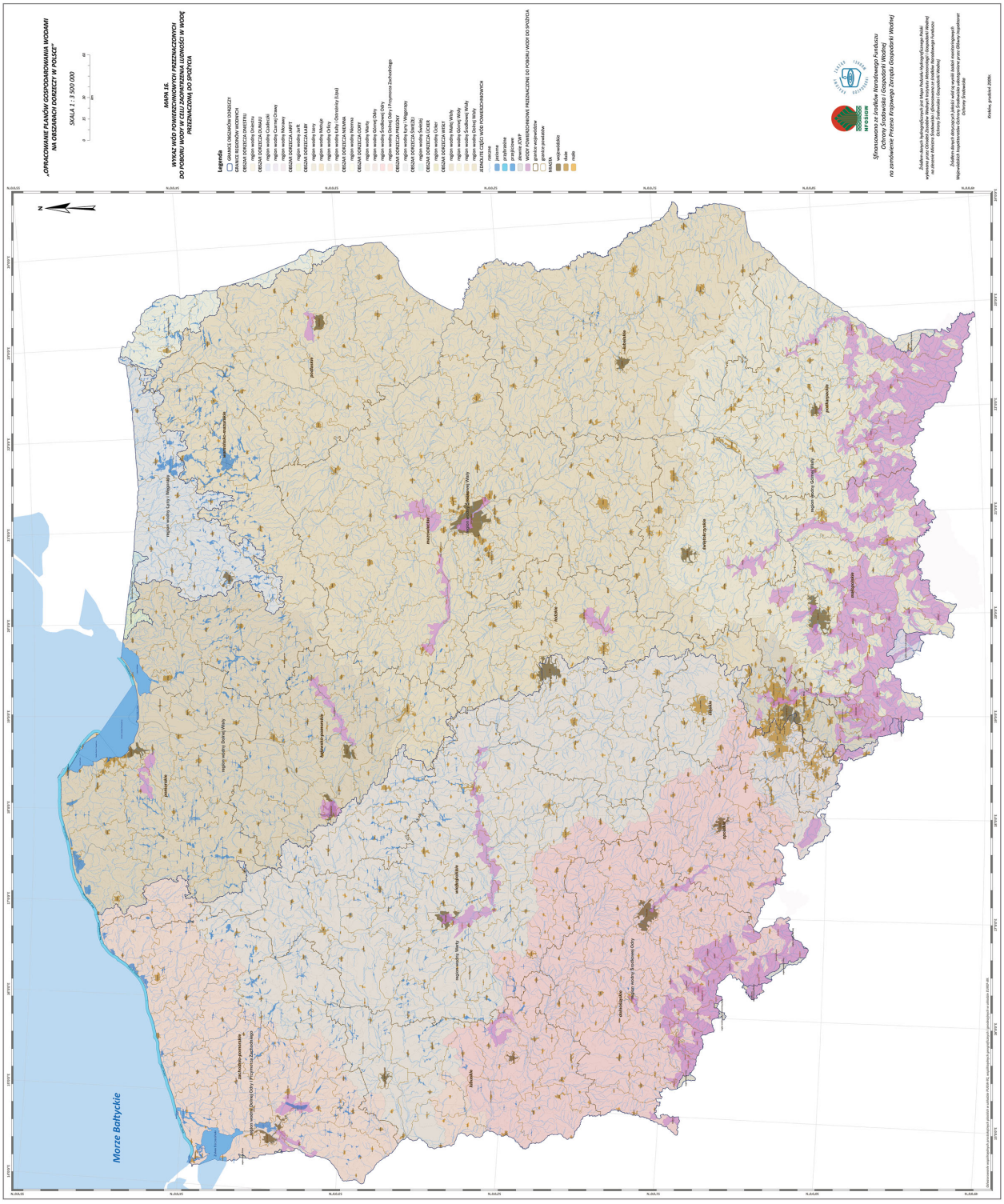

Mapa nr 17. WYKAZ WÓD PODZIEMNYCH PRZEZNACZONYCH DO POBORU WODY W CELU ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI W WODĘ PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA

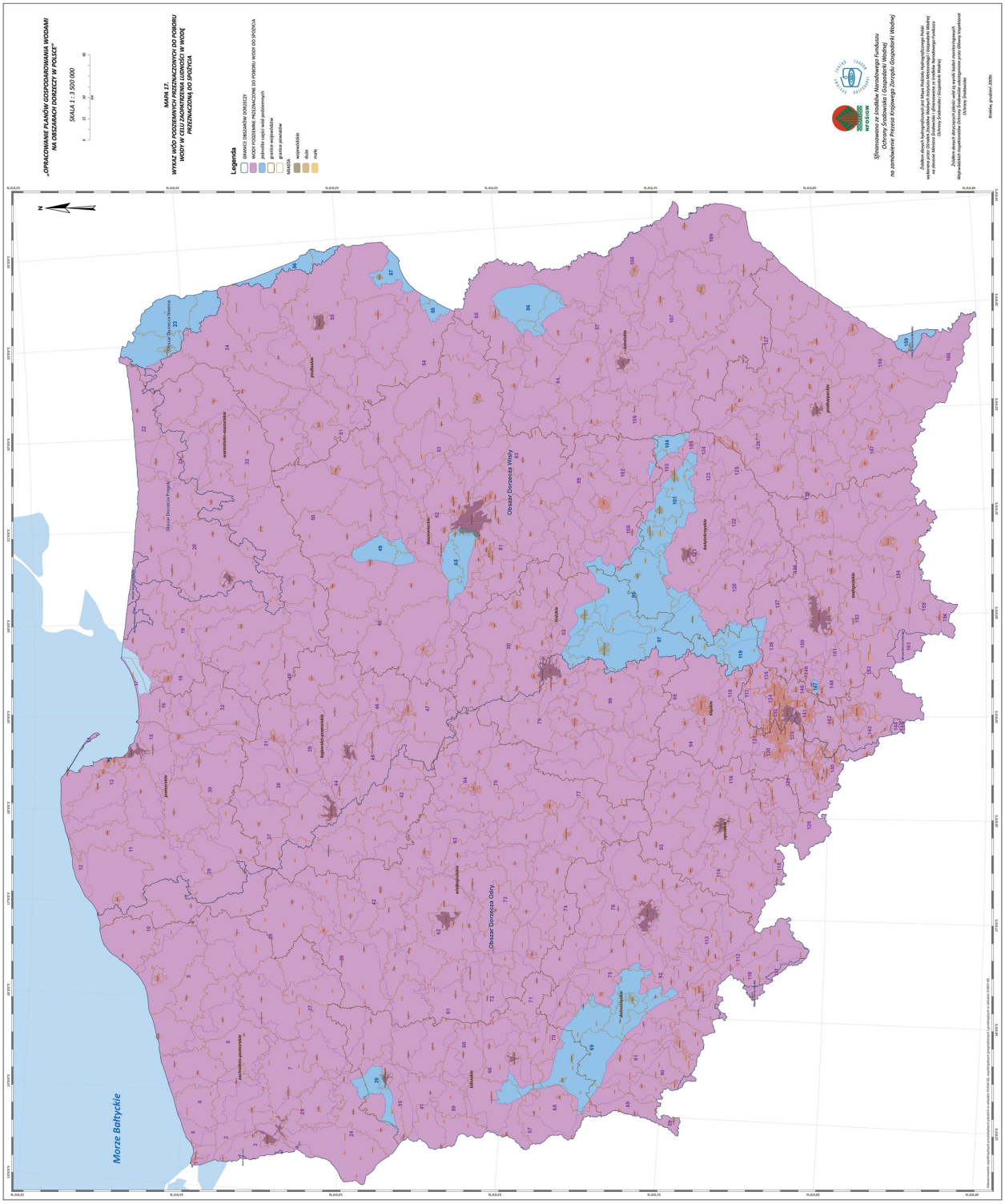

Mapa nr 18. OBSZARY SZCZEGÓLNIE NARAŻONE NA ZANIECZYSZCZENIA ZWIĄZKAMI AZOTU ZE ŹRÓDEŁ ROLNICZYCH

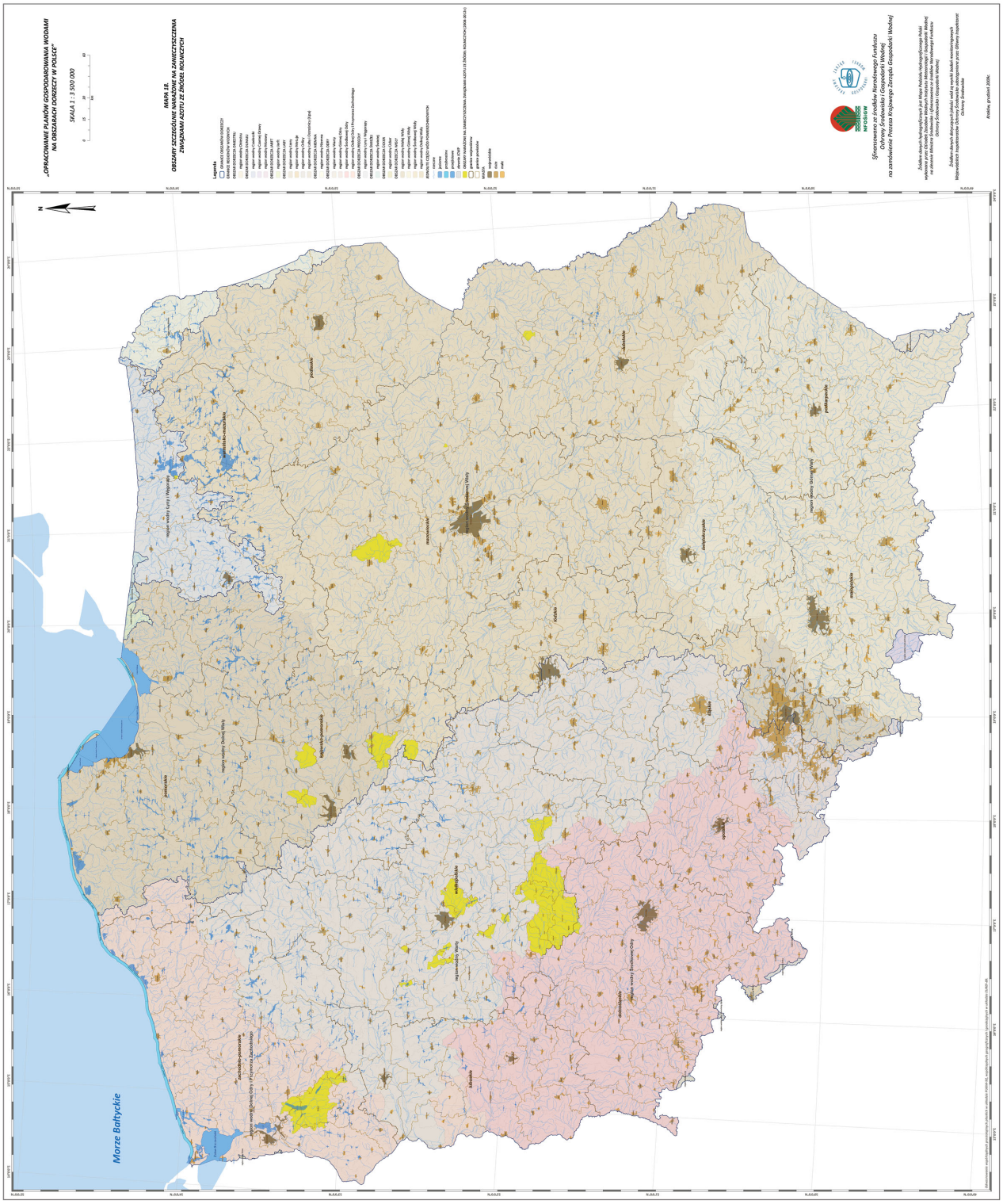

Mapa nr 19. OBSZARY PRZEZNACZONE DO OCHRONY SIEDLISK LUB GATUNKÓW, DLA KTÓRYCH UTRZYMANIE LUB POPRAWA STANU WÓD JEST WAŻNYM CZYNNIKIEM W ICH OCHRONIE

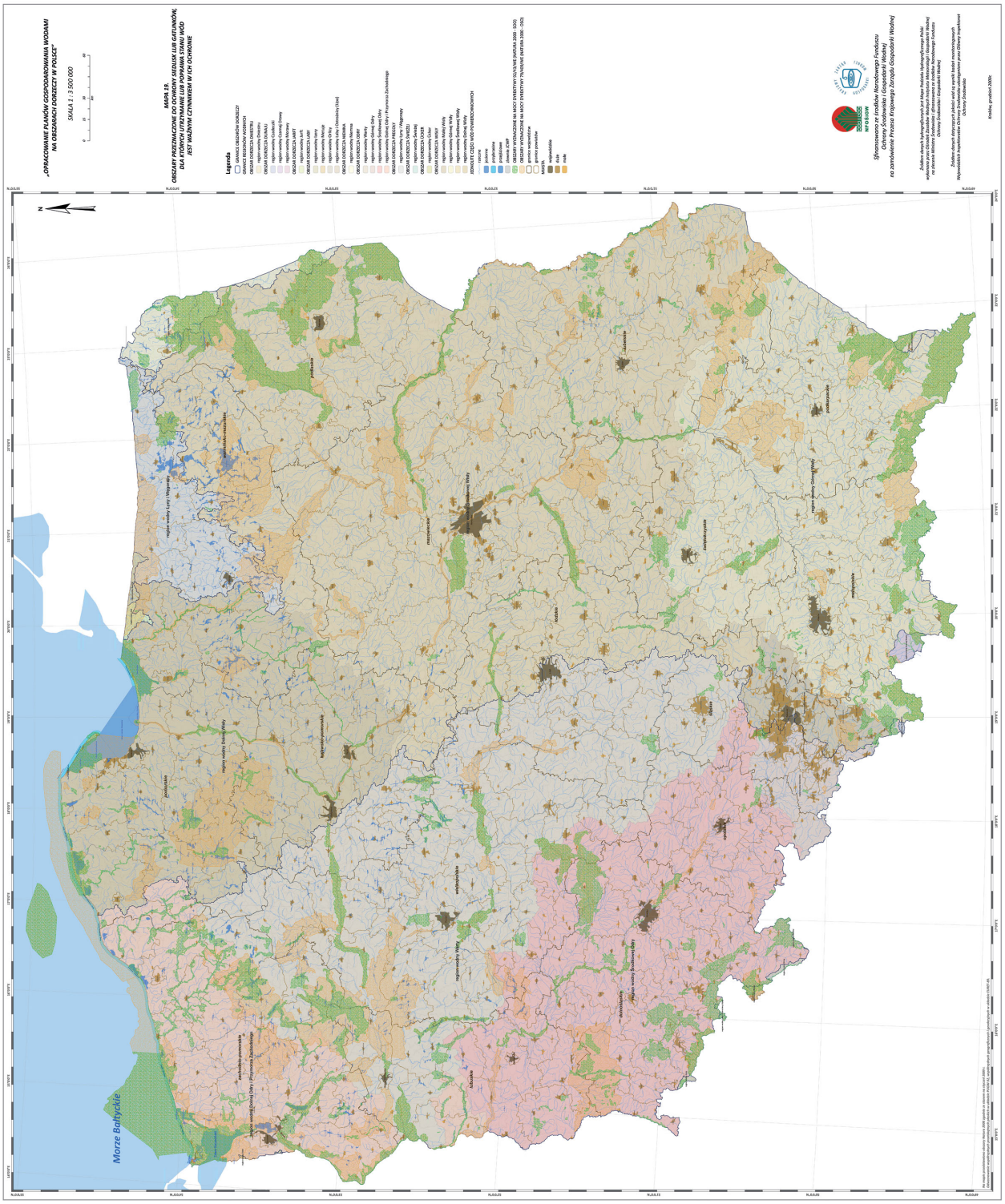

Mapa nr 20. PUNKTOWE I OBSZAROWE ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ

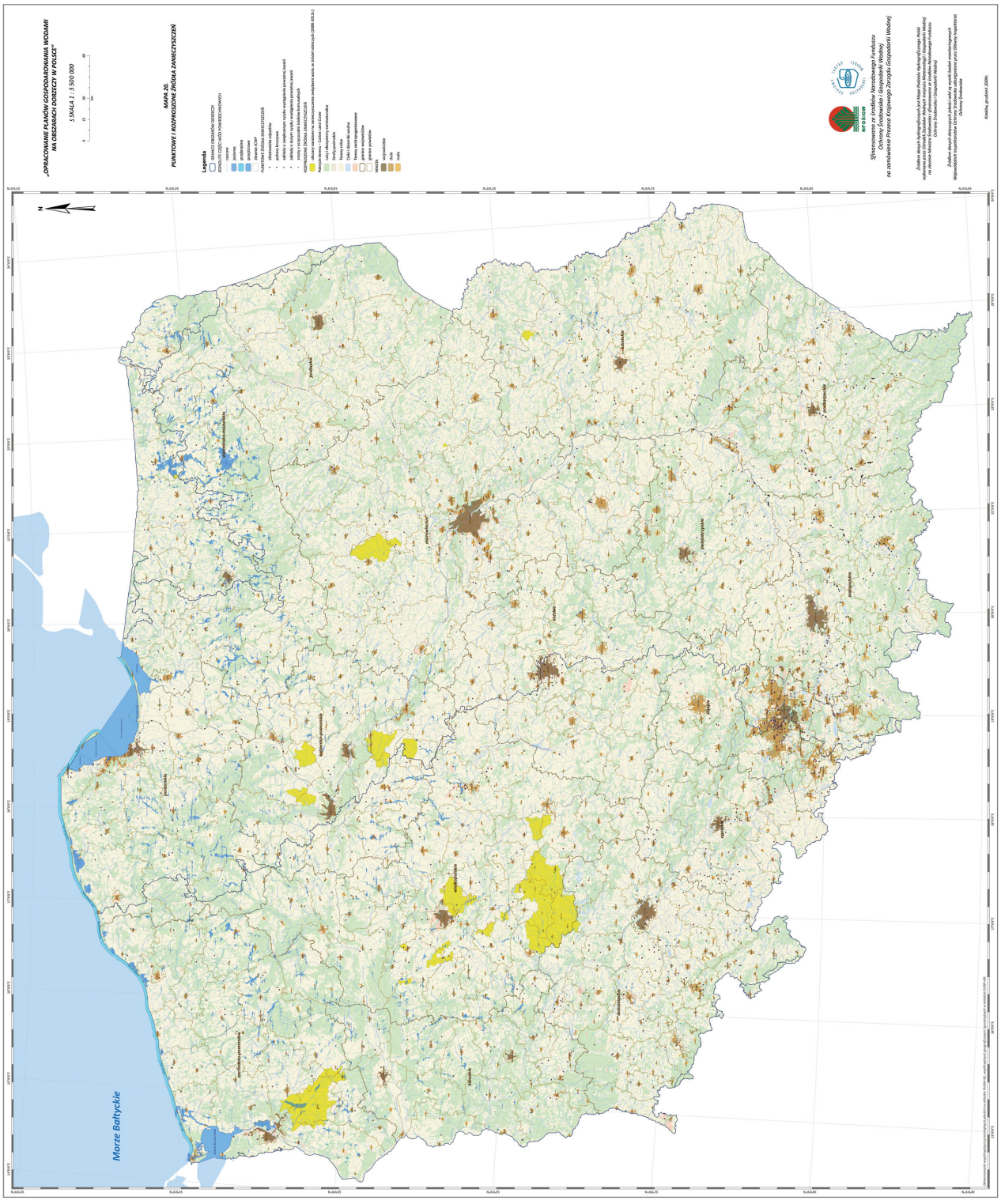

CENTRUM USŁUG WSPÓLNYCH
WYDZIAŁ WYDAWNICTW I POLIGRAFII

proponuje

**Załącznik do Dziennika Urzędowego Ministra Zdrowia
Nr 4, poz. 42 z dnia 14 kwietnia 2011 r.**

STANDARDY AKREDYTACYJNE W ZAKRESIE UDZIELANIA ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH ORAZ FUNKCJONOWANIA PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ

DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTRA ZDROWIA
Załącznik do nru 4, poz. 42 z dnia 14 kwietnia 2011 r.

STANDARDY AKREDYTACYJNE
W ZAKRESIE UDZIELANIA
ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH
ORAZ FUNKCJONOWANIA
PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ

MINISTER ZDROWIA

Tematyka załącznika:

- ❑ Wszechstronność opieki
- ❑ Prawa Pacjenta
- ❑ Poprawa jakości
- ❑ Bezpieczeństwo opieki
- ❑ Zespół współpracowników
- ❑ Dokumentacja medyczna
- ❑ Organizacja jednostki
- ❑ Infrastruktura

Cena brutto 100,70 zł (w tym VAT)

Zamówienia można składać:
e-mailem: **wydawnictwa@cuw.gov.pl**
faksem: **22 694-60-48**
poprzez stronę internetową: **www.wydawnictwa.cuw.gov.pl**
Wszelkie informacje: **tel. 22 694-67-52**
Adres wykonawcy: **02-903 Warszawa, ul. Powsińska 69/71**

Pełna oferta: **www.wydawnictwa.cuw.gov.pl**

CENTRUM USŁUG WSPÓLNYCH
WYDZIAŁ WYDAWNICTW I POLIGRAFII

oferuje

Załącznik do Dziennika Ustaw Nr 235, poz. 1537
z dnia 13 grudnia 2010 r.

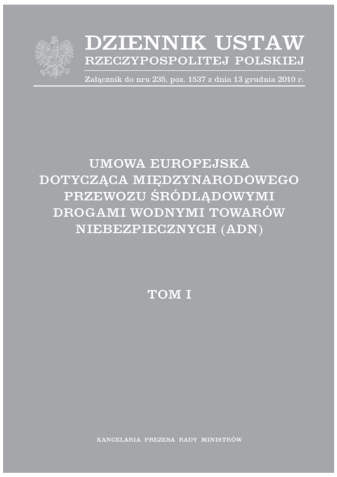

UMOWA EUROPEJSKA DOTYCZĄCA MIĘDZYNARODOWEGO PRZEWOZU ŚRÓDLĄDOWYMI DROGAMI WODNYMI TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH (ADN)

Tom I–II wersja polska — Cena brutto **313,30 zł** (w tym VAT)

Tom III–IV wersja angielska — Cena brutto **306,03 zł** (w tym VAT)

Zamówienia prosimy składać:

poprzez stronę internetową: **www.wydawnictwa.cuw.gov.pl**
e-mailem: **wydawnictwa@cuw.gov.pl**
faksem: **22 694-60-48**

Dodatkowe informacje: 22 694-67-52

Pełna oferta: **www.wydawnictwa.cuw.gov.pl**

Wydawca: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Redakcja: Rządowe Centrum Legislacji — Departament Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego
al. J. Ch. Szucha 2/4, 00-582 Warszawa, tel. 22 622-66-56
Skład, druk i kolportaż: Centrum Usług Wspólnych — Wydział Wydawnictw i Poligrafii,
ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa, tel. 22 694-67-52; faks 22 694-60-48
www.wydawnictwa.cuw.gov.pl
e-mail: wydawnictwa@cuw.gov.pl

MP 0056 2011 wyd.00

5 900248627029

Tłoczono z polecenia Prezesa Rady Ministrów w Centrum Usług Wspólnych — Wydział Wydawnictw i Poligrafii,
ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa

Zam. 1445/W/C/2011 ISSN 0209-214X **Cena 23,30 zł** (w tym VAT)